

Taitaja 2005

Raportti

versio 1

1. TAPAHTUMAN TAUSTAT

Jussi Karlsson
Projektijohtaja
e-mail: jussi.karlsson@turkuai.fi

1.1. Tapahtuman tausta ja tarkoitus

Taitaja on valtakunnallinen nuorten ammattitaitokilpailu joka järjestetään vuosittain. Kilpailuun voivat osallistua kaikki kilpailuvuonna 20 vuotta täyttävät, ammatillisessa peruskoulutuksessa (oppilaitoksessa tai oppisopimuksella) opiskelevat nuoret. Kilpailija voi osallistua Taitaja-kilpailuun useamman kerran. Ammattitaitokilpailun tavoitteena on kannustaa ja tukea alallaan motivoituneita ja lahjakkaita opiskelijoita yhä parempiin suorituksiin, mutta erityisesti tapahtuman avulla markkinoida ammatillista koulutusta. Tapahtuman toivotaan lisäävän ammattien arvostusta ja vetovoimaisuutta.

Ammattitaidon SM-kilpailuja on järjestetty jo pitkään pienimuotoisina eri puolella maata. Nykymuotoisena, kaikkien kilpailulajien suur tapahtumana, Taitaja-kilpailua on järjestetty vuodesta 2001 lähtien. Ensimmäiset nykymuotoiset kilpailut järjestettiin Lahdessa, vuonna 2002 Imatralla, 2003 Jyväskylässä ja 2004 Seinäjoella. Kilpailujen laajuus niin kävijämäärien, kilpailijakandidaattien ja yrityssponsoreiden osalta on kasvanut eksponentiaalisesti. Myös tapahtuman saama julkisuus on lisääntynyt merkittävästi.

Taitaja-kilpailujen MM-versio on WorldSkills Competition (WSC), joka järjestetään joka toinen vuosi. Suomesta on ollut kilpailijoita WSC-kilpailuissa vuodesta 1989 lähtien. Vuoden 2005 WSC-kilpailut järjestetään Helsingissä.

Taitaja- kilpailua ja –brändiä hallinnoi Skills Finland ry. Taitaja 2005-kilpailun järjestämisoikeus myönnettiin 2002 Turun kaupungille. Turussa yhdessä Taitajan kanssa järjestettiin myös Taitaja9-kilpailun valtakunnallinen finaali sekä WorldSkills-kilpailun semifinaaleja.

1.2. Tapahtuman saaminen Turkuun

1.3. Tiimin kokoaminen ja organisaatio

1.4. Neuvottelukunta

Taitaja-kilpailu on valtakunnallinen suur tapahtuma ja sen hengessä ovat mukana myös valtakunnalliset järjestöt niin työnantaja- ja työntekijäpuolelta kuin julkishallinnosta.

Taitaja 2005 -kilpailujen neuvottelukunta nimettiin Turun kaupunginhallituksessa 16.2.2004 ja se kokoontui ensimmäisen kerran 1.3.2004. Neuvottelukunnassa olivat mukana:

Puheenjohtaja
Kanerva Ilkka, eduskunnan II varapuhemies

Varapuheenjohtaja
Hyssälä Liisa, ministeri

II Varapuheenjohtaja
Randell Aleks, Turun kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Achrén Ulla, kaupunginhallituksen jäsen, Turun kaupunki
Alakurtti Uolevi, kaupunginhallituksen jäsen, Turun kaupunki
Ansamaa Seppo, aluejohtaja, SAK
Hanhiala Jorma, teollisuusasiamies, Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliitto ry
Hartiala Kaija, apulaiskaupunginjohtaja, Turun kaupunki
Koho Antti, johtaja, Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus

Korpelainen Nana, kaupunginvaltuutettu, Turun kaupunki
Lankinen Timo, hallitusneuvos, OPM
Lehtinen Seppo, kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja, Turun kaupunki
Loukola Sakari, puheenjohtaja, Turun Työnantajain yhdistys ry
Paasio Heli, kansanedustaja, Eduskunta
Puolimatka Rauno, hallituksen jäsen, Oy Rausanne Ab
Siro Ilpo, elinkeinojohtaja, Turun kaupunki
Stepanoff Mika, ammattiopetuslautakunnan puheenjohtaja, Turun kaupunki
Taxell Christoffer, kansleri, Åbo Akademi
Valjakka Ari, päätoimittaja, Turun Sanomat
Wibom Henri, toimitusjohtaja, Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Neuvottelukunnan esittelijä
Mattila Seija, johtava rehtori, Turun ammatti-instituutti

Sihteeri
Karlsson Jussi, projektijohtaja, Taitaja 2005

1.5. Lajivastaavat

Kuva: Mikko Laaksonen

Lajivastaava Maarit Maaranen viherrakennuksen kilpailutyön äärellä

Autokorinkorjaus	Erkki Kulmala, Aura Instituutti
Automaatioasennus	Jukka Telasmaa, Turun ammatti-instituutti
Autonasennus	Kari Katavisto, Raision ammattiopisto
Autonmaalauk	Tauno Koho, Aura Instituutti
CAD-suunnittelu	Jarmo Lehtimäki, Forssan Aikuiskoulutuskeskus
Elektroniikka	Jari Vainiotalo, Turun ammatti-instituutti
Hevosenhoito	Eeva Lehonen, Ypäjän hevosopisto
Hiusmuotoilu	Minna Pilvinen, Turun ammatti-instituutti
Huonekalupuuseppä	Harry Kankare, Turun ammatti-instituutti
Ilmastointiasennus	Seppo Ohtonen, Turun ammatti-instituutti
Kauneudenhoito	Irmeli Hutri-Heinonen, Turun ammatti-insituutti
Kondiittori	Seppo Peltomäki, Turun ammatti-instituutti
Koneistus	Lauri Vainio, Turun ammatti-instituutti
Kukkasidonta	Kirsi Vesalainen, Varsinais-Suomen maaseutuopilaitos
Kuljetuslogistiikka	Tuomo Alanko, Turun ammatti-insituutti
Levy ja hitsaus	Jouni Koskinen, Salon ammattioppilaitos
Lihatuotteiden valmistus	Pertti Leino, Turun ammatti-insituutti

Lähihoitaja	Pirjo-Riitta Ruohonen ja Kirsi Hellman-Suominen, Turun ammatti-insituutti
Maalaus ja tapetointi	Jaakko Lainio, Turun ammattiopistosäätiö
Mekatroniikka	Juha Liitola, Turun ammatti-insituutti
Metsäkoneen käyttö	Mikko Anttila, Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos
Painotekniikka	Juha Holi, Turun ammatti-insituutti
Painotuotteen suunnittelu	Arto Viitala, Turun ammatti-insituutti
Puhdistuspalvelu	Arja Nieminen, Turun ammatti-insituutti
Pukuompelu	Maarit Toivola, Turun ammatti-insituutti
Putkiasennus	Simo Wikström, Turun ammatti-insituutti
Ravintolakokki	Jorma Haranen, Turun ammatti-insituutti
Somistus	Jorma Vainio, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä
Suurtaloukokki	Vesa Valkonen, Turun ammatti-insituutti
Sähköasennus	Seppo Moisio, Turun ammatti-insituutti
Talonrakennus	Seppo Mettälä, Turun ammatti-insituutti
Tarjoilija	Vuokko Lindström, Turun ammatti-insituutti
Tietojenkäsittely	Hannu Hokkanen, Turun ammatti-insituutti
Tietokoneet ja verkot	Jouko Väkiparta, Turun ammatti-insituutti
Verkkosivujen tuottaminen	Tero Nummela, Turun ammatti-insituutti
Viherrakentaminen	Maarit Maaranen, Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos
Laborantti/Prosessi	Piia Koskiranta, Sari Hyvärinen ja Jussi Sajamo, Turun ammatti-insituutti
Rakennuspeltiseppä	Jari Mustikkamaa, Turun ammatti-insituutti
Tehdaskunnossapito	Veikko Koivukangas, Turun ammatti-insituutti
Veneenrakennus	Ari Pekonen, Turun ammattiopistosäätiö

1.6. Ohjausryhmät

Taitaja -kilpailun lajikohtaisen ohjausryhmän tehtävänä on

- edustaa alan asiantuntemusta ammattitaitovalmennus- ja kilpailutoiminnassa
- toiminnallaan taata jatkuvuus toistuvien taitokilpailujen (Taitaja) lajikohtaisessa kehittämisessä ja kilpailujärjestelyissä: lajikehitys, lajikuvaus
- toimia taustatukena lajikohtaisissa järjestelyissä, määrittellä karsintakriteerit kilpailuihin: kilpailutehtävän valinta, tuomariston valinta.
- vastata yhteyksistä eri sidosryhmiin, kuten oppilaitokset, opetushallinto- ja viranomaiset, työelämä, tutkintojärjestelmä, kilpailujen sponsorointi, palkinnot, materiaalit, koneet, laitteet

Lajin valtakunnallisen ohjausryhmän kokoonpano

Ohjausryhmän kokoonpano muodostetaan lajikohtaisesti, jäseniä 3-10.

Ohjausryhmässä on tarpeen mukaan edustus seuraavista tahoista:

- järjestäjän edustaja (Taitaja 2005: lajivastaava)
- oppilaitosedustaja (edellinen Taitaja -kilpailu)
- oppilaitosedustaja (seuraava Taitaja -kilpailu)
- yritysmaailman edustaja
- opetushallituksen edustaja
- työntekijäjärjestön edustaja
- työnantajajärjestön edustaja
- alan ammattijärjestön edustaja
- Skills –lajiekspertti, lajiasiantuntija
- Skills Finland ry:n edustaja

Ohjausryhmän kokoonpanoa voidaan tarpeen mukaan täydentää tai muuttaa. Ohjausryhmän toimikausi on kerrallaan yksi vuosi. Toimintakausi alkaa 1 kuukausi edellisen Taitaja–kilpailun jälkeen ja päättyy 1 kuukausi oman Taitaja-kilpailun jälkeen.

Lajin valtakunnallisen ohjausryhmän käytännön toiminta

Ohjausryhmän muodostamisesta ja järjestäytymiskokouksesta vastaa Skills Finland ry. Tapaamiskokouksia pidetään rajoitetusti, kustannuksista vastaa lähettävä organisaatio. Sähköpostia ja ”nettikokouksia” käyttämällä säästetään ohjausryhmän jäsenten aikaa. Periaatteena voidaan pitää mm. sitä, että kun ohjausryhmälle lähetetään esitys jostakin asiasta sähköpostilla tai ”nettifoorumiin” ja sille varataan määräaika, (esim. 7 vrk), jonka jälkeen se tyytyy järjestävän lajiin esitykseen. Lajitiimi voi kysyä neuvoa mistä tahansa lajiin liittyvästä asiasta.

Tyypillisiä ohjausryhmän käsittelemiä ja vahvistamia asioita ovat:

- lajikuvaus
- kilpailutehtävä
- tuomaristo

Lajin valtakunnallisen ohjausryhmän jäsenten erityistehtävät

Työntekijäjärjestön ja työnantajajärjestön edustaja, yritysmaailman edustaja, alan ammattijärjestön edustaja

- vastaa kilpailulajin vastaavuudesta suomalaisen käytännön työelämän kanssa
- vastaa kilpailulajin työelämäyhteyksistä

OPH

- vastaa kilpailulajin vastaavuudesta alan perustutkinnon vaatimuksiin nähden
- soveltuvuudesta ja soveltamisesta osaksi nuorten näyttötutkintojärjestelmää

Skills -lajieksperti

- vastaa kilpailulajin kilpailullisuudesta ja näytävyyden kehittämisestä kansallisista lähtökohdista

Taitaja -kilpailun järjestäjän edustaja

- vastaa asioiden esittelystä
- vastaa järjestelyjen aikatauluista
- vastaa esitysten viemisestä käytäntöön

Oppilaitosedustaja (edellinen Taitaja -kilpailu)

Oppilaitosedustaja (seuraava Taitaja -kilpailu)

- tiedon siirto järjestäjältä toiselle

Oppilaitosten edustaja

- vastaa kilpailulajin kehittämisestä
- vastaa kilpailukohtaisesti lajikokonaisuudesta
- koordinoi lajeja

Skills Finland ry:n edustaja

- vastaa Taitaja -tapahtuman kehittämisestä
- huolehtii Taitaja –tuotteesta: markkinointi, värit, logot jne.
- on mukana yhteistyösopimusten laatimisessa

1.7. Varsinais-Suomen ammatillisten oppilaitosten yhteistyö

1.8. Tapahtuman tavoitteet

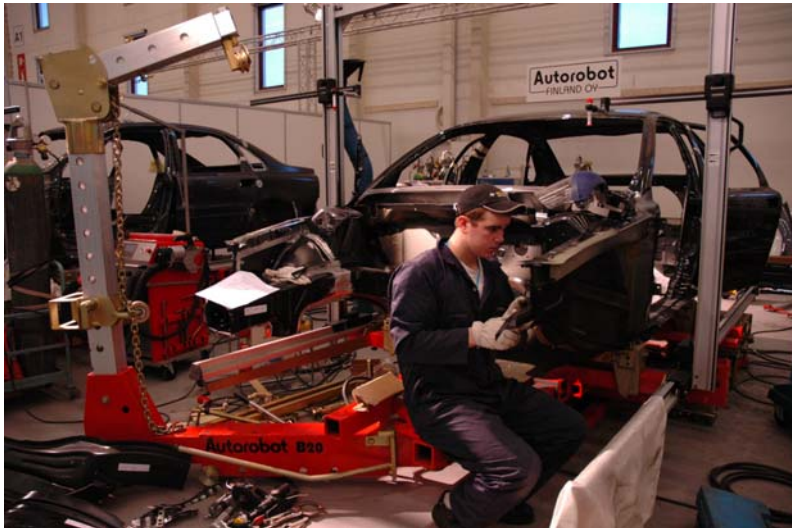
2. KILPAILUTOIMINNAN VALMISTELUTYÖ

Olavi Lähteinen
Kilpailupäällikkö
e-mail: olavi.lahteinen@turkuai.fi

Kilpailutoimintaan kuului lajivastaavien ja kisan toteutuksesta vastaavan muun henkilökunnan koulutus, semifinaalien koordinointi, Taitaja2005-kisan toteutus, WSC-karsinnan sekä laitehankinnan toteuttaminen yhteistyössä Helsinki 2005 WSC-kisan lajipäällikköjen kanssa. Ensimmäinen koulutus pidettiin 30.10.2003 ja viimeinen pidettiin 4.1.2005.

2.1. Lajien valinta

Lajien valinnan perustana oli aikaisempien vuosien lajirakenne, jota täydennettiin muutamilla uusilla lajeilla sekä Turun talousalueen omilla erikoistoiveilla. Lajien lopullinen määrä oli 36 varsinaista lajia ja 5 demolajia eli yhteensä 41. Tämä oli suurin määrä koko Taitaja-kisojen historiassa. Yhtenä uutena tekniikan lajina tuli mukaan automaatioasennus, jossa Turun ammatti-instituutin henkilökunta teki merkittävää pioneerityötä paikallisen teollisuuden kanssa, jotta laji saatiin erittäin onnistuneesti toteutettua.

Kuva: Mikko Laaksonen

Autokorinkorjaus

Demolajeissa oli täysin uutta tehdaskunnossapito (polymekaniikka), rakennuspeltiseppä, kemianala sekä raskaan kaluston asennus. Lajien toteutus haluttiin jakaa mahdollisimman monelle Varsinais-Suomen alueen oppilaitoksille. 41 lajista 12 toteutettiin näiden toimesta ja loput 29 Turun ammatti-instituutin henkilökunnalla avulla.

Taitaja 2005 –kilpailulajit:

1. Autokorinkorjaus
2. Automaatioasennus
3. Autonasennus
4. Autonmaalauk
5. CAD-suunnittelu
6. Elektroniikka
7. Hevosenhoito
8. Hiusmuotoilu
9. Huonekalupuuseppä
10. Ilmastointiasennus
11. Kauneudenhoito

12. Kondiittori
13. Koneistus
14. Kukkasideonta
15. Kuljetuslogistiikka
16. Levy ja hitsaus
17. Lihatuotteiden valmistus
18. Lähihoitaja
19. Maalaus ja tapetointi
20. Mekatroniikka
21. Metsäkoneen käyttö
22. Painotekniikka
23. Painotuotteen suunnittelu
24. Puhdistuspalvelu
25. Pukuompelu
26. Putkiasennus
27. Ravintolakokki
28. Somistus
29. Suurtaloukokki
30. Sähköasennus
31. Talonrakennus
32. Tarjoilija
33. Tietojenkäsittely
34. Tietokoneet ja verkot
35. Verkkosivujen tuottaminen
36. Viherrakentaminen

Näytöslajit:

- N 37. Laborantti/Prosessinhoitaja
- N 38. Rakennuspeltiseppä
- N 39. Tehdaskunnossapito
- N 40. Veneenrakennus
- N 41. Raskaan kaluston asentaja

2.2. Koulutukset

Koulutusprojektin tehtävänä oli valmentaa kuhunkin lajiin lajivastaava ja tarvittaessa muuta henkilökuntaa, jotka pystyivät toteuttamaan varsinaisen kisatapahtuman. Koulutuksen aikana käytiin läpi seuraavat toiminnot:

- Skills-toiminnan tavoitteet ja yleiset säännöt
- Taitajan tavoitteet ja säännöt
- kisapaikan suunnittelu
- laitteisto
- tehtävät
- materiaalit
- avustava henkilöstö
- aikataulu (rakentaminen, itse kisa, purkua)

Koulutus oli osa AKVA-projektia ja siitä annettiin erillinen todistus.

2.3. Lajivastaava, nimeäminen ja tehtävät

Lajivastaaviksi valittiin yhteistyössä kunkin alan rehtoreiden ja koulutusvastaavien kanssa kyseisen lajin hyvin tunteva ja kilpailutoimintaan motivoitunut henkilö. Kaikille lajivastaaville määriteltiin projektitehtävän annon yhteydessä käytettävissä oleva tuntiresurssi. Korvauksia maksettiin lukuvuonna normaalipalkan yhteydessä lukuvuonna 2003-4 80 h/laji ja lukuvuonna 2004-5 105 h/laji eli yhteensä 185 tuntia lajia kohden.

Lajivastaavan keskeinen tehtävä kisan toteuttamisen lisäksi oli huolehtia lajin laitteiden ja materiaalien hankinnasta. Materiaalien toimitukset hoidettiin pääosin sponsorien avulla. Lajivastaava etsii lajiin sopivia sponsorikandidaatteja, joiden kanssa Taitaja 2005-organisaatio teki kirjallisen sponsorisopimuksen.

2.4. Koulutusprojekti vaiheittain

Lajivastaavien koulutus koostui lopulta yhdestätoista lähijaksosta, itsenäisistä suunnittelutehtävistä ja itse kisan toteutuksesta. Koulutus oli osa AKVA-projektia ja siihen osallistuva henkilö sai siitä 2+ 6 opintoviikon todistuksen. Alla on lueteltuina lähipäivien pitoajat ja aiheet.

Lähipäivä I, Alkusuunnittelu 30.10.2003
Paikka: Turun messukeskus

Projektin toimintasuunnitelman ja aikataulun esittely
Lajien sijoittelu halliin
Layout-kuva omasta lajista
Laiteluettelo (hinta-arvio tai vuokratkustannus)
Materiaaliluettelo (hinta-arvio, mahdollinen sponsori)

Lähipäivä II, 10.12.2003

Valmistautuminen Taitaja 2004 kisaan
Tehtyjen suunnitelmien esittely
Suunnitelma Seinäjoen kisaan tutustumisesta
Kisatehtävien laadintasuunnitelma

Lähipäivä III, Osallistuminen Seinäjoen Taitaja2004 seurantaan, OK aika 22.1.2004

Lähipäivä IV, Hallisuunnittelu ja lajikuvaukset, OK 1 päivä eri aikaan
Viikko 9, työskentely halleittain eri päivinä (katso lajin paikka listasta)

Lähipäivä V, Rakentamisen ja kilpailun ajankäyttö 26.3.2004
Paikka: Lemminkäisenkatu 18, Ravintola Alabama
Piccolo/portjeeri kabinetti

Hankintojen toteutumisen tilannekatsaus
Lajikuvausten lopullinen muoto
Valmistautuminen ohjausryhmäpäivään

Lähipäivä VI, Ohjausryhmien tapaaminen, 20.4.2004 (tiistai)

Laaja ohjausryhmäpalaveri jossa raportoidaan tehdyistä suunnitelmista tulevia ohjausryhmän jäseniä. Aamupäivällä yleispalaveri ja iltapäivällä kokoontuminen lajeittain. Lajitapaamisissa painopiste semifinaalien toteutukselle, perustyönjako tehtävien laadinnasta ja tuomaroinnista. Mukana mm.
Taitaja -koordinaattori Esa Lähteenaro Skills Finland
Projektipäällikkö Heikki Saarinen
Akva –projekti, Hämeen ammattikorkeakoulu

KESÄLOMA

Lähipäivä VII, elokuu 2004, OK
Lajivastaavakoulutuksen 7. lähijakso
pe 20.8.2004 klo 8.30-15.00 Ravintola Alabama

Taitaja-kisan valmistelutilanne
Osastojen messurakenteet, esittely Kimmo Salminen, Turun messukeskus
Esityksen pohjalta käydään keskustelu tarvittavista muutoksista ja päätetään halleittain rakenteiden lopullinen määrä.
Lajien logistiikkatarpeet, Tuomo Alanko
Mitä kuljetustarpeita lajeittain löytyy? Tiedon kerääminen ja sen pohjalta logistiikan suunnittelu
Tapahtumasuunnittelu, tilannekatsaus Jarmo Linkosaari

Syyskuu 2004
Useita rakentamis- ja palvelutiimien kokouksia

Lähipäivä VIII, II Ohjausryhmän kokous
pe 1.10.2004, lokakuu 2004

Kisatehtävien ydinsisällön ja tuomaroinnin esittely ohjausryhmällä

Lähipäivä IX, Arviointi ja pistelaskentaohjelman käyttö
pe 27.10.2004, lokakuu 2004

Laadittujen tehtävien arviointiosioden analysointi
Arvioinnin siirto pistelaskentaohjelmaa
Pistelaskentaohjelman käyttö
(koulutusta toistetaan eri kohderyhmille joului- ja tammikuussa)

Lähipäivä X, Kisan lopullinen toteutus aikatauluineen
pe 26.11.2004, lokakuu 2004

Kisan aikataulu ja kisapäivien toiminnan tarkka suunnittelu
Kisojen rakentaminen, tammikuu 2005
Kisojen toteutus, tammikuu 2005
WSC-laitteistojen toimitus väliavarastoon tammikuu 2005

Lähipäivä XI, Tapahtuman toteutuksen viimeistely, 4.1.2005

Tapahtuman järjestelyt, Jarmo Linkosaari
Tiedottaminen kilpailun aikana, Ann-Marie Nystedt
Rakentamisen ja purkamisen, Tuomo Alanko
Lajivastaavan tehtävät ennen kilpailua ja sen aikana, Olavi Lähteinen
Kilpailutehtävien tilanne ja raportointi kilpailupäällikölle, OL

2.5. Ohjausryhmätoiminta

Taitaja-kisaa ohjataan omilla kilpailusäännöillä ja jokaiseen lajiin kohdistuvilla lajikuvauksilla. Lajikohtainen päättävä elin on ohjausryhmä, joka vahvistaa kisan yhteydessä käytetyn lajikuvauksen johon toisaalta kilpailun järjestäjällä on velvollisuus esittää uudistuksia. Ohjausryhmä koostuu elin-keinoelämän ja opetusalan edustajista ja näiden asiantuntijoiden avulla varmistetaan kisan työelämäläheisyys.

Ohjausryhmä kokoontui kisojen valmistelun aikana kaksi kertaa. Ensimmäinen kokoontuminen oli keväällä 2004 (20.4). Tässä kokouksessa päätettiin mahdolliset lajikuvausten muutokset ja suoritettiin tuomarityöskentelyn ja tehtävälaadinnan perustyönjako. Toinen kokous oli 1.10.2004 ja siinä keskityttiin kilpailutehtävien esittelyyn ja lopullisen työnjaon vahvistamiseen.

2.6. Kilpailutehtävät

Kilpailulajien kilpailutehtävien perussisältö on lähtöisin opetussuunnitelmista. Lajin kilpailun toteutusta ohjaavat yleiset Taitaja-säännöt, jotka määrittävät perusraamit kaikille kilpailuille. Tämä säännöstö määrittelee, että jokaisella lajilla on ohjausryhmä, jossa on mukana vahva työelämän edustus.

Jokaista lajia varten on lajikuvaus, jossa määritellään kilpailun sisältö ja arviointi. Tätä lajikuvausta korjataan joka vuosi ohjausryhmien toimesta ja kilpailutehtävien kohdealueita muokataan vastaamaan paremmin työelämän tarpeita. Kun kilpailutehtävät käsitellään ohjausryhmässä, niihin saadaan myös vahva työelämän näkemys ja pyritään siihen että ne edustavat myös kyseisen ammatin työelämän vaatimustasoa.

Turun Taitaja-kisan yhteydessä pyrittiin lajikuvauksia kehittämään jokaisen lajin osalta. Tässä onnistuttiin hyvin ja melkein jokaisen lajin kohdalta lajikuvauksiin saatiin sekä semifinaalien että itse kilpailun osalta kirjattua tehtäväalueet ja niiden arviointiperusteet. Kilpailutehtävien valmisteluvastuu saatiin jakaantumaan monissa lajeissa laajan asiantuntijaryhmän kesken ja näin saatiin varmistettua niiden korkea taso.

Kuva: Mikko Laaksonen

Talorakennus-lajin tehtäviin kuului mm. Turun ammatti-instituutin logon valmistus kylpyhuoneen seinään.

Kolmipäiväinen kilpailu koostuu useista tehtävistä, joita nimitetään pistelaskennassa tehtäväosioiksi. Niitä voi olla enintään kahdeksan kappaletta, mutta usein kilpailupäivä jakaantuu kahteen osioon, joillaan kokonaismäärä on 4-5 kpl. Jokaisen lajin maksimipistemäärä on 100 pistettä ja pisteet voidaan joko jakaa tasan kaikille osiolle tai painottaa erityisesti jotain tehtäväaluetta.

Tehtävien luonne vaihtelee suuresti eri lajien välillä, mutta kaikissa kilpailuissa on yhtenä alueena käden taito. Se on luonnollisena osana useimmissa ammateissa, mutta myös uusissa tietotekniikka-lajeissa se on pyritty pitämään mielessä. Käden taitoja mittaavissa tehtävissä seurataan kilpailijan työn laatua ja myös nopeutta. Jokainen ammattilainen joutuu normaaleissa työtehtävissä erilaisten ongelmaratkaisujen eteen. Tätä taitoa testataan pienillä suunnittelutehtävillä ja erityisesti tekniikassa vianhakutehtävillä. Palvelualojen kilpailutehtävissä korostuvat työmetodit ja asiakkaan huomioonottaminen.

Turku 2005 Taitaja-kilpailujen tehtävät on koottu CD-levylle, jonka avulla niitä voidaan välittää seuraaville Taitaja-kisojen toteuttajille ja kilpailijoille.

2.7. Tuomarikoulutukset ja yleiset toimintaperiaatteet

Tuomarikoulutus ja arviointiin liittyvät yleiset periaatteet hoidettiin pistelaskentatiimin toimesta:

Pistelaskentatiimi

- Päävastuu kilpailupäällikkö Olavi Lähteisellä
- Pistelaskentatoimiston vastuuhenkilöä Anne Siimes tietohallinnosta
  - ohjaa ATK- oppilastiimien toimintaa, joka lajilla oma oppilas
  - käyttäjätunnusten anto
  - pistelaskennan valvonta
- Pistelaskentaohjelmistojen asiantuntijat
Janne Ostrovski, Hämeenlinnan AMK
Tommi Saarinen, Hämeenlinna AMK
  - ohjelmiston kehitys
  - käyttökoulutus
  - palvelimen konfigurointi ja kilpailun aikainen käyttö
- Oppilas ATK-tuet
  - pisteiden syöttö ohjelmistoon
  - asiointi pistelaskentatoimiston kautta
  - osaston ATK-ongelmat

Kuva: Markku Vitikainen

Tuomarointi vetää suun muikeaksi ainakin kondiittori-lajissa

Laajempaa tuomarikoulutusta annettiin sekä lajivastaaville että tuomareille kahdella eri koulutuskerralla. Näihin koulutuksiin osallistui noin 80 henkilöä. Tämän koulutuksen veti Olavi Lähteinen ja ohjelmistoasiantuntijoina toimivat Janne Ostrovski ja Tommi Saarinen.

Pistelaskentaa ja muuta ATK-tukipalvelua varten koulutettiin neljän eri koulutuskerran kautta n. 50 opiskelijaa. Koulutuksesta vastasi Anne Siimes.

Koulutuksien jälkeen lajivastaavia avustettiin tehtävien syötössä pistelaskentajärjestelmään. Vaikeinta tuntui olevan normaalin arviointitiedon muokkaaminen ohjelman vaatimaan muotoon ja erityisesti subjektiivisen arvioinnin arviointikohteiden oikea muotoileminen.

Tuomareiden kokonaismäärä oli loppujen lopuksi noin 200 henkilöä ja määrä vaihteli lajeittain kahdesta tuomarista kymmeneen. Useissa lajeissa oli kuitenkin vähintään neljä tuomaria ja jokaisen lajin kohdalta kolutusta sai vähintään kaksi henkilöä.

2.8. Pistelaskujärjestelmä

Kisatehtävä koostuu usein moduleista joiden kesto on 2-4 tuntia. Koko kisan pitää sääntöjen mukaan kestää enintään 18 tuntia. Eri ammateissa suoritusten arviointi vaihtelee, mutta jokaiseen tehtävään laaditaan etukäteen arviointiohjeisto, jonka koko tuomaristo hyväksyy. Niissä lajeissa joissa tehdään työtehtäviä, jotka ovat mitattavissa selvillä absoluuttisilla arvoilla (koko, mittatarkkuus jne) käytetään ns. objektiivista arviointia. Esim. tehtävässä toteutettu vaatimusten mukainen kappale antaa täydet pisteet ja virheestä pisteet vähenevät tietyn skaalan mukaan. Tämän tyyppinen arviointi sopii usein teknisiin ammatteihin. Niissä lajeissa, joissa tehdyn työn arviointiin sisältyy selvemmin tuomarin subjektiivinen mielipide lopputuloksesta, käytetään ns. subjektiivista arviointia. Tällöin tarvitaan jokaisesta arviointikohteesta vähintään kolmen tuomarin antamat pisteet, joista sitten lasketaan keskiarvo. Arviointi on kuitenkin standardisoitu niin, että kaikissa lajeissa maksimipisteet kokonaiskilpailussa ovat 100 pistettä. Näin on mahdollista vertailla eri lajeja keskenään.

Turun Taitaja-kisoissa käytettiin testimielessä samaa pistelaskentaohjelmistoa kuin kevään 2005 Helsingin MM-kisoissa. Ohjelmiston tekijät Ostrovski ja Saarinen muokkasivat ohjelmistoon Taitajaa varten hieman muunnellun version. Lajivastaavat syöttivät koulutusten jälkeen arviointirungot ohjelmistoon ja näin kaikkien lajien tehtävät olivat ennen kisa järjestelmässä.

Kisan aikana pistelaskennan kirjaamisessa käytettiin seuraavaa protokollaa:

Kilpailutehtävien arviointi CIS- pistelaskentaohjelmalla

Lajivastaavat ovat syöttäneet (tai heidän valtuuttamansa henkilö) kilpailutehtävien arviointitiedot CIS- ohjelmistoon viimeistään 10.1.2005. Lajivastaavalle annetaan ohjelmistoon lajikohtainen tunnus ja salasana, joiden avulla hän pääsee käyttämään ohjelmistoa. Lajivastaava tulostaa ohjelmistosta arviointikaavakkeet ennen kilpailun alkua.

PÄIVITTÄISTULOKSET

Keskiviikko 19.1. ja Torstai 20.1.

- Arviointi suoritetaan kilpailuosion suorittamisen jälkeen käsin tulostetuille arviointikaavakkeille, jonka tuomarit vahvistavat omalla nimikirjoituksellaan
- Tämän jälkeen kilpailulajit tallentavat osion käsin täytettyjen kaavakkeiden tiedot pistelaskujärjestelmään. Lajivastaava arkistoi käsin täytetyn alkuperäisen kaavakkeen.
- Pistelaskentaohjelmiston lopullinen arviointikaavake tulostetaan paperille ja osion pisteet tarkastetaan, jonka jälkeen osion tuomarit ja päätuomari allekirjoittaa kaavakkeen.
- Kilpailulajit toimittavat allekirjoitetut osion pistelaskulomakkeet pistelaskutoimistoon, jossa ne arkistoidaan.
- Tuloksia julkaistaan tietojärjestelmän kautta lajien infonäytölle sen jälkeen kun osion arviointikaavake on toimitettu pistelaskentatoimistoon.
- Kaikkien lajien tulokset julkaistaan kahdesti päivässä Taitaja 2005-www-sivuilla ja Turku-TV:n teksti-TV:ssä. Ensimmäinen julkaisuaika on klo 12 ja toinen klo 21

Lopputulokset

Perjantai 21.1. (viimeinen kilpailupäivä)

- viimeistä kilpailupäivää koskevat myös edellisessä kohdassa esitetyt ohjeet tässä esitetyn täydennyksin ja/tai muutoksin
- kilpailulajeista on tulospisteiden oltava Taitaja-toimistossa / kisakansliassa viimeistään kello 14.00, lajikohtainen palkintojenjako alkaa klo 15.00
- palkittaville tasapisteiden jakamista tulee välttää
- kaikkien Taitaja-kilpailuun osallistuvien sijoitukset loppupisteineen (ICS) julkaistaan

- lajikohtainen palaute tai itsearviointi (kilpailijat, tuomarit, toimitsijat) toteutetaan lajivastaavien toimesta viimeistään klo 14.30 – 14.50

2.9. Juryn kokoonpano ja toiminta

Juryn kokoonpano Taitaja 2005 SM-kilpailussa:

Jussi Karlsson
Taitaja 2005, Projektijohtaja

Olavi Lähteinen
Taitaja 2005, Kilpailupäällikkö

Riina Koskinen
Keskusautohalli Oy, Markkinointipäällikkö

Timo Lankinen
Skills Finland ry, Hallituksen puheenjohtaja

Esa Lähteenaro
Skills Finland ry

Sointu Toivonen
PAM ry.

Sihteeri Pipsa Kirjavainen
Taitaja 2005, Projektsihteeri

Juryn kokoontuminen

Jyry kokoontui kisan aikana neljä kertaa ja valitsi 17 kandidaatista joukosta haastattelujen jälkeen Taitajien Taijan.

Kuva: Markku Vitikainen

Taitajien Taitajan palkintoa ihailtiin Messukeskuksen aulassa

Kisan jälkeen jury sai kolmen kilpailulajin kohdalta valituksen, joista xx johti arviointiin muutoksiin.

2.10. WSC-kilpailut

Turun Taitajissa järjestettiin usean lajin karsinat Helsingin MM-kisoihin. Alla olevassa listassa ilmoittautuneissa WSC-kilpailijoissa on lueteltuna sekä Suomen maajoukkueeseen karsivat kilpailijat että ulkomaalaiset sparraajat. Ilmoittautuneita oli yhteensä 89 kpl.

Kuva: Mikko Laaksonen

WorldSkills-kilpailuissa hopeaa napannut Karoliina Hytönen karsimassa kilpailupaikasta Turussa Taitaja-kilpailuissa.

- 1 Polymekaniikka (4)
- 4 Mekatronikka (8)
- 5 CAD-suunnittelu (5)
- 6 CNC-koneistus (2)
- 9 Informaatioteknologia (1)
- 12 Laatoitus (2)
- 13 Autokorin korjaus (5)
- 15 Putkiasennus (2)
- 16 Elektroniikka (5)
- 17 Web Design (1)
- 18 Yleinen sähköasennus (4)
- 19 Automaatioasennus (2)
- 20 Muuraus (3)
- 21 Kivityöt (1)
- 22 Maalaus ja tapetointi (3)
- 26 Kirvesmies (2)
- 27 Kultaseppä (1)
- 28 Floristiikka (1)
- 29 Hiusmuotoilu (4)
- 30 Kauneudenhoito (0)
- 31 Pukuompelu (2)
- 32 Kondiittori (2)
- 33 Autoasennus (3)
- 34 Kokki (6)
- 37 Viherrakennus (2)
- 38 Kylmäkoneasennus (2)
- 39 Tietokoneverkot (5)
- 40 Graafinen suunnittelu (2)
- D44 Painotekniikka (1)
- D47 Rakennuspeltiseppä (3)
- D48 Kuljetustekniikka (5)

Tämän kisan kansainvälinen osuus onnistui hyvin ja siitä kerrotaan lisää raportin kansainvälisten toimintojen osuudessa.

2.11. Ilmoittautuminen

Taitajien ilmoittautuminen hoidettiin Taitaja 2005-www-sivuston kautta Solinet DataManager-ohjelmiston pohjalle laaditulla järjestelmällä. Tietokonejärjestelmä vastaanotti tiedot ja ilmoittautumisen ongelmien selvittelyn suoritti vuoden 2006 Taitajan järjestäjä, eli Tampereen Taitaja-toimisto. Virallinen ilmoittautumisaika kesti yhden kuukauden loppuen syyskuun lopulla. Ilmoittautumisaikaa jouduttiin suuresta kiinnostuksesta johtuen jatkamaan alkuperäisestä kuukaudesta. Tähän tuleekin tulevaisuudessa kiinnittää huomiota, jottei ilmoittautumisten venymisestä (osallistujien määrän epäselvyydestä) koidu semifinaalijärjestäjille ongelmia. Ilmoittautumisia kirjattiin uusi ennätys eli 1217 kappaletta. Näistä kandidaateista valittiin semifinaaleiden kautta loppukilpailuihin yhteensä 306 kilpailijaa.

Ilmoittautuminen sujui teknisesti hyvin ja suurimmat puutteet olivat järjestelmään syötetyissä oppilaitosten ja taustayhteisöjen nimissä sekä kilpailijoiden yhteyshenkilöiden puutteellisissa tiedoissa. Tätä osaa tulee kehittää järjestelmässä seuraavaa kilpailua varten. Myös kuvien saaminen kilpailijoilta oli hankalaa annetuista ohjeista huolimatta. Kuvien käyttöä ennen finaalia kannattaakin jatkossa harkita.

2.12. Semifinaalit

Taitaja-semifinaaleja järjestettiin eri puolella Suomea ja niiden koko vaihteli lajeittain. Joissakin lajeissa järjestettiin vain yksi suuri semifinaali, jossa kaikki kandidaatit olivat mukana. Toisissa lajeissa kandidaatit jaettiin eri oppilaitoksiin lähinnä tila- ja materiaalipulan takia. Jokaisessa lajissa oli semifinaalikoordinaattori, joka organisoii toteutuksen. Semifinaalien sisältö pyrittiin ohjaamaan jo ohjausryhmävaiheessa, kun useiden lajien lajikuvauksiin saatiin määrittely semifinaalin sisällöstä.

Kustannuksia varten kerättiin semifinaalimaksu, jolla järjestävä oppilaitos kustansi tapahtuman. Monet lajit saivat semifinaaleihin myös merkittävää sponsoritukea. Kaiken kaikkiaan semifinaaleja oli 52 kappaletta ja ne sijoituivat marraskuun alkupuolelle. Useissa kouluissa järjestettiin niiden yhteydessä avoimien ovien päiviä ja paikalle oli kutsuttu paikallista sekä valtakunnallista mediaa. Tampereen 2006 Taitajien semifinaalit pyritään pitämään kaikki 11.11.2005. Kyseinen päivän on julistettu valtakunnalliseksi "ammattiosaajan päiväksi"

2.13. Reklamaatiot ja niiden käsittely

Kilpailun jyryn tehtävänä on käsitellä kilpailun aikana tulleet valitukset. Kahden lajin eli automaalauksen sekä Levy ja hitsauksen kohdalta tuomaroinnista tehtiin virallinen valitus. Jyry pyysi lajien päätuomarilta tehtyyn valitukseen vastineen ja teki sen perusteella päätöksen. Valitus ei kumpaankin lajiin kohdalla johtanut muutoksiin arvioinnissa.

4. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI

Pipsa Kirjavainen

Projektsihteeri

e-mail: pipsa.kirjavainen@turkuai.fi

Ann-Marie Nystedt

Tiedottaja

e-mail: ann-marie.nystedt@turku.fi

4.1. Markkinointi

Taitaja 2005:n markkinointia ryhdyttiin suunnittelemaan heti Taitaja-johtoryhmän ensimmäisestä kokouksesta lähtien. Koko johtoryhmälle olikin selvää, että 2005 kilpailujen kantavaksi teemaksi valittiin saaristo. Taitaja 2005 ei olisi vain Turun kilpailu, vaan koko Varsinais-Suomen, jota saaristolaismaisema ympäröi. Sama teema tulisi näkyviin myös kilpailulajeissa, mm. veneenrakennus-lajin muodossa. Ennen virallista kilpailun lanseerausta Taitaja 2005-tapahtumaa markkinoitiin Varsinais-Suomen alueella kouluille, etenkin rehtoreille ja opettajille. Paikallisen yhteistyön ja yhteenkuuluvuuden hengen kasvattamisen lisäksi haluttiin nostaa (käsityö)ammattien arvostusta seutukunnalla uuteen nousuun. Markkinointia suunnattiin myös Varsinais-Suomen Liitolle sekä paikallisille suuryrityksille.

Markkinoinnin tueksi laadittiin markkinointisuunnitelma, joka kattoi toimet kevääseen 2004 asti, jolloin projektille odotettiin viimeistään saatavan markkinointi/tiedostuspäällikkö. Suunnitelman toteutus sujui hyvin, huolimatta aikataulujen venymisestä toimitustilan puutteen vuoksi. Kilpailun visuaalisen ilmeen toteutus muuttui kuitenkin suunnitelmasta radikaalisti mainostoimistoyhteistyön alettua.

Markkinointi- ja tiedotustoimia suunniteltiin kevästä 2004 eteenpäin johtoryhmän viikottaisissa kokouksissa yhteisvoimin, kunnes syystalvella 2004 tiedottaja Ann-Marie Nystedt liittyi tiimiin.

4.1.1. Markkinointimateriaali

Esitteiden ja julisteiden toteuttajaksi valittiin mainostoimisto Kaktus Oy, jonka kanssa Skills Finland ja edellisten vuosien Taitajat olivat tehneet tiiviisti yhteistyötä. Näin turvattiin osaltaan brandin jatkuvuutta ja tunnettuuden kasvattamista. Painomateriaalia ryhdyttiin suunnittelemaan heti syksystä 2003, jotta jo syystalvesta oli käytössä perusesite sekä juliste, joilla tapahtuman markkinointi ja yhteistyöneuvottelut aloitettiin seutukunnan ammatillisissa oppilaitoksissa. Teksteissä tuotiin Turku esille humoristisesti ja ennakkoluulottomasti, samalla osoittaen kilpailun olevan todellista ammattilaisten hommaa.

Markkinointimateriaalin hankinta käynnistettiin heti syksystä. Tarkoituksena oli korostaa saaristolaisteemaa sekä käyttää Taitaja-logon huomiorivin Turun sinistä päävärinä läpi markkinoinnin. Ensimmäisen kerran kisailme oli yleisön nähtävillä julisteiden muodossa Taitaja-toimiston avajaisissa 16.10.2003. Tämän jälkeen julisteita jaettiin V-S:n alueen oppilaitoksiin niin postitse kuin opettajille järjestetyn markkinointiristeilyn kautta. Julisteita ja esitteitä postitettiin koko maan ammatillisille oppilaitoksille kevätlukukauden 2004 lopulla. Muuten markkinointimateriaalia postitettiin pyynnöstä niin kouluille kuin yrityksillekin.

Kilpailua markkinoitiin myös pienillä lahjoilla, Taitaja -mato-ongilla sekä –karamelleilla, saaristolaisuus ja sininen väri mielessäpitäen!

Toimiston avajaisissa vieraille jaettiin Turun ammatti-instituutissa valmistettu pitkäsiimalaatikko, joka sisälsi saaristolaisleipää ja lasimestarin silliä. Kaikki tuotteet, esittelykirjettä myöden, olivat oman oppilaitoksen opiskelijoiden valmistamia.

Toimiston väelle hankittiin messuedustuksia varten Taitaja -fleece-takit sekä virallisempaan toimintaan Taitaja-clubitakit. Fleece-takit jaettiin myös lajivastaaville, jotta Turun väki näkyi selvästi Seinäjoen Taitajassa.

Itse kilpailua varten hankittiin kulkukortteihin kaulanauhoja Taitaja 2005-painatuksin. Niiden suosio ylittikin järjestäjän odotukset ja niinpä nauhat loppuivatkin kesken!

4.2. Lanseeraus Taitaja 2004-tapahtumassa

Perinteen mukaisesti seuraava Taitaja-tapahtuma lanseerataan edellisen vuoden Taitajassa, näinollen Seinäjoen Taitaja 2004:ssä nähtiinkin turkulaisten invaasio. Taitaja-toimiston osallistumisen lisäksi Seinäjoella vieraili XXXX varsinaissuomalaista peruskoululaista ja opettajaa!

Taitaja 2005:llä oli tapahtumassa oma messuosastonsa yhdessä Skills Finlandin projektien kanssa. Ständillä oli jaossa kahden kokoisia julisteita, Turun ammatti-instituutin tabloid-julkaisua jossa sivuttiin Taitajaa, kilpailujen yleisesitettä, Taitaja-kyniä, -karamelleja, -ongenkohoja sekä hitiksi nousseita rintamerkkejä. Messuvieraat saivat itse tehdä Taitaja 2005-rintamerkinsä ständillä olleella painokoneella, ja itsetekemisen riemu saikin suuren suosion nuorten messuvieraiden keskuudessa. Merkkejä jaettiin yhteensä yli 1200 kappaletta.

Lanseeraukseen osallistui koko projektihenkilökunta, joka olikin oiva valinta. Nimet ja kasvot tulivat tutuiksi puolin ja toisin, sekä palautetta mm. kilpailun lajeista ja majoitusjärjestelyistä saatiin suoraan tulevilta ja edellisvuosien kävijöiltä. Myös Seinäjoella vierailleisiin ulkomaisiin oppilaitosten edustajiin saatiin helposti kontakti. Johtoryhmän käyntikortit olivatkin haluttua tavaraa...

Taitaja 2005 ja Turun kaupunki järjestivät myös oman vastaanottonsa Seinäjoella. Taitajan teemaksi otettu saaristolaisuus näkyikin selvästi niin tilaisuuden tarjoiluissa, kuin vieraille lahjoiksi annetuissa saaristolaisleivissäkin.

Palkintojenjakotilaisuuden päätteeksi Turku ja Taitaja 2005 esittäytyivät ja toivottivat tulevat kilpailuvieraat tervetulleiksi johtava rehtori Seija Mattilan ja projektijohtaja Jussi Karlssonin voimin. Samassa tilaisuudessa myös 'poika' eli Taitaja-veistos luovutettiin vuoden ajaksi Turkuun.

4.3. www.taitaja2005.com

Nettisivut päätettiin heti projektin alussa ottaa pääasialliseksi tiedotuskanavaksi. Mikään muu media ei enää tänä päivänä tavoita niin suurta joukkoa yhtä helposti ja tehokkaasti kuin internet. Skills Finland ry:llä ja edellisillä Taitaja-kilpailuilla oli ollut käytössä Solinet Oy:n SiteManager-ylläpitojärjestelmä, joka otettiin myös Turussa käyttöön. Sivuston päivitys olikin erittäin helppoa ja nopeaa, etenkin kun Solinet Oy:n henkilökunta oli aina tarvittaessa tavoitettavissa. Taitaja2005.com-sivusto avattiin heti tammikuussa 2004 Seinäjoen Taitajan päätyttyä.

Taitaja 2005-sivustosta muodostui hyvin äkkiä kolmikielinen kansainvälisten vieraiden palvelemiseksi. Perinteisten suomen ja ruotsin lisäksi käyttöön otettiin myös englanninkielinen osio. Aivan kaikkea tietoa ei käännetty englanninkielisille sivuille, vaan sivut suunniteltiin nimenomaan kv-vieraille.

Tärkeintä antia sivuilla kävijöille olivat yhteystiedot, lajikuvaukset sekä erilaiset aikataulut kokouksista, koulutuksista sekä itse kilpailusta.

Kilpailutiedon lisäksi sivuilta löytyi infoa Turun kaupungista sekä selkeät ohjeet majoitusvarauksille ja kaupungissa kulkemiselle.

Sivustoa päivitettiin jatkuvasti ja kävijöiden määrä nousikin tasaisesti, kunnes marraskuussa 2004 kävijöitä saattoi sivuilla olla jo satoja päivässä. Toinen kävijäpiikki havaittiin elokuun 2004 lopulla, jolloin koulut olivat käynnistyneet ja semifinaaleista haettiin ahkerasti tietoa.

Semifinaaleihin ilmoittautuminen hoidettiin nettisivuilla olleen lomakkeen kautta.

Ilmoittautumiset siirtyivät Tampereen Taitaja 2006-toimistoon, josta hyväksymisen jälkeen ne

siirrettiin Solinet Oy:n DataManager-rekisteriin. Tämän jälkeen tietoja oli helppo muokata näkyville nettisivuille. Finalistien tietoja käytiinkin katselemassa ahkerasti loppuvuodesta. DataManager-järjestelmässä havaittiin muutamia pikkuongelmia, mm. muutamia kadonneita ilmoittautumisia sekä osallistujien laskutusosoitteiden ilmoittaminen. Näihin kannattaakin jatkossa kiinnittää huomiota sujuvampaan ilmoittautumisten ja jälkikäsitteilyn varmistamiseksi.

Sivut palvelivat hyvin niin kilpailijoita, sponsoreita, tapahtumakävijöitä kuin mediaakin. Selkeä sivurakenne ja vain oleelliseen keskittyminen teksteissä tekivät sivuista erittäin helppokäyttöiset. Dokumenttien lataaminen sivuilta oli kävijälle erittäin helppoa, eikä turhaa sähköpostirumbaa syntynyt tiedostojen siirtämiseksi oppilaitoksiin; oikeat henkilöt saivat oikean tiedon oikeaan aikaan. Kaikessa viestinnässä kehoitettiin etsimään lisätietoa nettisivuilta, mikä varmasti vähensi toimistoon tulleiden puhelujen määrää. Myös yleisöltä tullut palaute sivuista otettiin huomioon sisällöntuotannossa.

4.4. Viikkotiedotteet

Edellisvuosien Taitaja-projektien viikkotiedotteista saadun hyvän kokemuksen perusteella myös 2005-tapahtuman tiimoilta ryhdyttiin julkaisemaan viikkotiedotetta viikosta 25/2004 lähtien. Tehokkain ja kustannustehokkain tapa viikkotiedotteen levittämiseksi oli luonnollisesti sähköposti. Vastaanottajiksi kohdistettiin Taitaja 2005:n ohjausryhmä, neuvottelukunta, sidosryhmien keskeiset vaikuttajat, ammatillisten oppilaitosten rehtorit ja koulutusvastaavat, yhteistyökumppaneita, edellisen vuoden Taitajan postituslistalla olleita yrityksiä sekä yksittäisiä henkilöitä. Listaa päivitettiin koko vuoden ajan aktiivisesti, sekä lisäten että poistaen siltä vastaanottajia. Viikkotiedote julkaistiin kerran viikossa, pääsääntöisesti perjantaisin tai maanantaisin.

Viikkotiedotteen mallia hiottiin alussa mahdollisimman 'kevyeksi' sähköpostitse lähetettäväksi. Näin ollen viikkotiedotteesta muodostui yhden A4:n pituinen, sisältäen viikon tärkeimpien Taitaja- uutisten ja tiedotettavien asioiden otsikot. Lisätietoa kehoitettiin etsimään Taitajan kotisivuilta – näin pyrittiin myös kasvattamaan nettisivujen tunnettuutta ja käyttöä tiedonhaussa. Pian huomattiin, että vaikka viikkotiedote muutettiin pdf-muotoiseksi, se oli silti monelle vastaanottajalle liian suuri tiedostokooltaan vastaanotettavaksi. Tämän jälkeen viikkotiedote julkaistiinkin kokonaisuudessaan www-sivuilla ja uuden viikkotiedotteen ilmestymisestä tiedotettiin postituslistalle lyhyellä viestillä. Viestissä mainittiin viikkotiedotteen pääotsikot sekä annettiin suora linkki www-sivuille. Tämä tapa koettiin helpoksi ja tehokkaaksi viestittämään mm. ilmoittautumisajan alkamisesta sekä majoitusvarausten tekemisestä, sillä kotisivuilla voitiin kävijöitä ohjata oikeaan paikkaan linkkien avulla.

Viikkotiedotteesta saatiin pääosin positiivista palautetta, etenkin selkeydestä, ytimekkyydestä ja sopivasta ilmestymisvälistä. Postituslistalta poistettiin pyynnöstä vain kolme henkilöä. Listan ylläpito vaati jatkuvaa osoitteiden päivytystä, esim. oppilaitosten nimenvaihdosten tai henkilöstövaihdosten vuoksi. Myös listan kokoamisvaiheessa oli vaikeuksia löytää ammatillisten oppilaitosten rehtoreiden tietoja kootusti.

4.5. Messut

Ruohonjuuritason markkinointi Turun alueella aloitettiin ahkeralla messuesiintymisellä. Varaslähtö messuihin otettiin jo 2003 syksyllä Turun Messuilla, jotka järjestetään joka toinen vuosi. Tällöin Turun kaupungilla oli suuri yhteisosasto kaikkien laitosten kanssa, ja näin ollen myös Taitajaa esiteltiin Turun ammatti-instituutin yhteydessä. Yleisö olikin erittäin kiinnostunut paikalla olleista Taitaja- ja WorldSkills-kilpailuissa menestyneistä nuorista ja heidän työnäytöksistään. Vaikkei varsinaista markkinointimateriaalia vielä tuolloin ollutkaan käytettävissä, näkeminen ja kokeminen sytyttivät kiinnostuksen kipinää messuvieraisissa. Tammikuisen lanseerauksen jälkeen Taitajan väki kiersi messuilla ahkerasti. Kevään 2004 aikana kilpailut olivat esillä kaikilla ammattialoilla ja kädentaitoilla korostaneilla messuilla. Olimme mukana muun muassa seuraavilla messuilla:

- 28.-29.1. Next Step, Helsinki
- 30.-31.1. Rakennusmessut, Turku

- 11.-12.2. Nordic Stone, Turku
- 15.-16.4. Puutarhan kevät, Turku
- 30.-31.10. Teknisten ja tekstiilityön opettajien valtakunnalliset päivät, Turku

4.6. Mediapartnerit

Taitaja 2005 -kilpailujen mediapartnereiksi valittiin TS-konserni sekä kaupunkilehti Turkulainen. Turun Sanomat toimi kilpailujen toisena pääsponsorina.

TS-konsernilta ostettiin ilmoitustilaa 80 000 eurolla (+ alv 22 %). Ilmoitusten arvo oli 90 000 euroa, mutta TS sponsoroit tästä 10 000 euron osuuden. Ilmoitustilaa ostettiin Turun Sanomista sekä sen liitteinä ilmestyvästä Treffistä ja Talousliitteestä. Lisäksi Turku TV:ltä ostettiin viisi Taitaja-ohjelmaa sekä kolmen päivän kisastudion hoitaminen kilpailupäivinä. Liitteissä koko sivun ilmoituksia oli viisi, Turun Sanomien etukannessa oli neljä ¼ sivun ilmoitusta ja lisäksi julkaistiin kaksi 24-sivuista tabloidia. Ilmoituksista valtaosa ilmestyi juuri kilpailujen alla.

Turun Sanomat sitoutui Taitajan päämääriin erittäin aktiivisesti. Se teki ennakkoon runsaasti juttuja Taitajasta ja oli paikan päällä usean toimittajan ja kuvaajan voimin koko pitkä kilpailupäivät.

Turkulaiselta ostettiin ilmoitustilaa 20 000 eurolla (+ alv 22 %). Ilmoituksia oli seuraavasti: 3 x 1/1 sivun ilmoitus, 5 x ½ s ilmoitus, 1 x ¼ sivun ilmoitus sekä 1 x 4 sivun "ilmoitusliite", advertoriaalipaketti, jossa oli artikkeleja sekä Taitaja-kilpailusta että Turun ammatti-instituutista.

Turkulainen kirjoitti Taitaja-tapahtumasta useita juttuja.

4.7. Taitaja 2005 TV

4.7.1 Taitaja-sarja

Turku TV ja Visicom toteuttivat Taitaja 2005 TV-tuotannon. Syksyn 2004 aikana tuotettiin viisi puolen tunnin pituisia Taitaja-ohjelmaa. Ohjelmat esitettiin joka toinen torstai-iltana, ja uusinnat niistä tulivat samana iltana myöhemmin sekä viikonlopun aikana.

Viikkoa ennen Taitaja 2005 -kilpailuja näitä ohjelmia esitettiin useissa kaupungeissa. Turku TV toimitti nauhat paikkakunnille, joiden kanssa heillä on vaihtosopimus. Esim. Oulu ja Kuopio esittivät Taitaja TV:tä.

Ohjelmat rakennettiin siten, että jaksoissa oli kaksi kahden eri alan opiskelijaa Turun ammatti-instituutista sekä jokin teema, jota oli valottamassa kaksi asiantuntijaa. Yhdessä jaksosta aloja oli kolme ja yhdessä jaksosta asiantuntijoita oli kolme. Ohjelman juonsi toimittaja Helena Lappeteläinen.

Jokaisessa ohjelmassa esiteltiin siinä mukana olevien opiskelijoiden taustat ja heidän opintonsa. Kuvausryhmä teki koulutaloilla insertit, joissa haastateltiin studiovieraita sekä heidän opettajiaan. Studioissa opiskelijat tekivät oman alansa työnäytteen, jonka Taitaja-toimisto ja alan opettaja olivat yhdessä ideoineet. Suurin osa ohjelman opiskelijoista oli Taitaja-kilpailuihin ilmoittautuneita, mutta ei kaikki.

Ensimmäinen ohjelma tehtiin ja lähetettiin 21.10. Ohjelmassa oli kaksi teemaa: Taitaja 2005 -kilpailut, josta studiossa kertomassa oli Taitaja 2005 -kilpailujen tapahtumapäällikkö Jarmo Linkosaari sekä Ammatillinen oppiminen, josta studiossa kertomassa oli Turun kaupungin ammattiopetuslautakunnan puheenjohtaja Mika Stepanoff. Ohjelmassa esiteltäviä lajeja olivat

mekatroniikka ja kondiittori, joista mukana olivat mekatroniikkaa edustamassa opiskelijat Erkki Lavonen ja Inka Toukonen ja kondiittoria edustamassa opiskelijat Sini Saari ja Taru Salminen.

Toinen ohjelma tehtiin 4.11. Siinä oli kaksi teemaa. Toinen teemoista oli jatko-opinnot, josta kertomassa oli Mika Vainiotalo, joka jatko-opiskelee Turun ammattikorkeakoulussa. Toinen teema oli työelämä toisen asteen opintojen jälkeen, josta kertomassa oli ravintolakokki Jesse Söderlund. Lajeina esiteltiin painotuotteen suunnittelu sekä sähköasennus. Painotuotteen suunnittelusta mukana olivat opiskelijat Laura Oksa ja Janina Skön. Sähköasennuksesta mukana studiossa olivat opiskelijat Juhani Ketola ja Jaakko Hartemaa.

Kolmannessa ohjelmassa 18.11. teemana oli oppisopimuskoulutus. Aiheesta studiossa kertomassa oli oppisopimustyönantaja, Turun ammatti-instituutin aikuiskoulutuksessa toimiva Jari Mustikkamaa, joka toimi myös rakennuspeltiseppä-lajin lajivastaavana Taitaja-kilpailuissa. Toisena teemasta kertomassa oli Olli Laihin, joka on oppisopimuksella Lounetissa tähtäimessään tietokoneen yliasentajan erikoisammattitutkinto. Esiteltävinä lajeina olivat rakennuspeltiseppä ja lähihoitaja. Rakennuspeltiseppä-lajia edustamassa olivat oppisopimuksessa olevat opiskelijat Janne Leppänen ja Antti Suominen. Lähihoitajan alasta mukana olivat opiskelijat Maria Heinonen ja Laura Sällylä. Heidän tehtävänä oli askarrella lasten kanssa. Studiossa mukana olivat myös lapset Valtteri Elo, Pinja Nyholm ja Niina Suominen.

Neljännessä 2.12. tehdyn ohjelman teemana oli millaista on ollut aloittaa ammattikoulussa. Aiheesta kertomassa olivat kone- ja metallipuolen ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat Tuomas Virta ja Timo Nurmi. Esiteltävinä lajeina olivat kauneudenhoito / hiusmuotoilu sekä laborantti. Laborantin työtä edustamassa olivat opiskelijat Jenni Meriläinen ja Susanna Jouppi. Kauneushoidosta mukana olivat opiskelijat Hanna Heikkilä ja Sanna Louhe, ja hiusmuotoilusta opiskelijat Elina Kuopio ja Essi Kangas.

Viidennen ohjelman, joka tehtiin 16.12., teemana oli ammatinvalinta sekä lähestyvät Taitaja-kilpailut. Studiossa mukana olivat Taitaja 2005 -kilpailujen projektinjohtaja Jussi Karlsson, Taitaja 9 -projektipäällikkö Esa Lähteenaro, Skills Finland ry ja putkiasennuksen lajipäällikkö Sauli Jaara. Esiteltävinä lajeina olivat putkiasennus, joista studiossa olivat opiskelijat Aleksi Elo ja Juho Lehti sekä lihatuotteiden valmistus, josta mukana olivat opiskelijat Jesse Haapsaari ja Miika Tuomi.

4.7.2 Taitaja kisa-tv

Turku TV lähetti Taitaja-kilpailuista joka päivä ohjelmaa klo 11 – 15. Lähetykset rakennettiin siten, että joka tasatunnilta alkoi suora lähetys, jossa haastateltiin mm. kilpailijoita, kilpailujen toimijoita, kaupungin edustajia, arvovieraita, yhteistyötahoja, sponsoreita, yrittäjiä ja yleisön edustajia. Jokaisen haastattelun perään ajettiin insertti, joita pääosin tuotti Paasikivi-Opiston opiskelijaryhmä. Inserttejä pyrittiin tekemään jokaisesta lajista sekä myös muusta toiminnasta. Sama lähetys uusittiin aina puolen tunnin kuluttua.

Turku TV uusi kilpailupäivien lähetyksiä seuraavana viikonloppuna sekä myös vielä seuraavalla viikolla.

Kuva: Henri Tammenniemi

Turku-TV:n lähetykset tehtiin suorana kilpailupaikalta. Haastattelussa tuloksia jännittävä kilpailija.

Turku TV:n suorat ohjelmat lähetettiin 460 000 talouteen, joista digi-boksin kautta näkyvyys oli 325 000 taloudella. Ohjelmat näkyivät Turun alueen lisäksi mm. Kuopiossa, Oulussa, Kotkassa, Raumalla ja Salossa.

Liitteenä olevasta kävijätutkimuksesta käy ilmi, että noin kolmannes haastatelluista oli seurannut Turku TV:n lähetyksiä.

4.8. Painotuotteet

4.8.1 Taitaja 2005 -tabloidit

Osana Taitaja 2005 -kilpailujen markkinointia julkaistiin kaksi 24-sivuista tabloid-mallista lehteä, jotka jaettiin Turun Sanomien liitteenä. Lisäksi lehdistä otettiin lisäpainos, jota jaettiin yhteistyötahoille sekä kilpailupaikalla. Lehtien painosmäärä oli 120 000 kpl. Ensimmäinen tabloidista ilmestyi 24.9.2004 ja toinen 14.1.2005.

Ensimmäisessä lehdessä julkaistiin yleisempää juttua kilpailuista ja eri lajeista juttuja. Toisessa lehdessä kolmannes lehdestä oli lajikuvaus, kilpailijatietoja ja sponsorinäkyvyyttä. Muussa osassa oli artikkeleja Taitajaan liittyen sekä tervehdys.

4.8.2. Kutsut

Taitajalle painatettiin kutsun kannet, jonka sisään oli mahdollista laittaa erilaisia kutsuja. Kutsujen kansia tilattiin 1500 kpl. Kirjekuoria tilattiin enemmän, sillä niitä käytettiin myös palkintorahojen kuorina.

Kutsut teetettiin siten, että yksi niistä oli yleiskutsu, jolla pääsi sisään. Avajaisiin ja päätöstilaisuuteen tehtiin omat kutsunsa, koska avajaisiin oli mahdollista kutsua vain rajattu määrä ja päätösjuhlaan puolestaan haluttiin houkuttaa mahdollisimman monia. Näiden lisäksi painatettiin kutsu yhteistyötahojen cocktail-tilaisuuteen. Erikseen tehtiin myös englanninkielinen kutsu kansainvälisille vieraille. Turun kaupunki teetti kaupungin vastaanotolle kutsun, jonka Taitaja-toimisto lähetti.

Myös avajaisten ja päätöstilaisuuden ohjelma painatettiin, ja ne laitettiin liitteeksi näihin kutsuihin. Kaikissa kutsuversioissa oli tekstit sekä suomeksi että ruotsiksi.

Myös kiitoskortteja painatettiin 1500 kpl.

4.8.3 Infopaketti toimijoille

Kilpailun toimitsijoille koostettiin infopaketti, jossa oli tiiviissä muodossa olennaiset kilpailuihin liittyvät asiat, kuten aikataulut, eri tilojen sijainnit, turvallisuusohjeet ja tärkeät puhelinnumerot. Infopaketista tehtiin 16-sivuinen ja A5-kokoinen.

4.8.4. Tunnistekortit

Kaikille toimijoille painatettiin eriväriset ja eri teksteillä varustetut tunnistekortit. Väreinä käytettiin Skills Finlandin graafisen käsikirjan värikartan mukaisia värejä. Tunnistekortit oli kilpailijoilla, tuomareilla, lajivastaavilla, observereilla, toimitsijoilla, vip-vierailla, rakentajilla, lehdistöllä sekä seminaariin osallistuvilla.

4.8.5 Kartat

Turun Messu- ja Kongressikeskukseen sekä Elysée Arenalle painatettiin yhteensä kymmenen A1-kokoista karttaa kilpailualueista ja -lajeista. Lisäksi samoista kartoista tehtiin A4-kokoinen irrallinen kartta jaettavaksi yleisölle. Sama kartta oli myös tabloidin takakannessa.

4.9 Tiedotus

4.9.1 Mediaosumat sekä toimittajien kontaktit

Media oli kiitettävän kiinnostunut Taitaja-kilpailuista. Observerin palvelun mukaan osumia **1.11. - xx oli xx**. Observerin mediaseurannassa ei ollut mukana Turun Sanomia, Turkulaista eikä Aamuset-lehteä. Näitä seurattiin itse, ja siten saatiin hyviä säästöjä, koska kuitenkin oli odotettavissa, että paikalliset lehdet uutisoivat tapahtuman kaikkein näyttävimmän.

Kolmen päivän aikana Taitaja-kilpailuissa kävi 98 tiedotusvälineiden edustajaa, siten, että he olivat joko akkreditoituneet, saapuivat lehdistötilaisuuteen tai ottivat yhteyttä kilpailupaikalla. Kuitenkin osa toimittajista on tullut sisään pressikortillaan ottamatta yhteyttä. Tai osa on voinut käydä vain Next Stepin lehdistöhuoneessa ilmoittautumassa. Näin ollen voidaan liioittelematta sanoa, että tiedotusvälineiden edustajia kävi kilpailuja seuraamassa reilusti yli sata. Näistä ulkomaalaisia toimittajia oli kuusi, jotka tulivat Hollannista, Ruotsista ja Saksasta. Lisäksi media-alan opiskelijoita oli avustamassa yhteensä 22. Heistä yhdeksän tuli WorldSkills 2005 Helsinki -toimijoiden mukana ja avusti lähinnä heidän juttujen kirjoittamisessa.

Tiedottajan puhelin soi taukoamatta kolmen kisapäivän aikana. Useaa puhelua painoi päälle samanaikaisesti klo 8.30 – 18 välisenä aikana. Aamulla ja illalla puheluita tuli satunnaisemmin. Tiedottaja itse soitti kolmen kilpailupäivän aikana 244 puhelua, joista suurin osa oli takaisinsoittoja toimittajille, jotka olivat soittaneet puhelimen ollessa varattu.

4.9.2 Tiedotustilaisuudet ja tiedotteet

Taitaja-kilpailuihin liittyen järjestettiin 7 tiedotustilaisuutta. **xx järjestettiin** ensimmäinen tiedotustilaisuus Taitaja 2005 sekä Taitaja 9 -kilpailuista. Lokakuussa 2004 järjestettiin tiedotustilaisuus liittyen Taitajasta yrittäjyyteen -kilpailun lanseeraamiseen. Lokakuussa myöskin kutsuttiin tiedotusvälineitä seuraamaan Taitaja 9:n paikalliskarsintoja ja marraskuussa aluekarsintoja.

Päivää ennen kilpailujen käynnistymistä järjestettiin yhteinen lehdistölounas Sakki ry:n kanssa. Tilaisuudessa kerrottiin tulevasta suurtaapahtumasta, Taitaja 2005 -kilpailusta sekä Next Step -messuista. Heti avajaisten jälkeen järjestettiin lehdistötilaisuus, johon osallistuivat

avajaisten puhujat. Tämä tilaisuus keräsi runsaan määrän tiedotusvälineiden edustajia. Kilpailujen aikana järjestettiin yksi tiedotustilaisuus yhteistyössä WorldSkills 2005 Helsinki -kilpailujen kanssa. Tämä info ei houkuttanut kuin 6 toimittajaa paikalle.

Syyskuussa 2004 tiedotettiin Taitaja-kilpailuihin ilmoittautuneiden määrä, ja tämän tiedotteen liitteenä oli lista ilmoittautuneista. Lokakuussa lähetettiin kaikkiin medioihin yhteinen tiedote, josta kävi ilmi semifinaalien ajat sekä paikat. Loppusyksyllä lähetettiin useita kymmeniä tiedotteita kohdennetusti eri lajien ja paikkakuntien semifinaaleihin liittyen. Heti semifinaalien jälkeen tiedotettiin, ketkä kilpailijat ovat selviytyneet finaaliin. Joulukuussa tiedotettiin, että presidentti on ryhtynyt Taitaja 2005 -kilpailujen suojelijaksi. Samaten tiedotettiin alkavasta Ammattiosaajan teemavuodesta 2005. Lisäksi lähetettiin yleisinfo, pyyntö akkreditoitua ja tietoa siitä, että kilpailupaikalla on mukana toimittaja- ja valokuvaajaopiskelijoita, joiden palveluja on mahdollista hyödyntää.

Taitaja 2005 -kilpailuja edeltävänä päivänä lähetettiin tiedote alkavasta tapahtumasta, ja jokaisen kilpailupäivän päätteeksi lähetettiin lehdistötiedote, jossa kerrottiin päivän annista, kävijämääristä sekä kilpailijoiden väliaikatulokset.

Taitaja 2005 -kilpailuilla oli lehdistöhuone Elysée Arenalla ja Next Step -messuilla oli lehdistöhuoneena Turun Messu- ja Kongressikeskuksen vakituinen lehdistötila. Kaksi eri lehdistöhuonetta oli Next Stepin vaatimus. Tämä järjestely oli ongelmallinen, sillä lehdistö oli selvästi tottunut messukeskuksen vakiolehdistöhuoneeseen, ja suuntasi sinne. Lisäksi kilpailupäivien keli oli sen verran huono, että lehdistö ei liioin liikkunut kahden rakennuksen välillä. Kaksi eri lehdistötilaa myös selvästi aiheutti hämmennystä.

4.10 Viestinnän tukena toimineet opiskelijat

Viestinnän apuna toimi Turun ammatti-instituutista kuusi mediaopasta (joista yksi vain vajaan yhden päivän ajan), kahdeksan kuuluttajaa sekä 13 media-alan opiskelijaa Paasikivi-Opistosta.

Mediaoppaista kolme teki jo etukäteen eri lajeista selkokielisiä kuvauksia, joita media voi halutessaan hyödyntää. He olivat myös etukäteen kokoamassa materiaalia toimittajille jaettavaksi. Mediaoppaiden tehtävänä oli kilpailuissa kokonaisvaltaisesti avustaa mediaa. He toimivat kahdessa vuorossa. Joku mediaoppaista päivysti aina lehdistöhuoneessa. Mediaoppaat hoitivat myös juoksevia asioita, kuten monistuksia.

Yksi mediaoppaista toimi Turku TV:n avustajana tehtävänään mm. hakea paikalle haastateltavia kilpailijoita tai yleisön edustajia sekä muutoinkin tarvittaessa hoitaa tv-väen juoksevia asioita. Yksi oppaista oli kahtena päivänä TV1:n Ammattilainen-sarjaa tuottavan Crea Videon avustajana. Opiskelijat olivat myös ottamassa vastaan toimittajia ja jakamassa heille materiaalipakettia, jossa oli kulkukortti, tabloid, jossa tärkeänä osana takakannessa oli kilpailualueen kartta, tiedotteita sekä ruoka- ja kahvilipukkeita.

Kuuluttajat toimivat kahdessa vuorossa pareina siten, että toinen pari kuulutti Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa ja toinen pari Elysée Arenalla. Tiedottaja teki heille valmiit kuulutuslistat, joihin hän oli pyytänyt kuulutettavia asioita lajivastaavilta, WorldSkills 2005 Helsinki -toimijoilta, Next Stepiltä sekä yrittäjäjärjestöiltä. Lisäksi tarvittaessa pyydettiin lisäkuulutuksia.

Paasikivi-Opiston opiskelijat toimivat joko vapaaehtoisina tai opintoviikkoja vastaan. Syksyllä pyydettiin Turun alueelta media-alan opiskelijoita tapahtumaan. Lähinnä haussa oli tv-kuvausryhmä. Yhteistyötä tiedusteltiin Paasikivi-Opiston lisäksi Turun Ammattikorkeakoululta, Diakilta sekä Kristilliseltä Opistolta. Tiedusteluja suoritettiin rehtorin, aineenopettajan tai koulutusvastaavan kautta. Vain Paasikivi-Opistolla oli mielenkiintoa yhteistyöhön.

Paasikivi-Opistolta mukana oli kaksi neljän hengen kuvausryhmää sekä heidän mukanaan kuvaussihteeri. Ryhmä toimi hyvin itsenäisesti, opettajansa johdolla. Opettaja oli etukäteen ottanut yhteyttä eri puolella Suomea oleviin kaapelitelevisioihin, ja markkinoinut mahdollisuutta

saada kuvausaineistoa suoraan netistä. Paasikivi-Opistolla oli oma systeemi, jolla aineistoa syötettiin nettiin. Esim. Jyväskylä hyödynsi lähetyksissään netistä saatavia nauhoituksia.

Kuva: Markku Vitikainen

Paasikivi-Opiston opiskelijat tv-studiossaan

Paikalla oli myös kolme Paasikivi-Opiston valokuvauksen opiskelijaa opettajineen sekä yksi toimittajaopiskelija. Alun perin toimittajaopiskelijoita ilmoittautui kaksi, ja kirjoitettavia juttuja oli sen mukainen määrä. Yhdelle toimittajalle kirjoitettavia juttuja oli aivan liikaa, mutta WorldSkills 2005 Helsinki -toimijoiden mukanaan tuomista yhdeksästä toimittajaopiskelijasta viisi auttoi näiden juttujen teossa. Myös yksi mediaoppaista oli halukas kirjoittamaan yhden jutun.

4.11 Tiedotuksen ja markkinoinnin arviointi

Tiedotuksen voi katsoa onnistuneen, sillä median kiinnostus oli todella kiitettävän runsasta. Niin sähköinen kuin myös painettu media uutisoi runsain mitoin Taitajasta.

Kilpailupäivien aikana tapahtumaa uutisoitiin näyttävästi ja laajasti. Jo myös semifinaalit saivat runsaasti näkyvyyttä. Tiedottaja lähetti kohdennetusti tiedotteet kustakin semifinaalista juuri sen alueen ja alan medialle. Lisäksi osa semifinaalien järjestäjistä lähetti itse lehdistökutsuja.

Kilpailupäivinä hieman sekaannusta tuotti se, että mediaväki luuli, että Taitajan tiedottaja hoitaa myös Helsingin MM-kilpailuja. Tämä toki on ihan luonnollista. Asiaa olisi jotenkin voinut selkeyttää, sillä nyt kysymyksiä MM-kilpailuista soitettiin Taitajan tiedottajalle. Samaten varsinkin ulkomaalaiset vieraat luulivat näiden kahden tapahtuman olevan myös kaikkien toimijoiden osalta suoraa jatkumoa.

Markkinoinnissa olisi ehkä voinut hajauttaa ilmoituksia jonkin verran enemmän. Järkevää olisi myös ollut tehdä yhteisilmoitukset Next Stepin kanssa, koska tapahtumat joka tapauksessa järjestettiin samaan aikaan ja samassa paikassa.

Kuitenkin lehtimarkkinointia voidaan pitää onnistuneena, sillä kävijätutkimuksen mukaan 12 % haastatelluista sai ensisijaisen tiedon tapahtumasta lehdistä. Viime vuonna vastaava luku oli 7 %.

TV-markkinointi Turku TV:n ohjelmien kautta puoltaa myös paikkaansa. Kävijätutkimuksen mukaan 8 % kävijöistä oli saanut ensisijaisen tiedon tapahtumasta TV:stä. Viime vuonna vastaava luku oli 1 %. Kilpailupäivien aikana Turku TV:n ohjelmia ilmoitti seuraavansa kolmannes haastatelluista.

Taitajan lehdistöhuone Elysée Arenalla ei ollut toimiva. Tila oli kylläkin erinomainen. Se oli riittävän suuri, sinne oli tuotu viisi tietokonetta, joissa oli internet-yhteydet, ja tarjoilu oli järjestetty hyvin. Paikka oli myös helposti löydettävissä heti pääsisäänkäynnin lähetyksillä, ja se oli rauhallinen. Mutta tiedotusvälineiden edustajat pysyttelivät enimmäkseen messukeskuksen puolella, sillä he ovat tottuneet siellä olevaan vakituiseen lehdistöhuoneeseen ja lisäksi keli rajoitti suurimpia liikkumishaluja kahden rakennuksen välillä. Samaten kaksi eri lehdistötilaa aiheutti vain sekaannusta. Toisaalta messukeskuksen lehdistötila on liian pieni, jotta siellä olisi voinut hoitaa kaikki tarvittavat lehdistölle suunnatut palvelut.

Ongelmaksi muodostui tiedottajan aikapuola kolmen kilpailupäivän aikana. Hän ehti vain "sammuttamaan tulipaloja", mutta ei ohjastamaan avustajinaan toimineita opiskelijoita. Hän ei myöskään ehtinyt itse tutustua tapahtumaan lainkaan eikä kirjoittamaan muuta kuin pakollisimmat tiedotteet. Aika meni juostessa paikasta toiseen median pyyntöjen mukaan sekä puhelimeen vastaamisessa. Koska puhelin soi hyvin ahkerasti, osa soittajista joutui yrittämään läpi pääsyä useampaan kertaan tai odottamaan vastaussoittoa jopa puoli tuntia. Tiedottajan parempi tavoitettavuus olisi erityisen tärkeää.

Jatkossa olisi järkevää, että kisaviikoksi otettaisiin järjestelyihin mukaan toinen tiedottaja, joka esim. voisi päivystää koko ajan lehdistöhuoneessa, jonka puhelinnumeroa markkinoitaisiin aktiivisesti. Henkilön pitäisi olla sellainen, joka oikeasti on jo sisällä asioissa. Sellainen joka tuntee oppilaitosmaailman ja myös Taitajan.

Opiskelija-avustajat hoitivat työnsä erinomaisesti, mutta heistäkin olisi saanut paljon enemmän irti, jos heitä olisi vielä paikan päällä ehtinyt ohjata enemmän. Etukäteen heidän kanssaan kyllä oli käyty läpi työtehtäviä.

Lehdistö kiitteli palvelua, jossa opiskelijoilta voi tilata lehtijutun sekä valokuvia. Lehtijuttuja tilasi 13 tiedotusvälinettä, valokuvia vielä muutama näiden lisäksi. Tällaista mahdollisuutta kannattaisi tarjota jatkossakin, mikäli halukkaita opiskelijoita saadaan kuvaamaan ja kirjoittamaan. Ainakin nämä opiskelijat sanoivat olevansa tyytyväisiä, että olivat saaneet olla mukana Taitajassa. Erityisestä motivaatiosta kertoo valokuvauksen opiskelijan kommentti kysymykseen, saavatko he opintoviikkoja: "Voi olla, mutta ei me niitä tarvita. Saimme olla kuvaamassa hienoa tapahtumaa, ja saimme siitä hyvää kokemusta." Tällainen palvelu mahdollistaa uutisoinnin oman alueen / alan opiskelijan kilpailuosallistumisesta niillekin lehdistöille, jotka eivät pitkän välimatkan vuoksi pääse paikan päälle.

Opiskelijat toimittivat jutun seuraaville lehdille: Sähkömaailma, Kunnallislehti, Uusi Lahti, JOT-Uutiset, Farmi-Uutiset, Iijokiseutu, Kauppakoneikkuna, Mäntsälä-lehti, Kunta ja Me -lehti, Rakennusteollisuus-lehti, Hämeenkyrön Sanomat, Vakka-Suomen Sanomat sekä Pohjolan Sanomat.

5. RAKENTAMINEN

Kilpailujen rakentamisen suunnittelu oli nivelletty yhteen lajivastaava-koulutuksen kanssa. Toteutuksen suunnittelu alkoi perusaikataulusta, jossa hallin varauksen yhteydessä Turun Messukeskukseen saatiin rakennusaikaa 6 arkipäivää ja Turku halliin vain yksi päivä. Tämä malli rajoitti lajien sijoittamista toimintatiloihin. Lisäksi Messukeskukseen tuli mukaan Next Step- messut, joka vaati käyttöönsä Messukeskuksen neljästä hallista yhden. Tältä pohjalta lajit jaettiin halleihin lähinnä hallin sopivuuden mukaan. Messukeskuksen A-halliin sijoitettiin suurimman tilan vaatimat teknologiset lajit, B-halliin hygieni- ja palvelulajit sekä D-halliin rakentaminen. C-halli annettiin NetxStep- tapahtumalle. Turku halliin jäi vielä kahdeksan lajia, jotka sijoitettiin Taitaja9-tapahtuman kanssa Turku halliin kaukaloalueelle. Kokonaisuudessaan Taitaja-kilpailutapahtumalla oli brutto sisätilaa käytössä yhteensä 10500 neliometriä. Tämän tilan lisäksi kolme lajia kilpaili ulkotiloissa. Lajin raportissa kuvattu lisää rakentamiseen liittyviä yksityiskohtia.

Kilpailun rakentamistiimit ja yhteistyökumppanit

Kilpailun rakentamiseen liittyvät tekniset tiimit

Tiimin nimi	Tehtävä	Tekijät
Messurakenteet	Turun messukeskus	Kimmo Salminen/Hallimestarit
LVIS-suunnittelu	Hallien tekniikka	Tekmanni
LVI-runkorakentaminen oppilaat	Hallien LVI-perusratkaisut	Tekmanni/Pennala/LVI-
LVI-lajirakentaminen	Osastojen LVI-rakentaminen	TAI/Pennala/LVI-oppilaat
Sähkö-perusrakentaminen oppilaita	Osastojen sähkösyötöt	Tekmanni/Mikkonen/Sähkön
Sähkö-lajirakentaminen (Ry1)	Osastojen sisäiset sähkötyöt	TAI/Palтта /Sähkön oppilaat
(Ry2)		TAI/Nurmi /Sähkön oppilaat
Tietokoneverkon suunnittelu	Tiekoneverkko ja Tuloslaskennan tekniikka	TAI/Railoma/Tietohallinto
Tietoverkon rakentaminen Tietoh/Railoma/avustaa	Tietoverkon rungon rakentaminen	Auria/TAI- Vuorinen/Sähkön oppilaita
Osastojen ATK-kaapelointi	Lähiverkkokaapelointi hallin kytkimestä osastoille	TAI-tietoh/Railoma Vuorinen/Sähkön oppilaat
Osastojen tietokone-asennukset (Ry3)	Koneiden esiasennus ja käyttöönotto osastoilla	TAI-Tietoh/Siimes/avustaa Rajamäki/Sähkön oppilaat
Taitaja-ATK-tuki	Kisan aikainen ATK-tuki osastottain / 1 kpl osasto	TAI-Tietoh/Siimes/avustaa Datanomiopiskelijat, 2 ryhmää
Tuloslaskenta	Tuloslaskennan toteutus	HAMK/Tietoh/Siimes/oppilaita
Infosreenin ohjaus Infosreenien toteutus	Ohjelmiston toteutus ja käyttö Sisältöjen syöttö ja testaus	TAI/Tietoh/Railoma TAI/Tietoh/Siimes
ElyseeArenaRakent.	Messurakenteiden asentaminen Kalusteiden asentaminen (lähoitajiin apua rakennustiimiltä)	TAI/Sähkö/Santamäki TAI/Sähkö/Santamäki

6. TAPAHTUMAPALVELUT

Jarmo Linkosaari

Tapahtumapalvelupäällikkö

e-mail: jarmo.linkosaari@turkuai.fi

6.1. Suunnittelu

Tapahtumapalveluiden keskeisenä tavoitteena oli taata kaikille tapahtumassa vieraileville, kilpaileville ja työskenteleville positiivisessa mielessä ikimuistoiset tammikuun päivät Turussa 2005. Samalla palveluprosessien näkyvyyden kautta vahvistettiin ammatillisen koulutuksen arvostuksen nousun tavoitetta.

Suunnittelun yhtenä kulmakivenä oli, että kaikissa mahdollisissa palveluissa tulisi olla ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia nuoria palvelemassa kisojen aikana.

Syksyllä 2003 tehtiin ensimmäinen informaatiokierros kaikkiin alueen ammatillisiin oppilaitoksiin jolloin kerrottiin niistä mahdollisuuksista joita tapahtuma antaa opiskelijoille toteuttaa erilaisia projekteja kisoihin liittyen. Kierroksen jälkeen käytiin tarkentavia keskusteluja ja markkinoitiin edelleen oppilaitoksille tapahtumaan liittyviä tehtäviä ja haettiin puuttuville palveluille toteuttajatahoja.

Kevään 2004 aikana tehtiin oppilaitosten omat sisäiset toimintasuunnitelmat seuraavaa lukuvuotta varten, joissa sovitun pohjalta oli huomioitu tehdyt sopimukset olla mukana toteuttamassa tapahtumaa. Lopulliset kirjalliset sitoumukset tehtävien hoitamiseksi tehtiin myös kevään 2004 aikana. Samoin toiminnot aikataulutettiin ja vastuuhenkilöt (tiimivastaavat) nimettiin.

Syksyn 2004 alussa tarkennettiin tehdyt toimintasuunnitelmat ja aikataulutukset muokattiin opetukseen sopiviksi.

Vähintään kerran kuussa syksyn aikana käytiin tiiminvetäjien kanssa palavereja joissa ratkottiin esiin nousseita ongelmia ja varmistettiin palveluiden istuminen kokonaisuuteen.

Tapahtumapalveluiden suunnitteluprosessin aikana eri koulujen toimijoiden välinen henkilökohtainen tuntemus parani huomattavasti. Eri koulujen toimintatapoja opittiin tuntemaan ja sitä kautta erilaisista hyvistä toimintatavoista voitiin ottaa oppia. Parasta suunnitteluprosessissa oli kuitenkin se, että pystyttiin luomaan opiskelijoille todella aitoja suunnittelu- ja palveluprosesseja tapahtumaan liittyen.

6.2. Ravintolapalvelut

Ravintolapalveluiden suunnittelu lähti käyntiin syksyn 2003 aikana palveluiden tarpeen kartoituksella. Tutustuttiin eri mahdollisuuksiin joita jo olemassa olevat ravintolat kisa-alueella pystyvät tarjoamaan ja miten he voivat ja haluavat olla kanssamme yhteistyössä.

Samalla selvitettiin miten edelliset Taitaja- kisojen järjestäjät olivat ravintolapalvelunsa hoitaneet.

Samoin syksyllä 2003 tehtiin alustavat kartoitukset siitä miten alueen ammatilliset oppilaitokset voivat olla mukana toteuttamassa palveluita.

Käytiin myös joukolla tutustumassa Seinäjoen järjestelyihin.

Ravintolatoimintaa Turun Messukeskuksessa hoitaa Restel-ravintolat ja Turku-hallissa Turku-hallin palvelut.

Kevään 2004 aikana tapahtumista vastaava teki alustava suunnitelman jonka pohjalta eri toimijat sitten ottivat kantaa suunnitelmaan. Maaliskuussa 2004 pidettiin kokoava suunnittelukokous jossa edustettuina olivat niin yrittäjät kuin myös kaikkien projektiin osallistuvien oppilaitosten edustajat.

Tässä kokouksessa jokainen osallistuja sai tehdä omia tarkennuksiaan ja toiveitaan suunnitelmaan.

Keskustelu kävikin vilkkaana ja asiaa eteenpäin vievänä. Viimeistään tässä vaiheessa syntyi kiva yhdessä tekemisen meininki ja jokainen toimija halusi ottaa kunnia-asiakseen hyvin tuotetut ravintolapalvelut.

Varsinainen toiminta alkoi 17.9.2004 käydyssä palaverissa, jossa olivat taas edustettuina kaikki toimijat.

Tässä kokouksessa sovittiin eri ravintoloiden nimet: Kokin a la carte on Taitaja- ja Copacabana on Oppipoika-niminen ravintola. Wladimir on Mestari ja Irish Pub on Kisälli. Tilaisuudessa sovittiin myös että kilpailijoille ja toimitsijoille on ruokapaikasta riippumatta tarjolla päivittäin samat ruuat. Ruokalistanimikkeet yhdenmukaistettiin. Aukioloajat sovittiin.

Vastuualueet jaettiin:

Messukeskuksen ruokapalveluista vastaa Restelin ravintolapäällikkö Anne Helle työnjohtonsa kanssa. Avustavana oppilaitoksena toimii Salon ammattioppilaitos ja Åbolands Yrkesinstitut. Messukeskuksen pääravintola on avoinna suurelle yleisölle sekä sieltä on varattu erilliset tilat kilpailijoille, toimitsijoille ja tuomareille. Välipalatarjoilut tarjoillaan Messukeskuksen B- ja C-hallin kahviossa. Rasion ammattiopiston tehtävänä on valmistaa kaikki kilpailijoiden välipalat sekä heille tarjottavat kahvileivät. Välipalatarjoilun hoitaa Salon ammattioppilaitos.

Turku-hallin vastaava ravintolatoimenjohtaja on Leena Korhonen. Taitajakisojen aikana Turkuhallissa tulee toimimaan useita erityyppisiä ravintoloita. Pääravintolan tarjoilusta vastaavat Turku-hallin työnjohto sekä Turun ammatti-instituutin ja Hotran yksikön opiskelijat opettajiensa Riikka Mantilan, Elisa Nikulan ja Maarit Rantakarin johdolla.

Vladimir ja Irish Pub Vip-ravintolat tarjoavat juhlavampaa lounas-päivällisateriaa klo 18.00 asti.

Copacabana-Club / Taitaja-Club tilausravintolan toiminnasta vastaa Turun ammatti-instituutin Aninkaisten yksikkö opettajien Tuula Hartonen, Sinikka Penttilä ja Tuija Liukkonen johdolla. Tarjolla on eri ryhmille ja kutsuvieraille ”edullista hyvää kouluruokaa”. Turun ammatti-instituutin ruokakuljetuksista vastaa Tuomo Alanko.

Taitaja-Clubin tilauksista vastaa opettaja Jyri Kytö oppilaineen.

Kokin a la Carten toiminnasta vastaavat Rasion ammattioppilaitoksen opettajat Tuija Tähti sekä Seija Hakala opiskelijoineen. Sieltä on saatavilla kilpailijoille ja toimitsijoille lounas. Samassa paikassa on kilpailijoilla myös mahdollisuus aterioida välipalasämpylät ja pullat virvokkeineen.

Kuva: Henri Tammenniemi

Kahvi se tuomarin kuin toimittajankin tiellä pitää

Tämän kokouksen jälkeen jokainen toimija lähti opiskelijoineen suunnittelemaan toimintaa tapahtumista vastaavan antamien asiakasmääräarvioiden pohjalta.

6.3 Majoitus

Tapahtumasuunnittelun alusta alkaen oli selvää, ettei majoitusvarauksia ryhdytä hoitamaan oppilastyönä. Syynä tähän lopputulokseen oli keskustelu Turun ammatti-instituutin matkailualan opetuksesta vastaavan lehtorin kanssa, jonka näkemyksen mukaan matkailuluokkien opetuksesta kuluvana lukuvuonna menisi liian suuri osuus majoituksen

koordinointiprojektiin ja toisaalta Turussa on jo olemassa oleva organisaatio tätä toimintaa varten. Matkailuluokille löytyisi muuta haastavaa tekemistä tapahtumassa.

Jo syksyllä 2003 sovittiin Turku TouRingin kanssa yhteistyöstä. Yhteistyöstä sovittiin niin että he hoitavat kaikki majoitusvaraukset kisojen aikana. Samoin Turku TouRing hoitaa hotellihuoneiden ennakkovaraukset eri turkulaisista hotelleista kisapäivien ajaksi. Nämä varaukset tehtiin jo aikaisin keväällä 2004.

Taitaja-organisaatio kävi informoimassa Turun hotellien yhteistyöelintä tapahtumasta ensimmäisen kerran jouluna 2003 ja sen jälkeen yhteensä 3 kertaa. Alussa oli vaikeaa uskotella hotellien edustajille miten suuresta tapahtumasta tulisi olemaan kyse. Mitä lähemmäs tapahtumaa tultiin ja varauksia alkoi tippua, heidänkin uskonsa vahvistui.

Taitajien huonevaraukset voitiin tehdä joko sähköpostitse tai faxin välityksellä. Tietoja hotelleista ja hintatasosta löytyi Taitajan kotisivuilta.

Majoitushuoneiden lopulliset varaukset, vahvistukset ja laskutuksen hoiti Turku TouRing. Tämä toimi mainiosti ja sekaannuksilta vältyttiin. Osa kisavieraista hoiti huonevarauksensa suoraan hotellien kanssa.

Eri ryhmille ei varattu erillisiä hotelleja. Majoittuja saattoi siis vapaasti päättää hotellistaan.

Poikkeuksena tästä Taitaja 9 -kilpailijoille oli varattu Naantalın kylpylän kesähotellista huoneita, joita 58 tapahtumaan tulijaa käyttikin hyväkseen.

Kisojen aikana kaikki Turun hotellit olivat täynnä keskiviikosta perjantaihin, 19.-21.1. väliset yöt. Perjantai ja lauantain väliseksi yöksi sai vielä kisaviikon aikana muutamia peruutuspaikkoja.

Yhteistyö Turku TouRingin ja Taitaja -toimiston välillä toimi hyvin.

Taitaja -oppaita oli kuudessa keskustan hotellissa. (Cumulus, Ramada, Julia, Plaza, Börs, Seurahuone). Oppaat perustivat hotelliin infopisteen jossa olivat valmiita vastaamaan kisavieraiden mitä moninaisimpiin kysymyksiin liittyen tapahtumaan ja Turkuun. Samalla he jakoivat tietoa muille hotellivieraille tapahtumasta sekä houkuttelivat esitteillä ja materiaaleilla heitä vieraiksi tapahtumaan. Oppaat oli puettu sinisiin ja jokaisella oli kaulassaan tunnustamisen helpottamiseksi Taitaja -huivi.

6.4 Opastoiminta

Opastoiminnan tavoitteena oli varmistaa, että tapahtumavieraat viihtyvät ja saavat tarvitsemansa tiedon nopeasti, joustavasti ja oikeellisesti. Tavoitteena oppaille oli, että oppaat toimisivat itsenäisesti erilaisissa muuttuvissa tilanteissa.

Koulutus alkoi 7.4.2004 ja päättyi 15.11.2004.

Oppaita koulutettiin yhteensä noin 150. Koulutuksen keskeyttämisprosentti oli todella alhainen. Oppaita oli kouluttamassa Turun ammatti-instituutista

Satu Kavén, Virpi Lummevuo, Imad Kawani sekä Jarmo Linkosaari. Joihinkin tilaisuuksiin hankittiin vakiokouluttajien lisäksi erikoisluennoitsijoita.

Kaikki oppaat antoivat tapahtuman aikana miellyttävän kuvan ammatillisesta koulutuksesta sekä hyvän kuvan nuorten osaamisesta, käyttäytymisestä, iloisuudesta ja auttamishalusta.

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

TAVOITE:

- Antaa valmiudet vastaanottaa ja ohjata uusia opiskelijoita syyslukukauden alussa sekä opintojen edetessä tarpeen mukaan.
- Edustaa ja esitellä omaa alaansa, oppilaitosta sekä ammatillista koulutusta erilaisissa nuorille suunnatuissa alan informaatiotilaisuuksissa.
- Osallistua erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja järjestelyyn. Tukea tutor-oppaiden esiintymistaidon kehittymistä. Osalla mahdollisuus osallistua kv-tutoritoimintaan.

LAAJUUS:

1 ov koulutuksesta

1 ov tapahtumiin osallistumisesta
1 ov erityisistä ansioista

1.PVÄ

ORIENTAATIOPÄIVÄ

7.4. 04 klo 12-16.00

4t Lemminkäisenkadun auditorio

Kaikki koulutettavat mukana

- Koulutuksen sisällön esittely
- Aikataulut, Paikat, Päivämäärät, 1-3 ov vava -tarjottimelle
- Kouluttajat ja koulutalo kohtaiset yhteyshenkilöt
- Ammatillisen koulutuksen lyhyt esittely
- Perustietoa Turun ammatti-instituutista
- Mielikuvamatka n.15 min
- Taitaja 2005 -tapahtuma
- Improvisaatio omasta alasta

2.PVÄ

HEINÄNOKAN PÄIVÄT

viikoilla 18-20

6 t Koulutalo kohtaisissa ryhmissä

Ryhmät:

- 1.Uudenmaankatu +Aninkainen (Parturi-kampaajat ja Kosmetologit)+Tommi lankatu
- 2.Juhannuskukkula
- 3.Peltola (Lummevuori)
- 4.Aninkaistenkatu (Catering,Vate, Elte) ja Lemminkäisenkatu
- 5.Kellonsoittajankatu

Päivien sisältö:

- Ryhmäytyminen
- Minkälainen on hyvä TUTOR- opas?
- Käytös kultainen oppaamme
- Tutorin rooli
- Toisten ihmisten kohtaaminen
- Erilaisuus
- Ryhmätöitä oheisiin aiheisiin liittyen
- Valmistautumista uusien opiskelijoiden vastaanottamiseen

3.PVÄ

KOULUTALOKOHTAINEN ILTAPÄIVÄ

viikoilla 21-22 4t

Sisältö:

- Oman opon johdolla suunnitellaan oman koulun tutoropas-käyttöä syksyn aloituksessa

4. ja 5. PVÄ

viikoilla 33-35

- Käytännön harjoittelua opon johdolla uusien opiskelijoiden kanssa

6.PVÄ

HYVÄN ESITYKSEN PÄIVÄ

viikko 38, 7 t, klo 9-16.00 Koulutalo kohtaisissa ryhmissä. Pääsääntöisesti omassa koulutaloissa.

Sisältö:

- Kertaus mitä on TAI ja Taitaja 2005
- Ammatillinen koulutus eilen tänään ja huomenna
- Ilmaisutaidon harjoituksia
- Improvisointia ja dramatisointia

Ryhmätyöt:

- Miten saan viestini menemään paremmin perille?
- Miten teen kiinnostavan esityksen
- Minkälainen on hyvä esiintyjä?
- Miten hallitsen esiintymisjännityksen?

Rentoutusharjoitus

Purku:

- Ryhmät esittelevät tuotoksiaan
- Keskustelua

Etätehtävän anto:

- Valmistele esitys omasta alastasi/ tutkinnostasi/ Turusta(kv)/ Saaristosta(kv)

7.PVÄ

MITEN ESIINNYN ?

viikko 41, 7 t, klo 9-16.00 Koulutalokohtaisissa ryhmissä.

Sisältö:

- Etätöiden esittely ja arviointi pienryhmissä
- Esiintyjän ABC:
  - Puhe-esityksen rakenne
  - Havainnollistaminen
  - Sanaton viestintä
  - Esiintymisjännitys
- Hengitys- ja rentoutusharjoituksia
- Pehdyttäminen ja opastaminen
- Yläasteikäisen kohtaaminen
- Ammattietiikka
- Taitaja9- kisojen järjestelyt

8 .PVÄ

YHTEENVETOPÄIVÄ

15.11., 4 t, klo 9-13.00 Kaikki mukana

Lemminkäisenkadulla, lounastetaan VIP:ssä

- Yhteenveto koulutuksesta
- Tehtävät Taitaja 2005:ssä
- Taitaja 9- kilpailut

Koulutuksen jälkeen koko ryhmä jaettiin osin oman halunsa ja tapahtumajärjestäjien toiveista seuraaviin ryhmiin:

Kouluryhmä-oppaat

Kouluryhmä-oppaat ottavat vastaan koululaisryhmiä eri puolilta Suomea sekä antavat heille perustietoa Turusta ja Taitaja-kilpailuista. Koululaisryhmäoppaat varmistavat omalla toiminnallaan ryhmien viihtymisestä tapahtumassa.

Opastiimin vetäjä oli Virpi Lummevuo

Infopisteopas

Oppaat toimivat Messukeskuksen ja Turku-hallin infopisteissä. Oppaiden tehtävänä on huolehtia siitä että, palveltavat asiakkaat saavat haluamansa tiedon tapahtumasta ja Turusta isäntäkaupunkina. Infopisteessä toimivat osaavat ohjata suomalaisia ja ulkomaisia asiakkaita eri pisteisiin tapahtumassa.

Opastiimin vetäjä oli Satu Kavén

Hotelliopas

Toimii erikseen sovituihin hotelleihin, joissa opas informoi kaikkea mahdollista, kilpailuun ja Taitaja2005- tapahtumiin liittyvissä asioissa.

Järjestää oman Taitaja 2005- pisteen hotellin vastaanoton yhteyteen.

Hotellin vastaanottovirkailijat toimivat ohjaavana apuna.

Opastiimin vetäjänä ja kouluttajina toimivat Merja Heijari ja Pia Ruoho

Mediaopas

Toimivat yhteistyössä tapahtuman tiedottajan kanssa ja opastavat medioiden edustajia heidän toiveidensa mukaan. Mediaoppailta edellytetään median tuntemusta, atk-taitoja ja kielitaitoa.

Opastiimin vetäjänä oli Ann-Marie Nystedt.

KV-oppaat

KV-oppaiden tehtävänä on opastaa ulkomaisia vieraita infopisteessä sekä avustaa seminaarivieraita seminaarin ajan. Oppaat toimivat Messukeskuksen ja Turku-hallin infopisteessä.

Opastiimin vetäjänä toimi Imad Kawani.

Avajais- ja päättäjäisopas

Toimivat avustajina avajaisissa ja päättäjäisissä. Toimintoina on vieraiden opastus istumapaikoille, VIP-henkilöiden opastus varatuille kunnipaikoille ja palkittavien kilpailijoiden ohjaaminen oikeille paikoille. Oppaat avustavat myös palkintojen jaossa päätöstilaisuudessa samoin kuin myös hallikohtaisissa palkintojen jaoissa.

Opastiimin ydinjoukko oli matkailualan opiskelijoita. Opastiimin vetäjänä toimi Tarja Aaltonen

Oppaat olivat pukeutuneina tapahtuman ajan yhteiseen mustaan Taitaja- fleeseen sekä jokaisella oppaalla oli huomiota herättävä keltainen Taitaja- huivi.

Opaspiste oli näyttävästi esillä kummassakin hallissa. Messukeskuksen piste oli hyvin sijoitettu, mutta Turkuhallin piste oli sijoitettu alussa väärin. Pisteeseen olisi tullut sijaita heti sisääntuloväylän vieressä, jonne se tapahtuman loppupuolella muuttikin.

Osa oppaista toimi vielä päätöstilaisuuden ajan narikassa. Oppaita olisi kaivattu enemmän kertomaan lajiständeille kilpailun kulusta.

Tulevaisuudessa kannattaakin panostaa lajikohtaisten oppaiden määrään ja laatuun.

7. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA / FINNSKILLS 2005

Matti Haapanen
Taitaja 2005 Kv-päällikkö
e-mail: matti.haapanen@turkuai.fi

Olavi Lähteinen
Kilpailupäällikkö
e-mail: olavi.lahteinen@turkuai.fi

Lucy Volosatova
Toimistos sihteeri
e-mail: ljudmila.volosatova@turkuai.fi

Ryhdyttäessä suunnittelemaan Taitaja 2005 –tapahtuman yhteydessä pidettävää WorldSkills Competition-karsintakilpailua tiedusteltiin asiassa karsinnoista vastaavien lajipäällikköjen mielipiteitä ja selvitettiin heidän valmiuksiaan vastaanottaa ulkomaisia kilpailijoita. Asia oli esillä mm. lajipäällikköiden kokouksissa. Lisäksi lajipäälliköihin pidettiin yhteyttä sähköpostitse ja tekstiviesteillä.

Alusta pitäen oli selvää, että kaikkiin lajeihin ei voitaisi kutsua ulkomaisia kilpailijoita käytössä olevan tilan ahtauden, ylimääräisten laitteiden hankinnan vaikeuden ja kalleuden vuoksi. Toisaalta myös joillakin lajipäälliköillä oli hyvin vähän kiinnostusta asiaa kohtaan ulkomaalaisten kilpailijoiden aiheuttaman lisätyön ja kieliongelmiensa vuoksi.

Lisäksi monessa lajissa karsinnat WSC-kilpailijoiden valitsemiseksi oli jo tehty ennen Taitaja-tapahtumaa. Näin mm. putkiasennuksessa ja hitsauksessa, jotka olivat järjestäneet pohjoismaiset kilpailut oman WSC-edustajansa valitsemiseksi.

Kun tapahtuma järjestettiin osana Taitaja-kilpailua, oli kansainvälisten kilpailijoiden mukaan otosta keskusteltava lajipäällikköjen lisäksi Taitaja-lajien lajivastaavien kanssa. Ongelmaksi tuli joissakin lajeissa tehtävänsä uusina Taitaja-lajivastaavina aloittaneiden henkilöiden runsas työtaakka, henkilökohtaiset syyt ja kielitaito-ongelmat.

Ulkomaisten kilpailijoiden mukaan kutsumista kuitenkin puolsivat hyvin monet syyt, joista tärkeimpänä oli ehdottomasti oman joukkueen valmentaminen kansainvälisten kilpailijoiden kohtaamiseen ja ammattitaidon mahdollisten erojen selvittäminen. Myös valmentajat ja järjestäjät halusivat vakuuttua omista valmiuksistaan.

Tapahtuma tarjosi myös Skills Finlandille erinomaisen mahdollisuuden testata taitojaan kansainvälisten kilpailijoiden ja heidän tukijoukkojensa kohtaamiseen hyvissä ajoin ennen Helsinkiä. Niin ikään laitteiden, aikataulujen ja yleisten järjestelyjen testaaminen kävi mahdolliseksi.

7.1. KV-tapahtuman markkinointi

Lähtölaukaus ammuttiin jo Soulin WSC-kisoissa syksyllä 2001, mutta aktiivinen Turun markkinointi oli käynnissä vasta St Gallenissa kesällä 2003, jossa Taitaja 2005-tapahtuman WSC-kisan tiedotteita jaettiin henkilökohtaisesti avajais- ja päättäjäistilaisuuksissa, kilpailupaikoilla ja lajiständeillä.

Mainostusta Euroopan alueelle tehtiin myös osallistumalla Ruotsin kansallisiin kilpailuihin Piteässä keväällä 2004 sekä kansainvälisiin kilpailuihin Liettuassa ja Hollannissa. Kahden viimeksi mainitun maan mekatroniikan kisat ovat muodostuneet jo perinteiksi ja osallistujakin on ollut useasta eri maasta. Liettuun Kaunasissa oli mukana 10 maata, Hollannin Utrechtissa 8 maata. Näistä Turkuun tulivat mukaan Hollannin ja Saksan joukkueet. Lopulta

mekatroniikan WSC-karsintakisan voitto menikin Hollantiin, joukkueelle, joka jo oli saavuttanut oman maansa mestaruuden.

Vähitellen kiinnostus alkoi herätä myös Ruotsissa ja marraskuussa 2003 Skills Swedenin johto suoritti Turkuun Claes Frankhammarin ja Fredrik Gunnarssonin johdolla valmistelumatkan, jossa käytiin laji lajilta läpi ruotsalaisten mukaantulon mahdollisuus. Kiinnostusta heillä olisi riittänyt lähteä mukaan lähes kaikkiin lajeihin, mutta aiemmin mainituista käytännön syistä osallistumista jouduttiin rajoittamaan.

Varsinainen globaali kiinnostus Taitaja-tapahtumaa kohtaan lähti liikkeelle niinkin myöhään kuin vuoden 2004 Hongkongissa pidetyn WorldSkills-organisaation teknisten delegaattien kokouksen jälkeen. Siellä FinnSkills –tapahtumaksi ristittyjen Taitaja-kilpailun WSC-karsintaosuuksia mainostettiin erillisellä esitteellä, joka toimitettiin myös sähköisesti kaikille jäsenmaille. Myöhemmässä vaiheessa uusi nimi aiheutti joitakin sekaannuksia, koska se muistutti niin paljon Skills Finlandin jo aiemmin tutuksi tullutta nimeä.

Esitteiden saama vastaanotto yllätti, sillä kiinnostuneimpia olivat aluksi varsin kaukaiset maat, kuten Australia ja Kanada. Näistä ensin mainittu perui lopulta tulonsa rahoitusvaikeuksien vuoksi, mutta Kanada lähetti sähköasennuslajiin oman edustajansa.

Sen sijaan esim. vuoden 2007 kisoihin valmistuvan Japanin mukaan tulo varmistui vasta marraskuussa 2004. Lopulta japanilainen delegaatio muodostui heti ruotsalaisten ryhmän jälkeen suurimmaksi osallistujajoukoksi. Heitä oli lähes 20 henkeä ja ruotsalaisia yli 40.

Kiinnostavan lisänsä valmisteluvaiheelle antoivat kolmen Aasian maan teknisten delegaattien vierailu joulukuussa. Turkuun saapui Helsingin kokouksen jälkeen Hong Kongin, Taiwanin ja Macaon edustajat. Varsinaisia kilpailijoita näistä maista ei kuitenkaan tullut mukaan.

Vaikka markkinoinnissa haettiin alkuvaiheissa tukea myös kotimaisilta yhteistyöoppilaitoksilta, ei itse kisaan saatu tulemaan muita kuin Turun ammatti-instituutin omia kansainvälisiä yhteistyötahoja Latvia, Liechtenstein ja Tanska. Nuo kaikki kolme maata rahoittivat kilpailuun osallistumisensa ja kisan jälkeen pidetyn työssäoppimisjakson hankkimallaan EU:n Leonardo da Vinci –henkilövaihtorahoituksella.

Aktiivisten yhteistyötahojemme Venäjän Pietarin ja Vietnamin Haiphongin osallistumisasiain rahoituksen tarkkailijaroolia varten saimme järjestymään Opetushallituksen Venäjä-verkoston ja Ulkoministeriön kehitysyhteistyöosaston määrärahoilla. Kilpailijan roolissa ei osallistujia kummastakaan maasta kisassa ollut.

7.2. Kilpailulajit ja osanottajat

Kutsutuille oli tehty alusta lähtien tehty selväksi, ettei kaikissa lajeissa ollut mahdollista suorittaa WSC-karsintaa eikä missään lajissa tulnaisi järjestämään sellaista kilpailua, joka täsmälleen vastaisi WorldSkills-tapahtumaa.

Seuraavissa lajeissa WSC-tasoista kisaa muistuttavaan tilanteeseen kuitenkin pyrittiin, mutta samalla korostettiin kilpailuajan olevan huomattavasti WSC-kisaa lyhyempi.

WSC-kilpailulajit:

1 Polymechanics	Liechtenstein (WSC), Austria (WSC)
4 Mechatronics	The Netherlands (WSC), Germany (WSC)
5 Mechanical Eng.and Drawing CAD	The Netherlands (WSC)
12 Wall and Floor Tiling	Austria (WSC), Sweden (Observer)
13 Autobody Repair	Sweden (WSC)
15 Plumbing	Ireland (WSC)
16 Industrial Electronics	Great Britain (WSC), Japan (WSC)
18 Electrical Installations	Sweden, The Netherlands, Canada (WSC)
20 Bricklaying	Australia (WSC), Great Britain (WSC)

22 Painting and Decorating	Sweden (WSC)-
26 Carpentry	Liechtenstein (WSC)
39 IT PC/ Network Support	Great Britain (WSC) (2 kilpailijaa)
47 Tinsmith (Roofing)	Sweden (WSC) (2 kilpailijaa)
48 Transport Technology	Sweden (WSC) (2 kilpailijaa)

Erillisjärjestelyin toteutetut kilpailulajit:

6 CNC Machining	Latvia (NA)
15 Plumbing	Russia (Observer), Liechtenstein (Observer)
16 Industrial Electronics	Denmark (NA)
18 Electrical Installations	The Netherlands (NA)
19 Industrial Control	The Netherlands (NA), Austria (NA)
29 Ladies´ and Mens´ Hairdressing	Sweden (NA)

Tästä kokonaismäärästä kilpailijoita oli virallisesti 32 henkilöä, valmentajia (trainereita) 24 ja tarkkailijoita (observeereita) 46 henkilöä. Tämän yhteensä 102 henkilön lisäksi mukana oli lukuisa joukko epävirallisia kansainvälisiä osallistujia, jotka vierailivat tapahtumassa vain lyhyen aikaa ja välttivät näin maksamasta virallisen osallistumisen aiheuttamia ilmoittautumismaksuja. Heidän lukumääränsä oli arvion mukaan hyvin korkea.

Tapahtuman järjestäjät olivat tyytyväisiä saapuneiden kilpailijoiden laajaan ammattikirjoon. Edustettuina oli kaiken kaikkiaan 18 lajia, joissa oli yhteensä 32 kilpailijaa.

Kiinnostus oli laajaa niissä lajeissa, joiden laitekanta erosi eniten muiden kilpailijamaiden laitteistoista. Vähiten kysytyjä olivat pc-lajit, joissa kilpailupuitteet ovat olleet kaikkialla lähes samat. Järjestäjän kannalta juuri nämä lajit olisivat kuitenkin olleet helpoimmin toteutettavissa. Tulevissa Taitaja-tapahtumissa juuri näiden osallistujien mukaan saantiin tulisikin kiinnittää runsasta huomiota.

Uutena lajina Taitaja-kilpailussa mukana ollut lähihoitajantyö kiinnosti vain ruotsalaisia. Valitettavasti lajin uutuuden vuoksi ja maakohtaisten opetussuunnitelmien erojen vuoksi WSC-kilpailun tapaisia puitteita ei voitu luoda eikä ulkomaisia kilpailijoita voitu mukaan ottaa.

Ns. näytöslajeista mainittakoon robotiikka. Tätä lajia on esitetty myös Helsingin WSC-lajiksi, mutta uutuutensa vuoksi sitä ei ole voitu vielä Helsinkiin hyväksyä. Joka tapauksessa hollantilaiset osoittivat vahvaa kiinnostusta asiassa ja tulivat Turkuun esittelemään omaa sovellustaan lajin perusmuodosta. Se perustui kokonaan amerikkalaisen laitevalmistajan ER1-robottiin, jossa kolmipyöräinen runko oli varustettu sensoreiden, kameran ja tarttujan lisäksi myös laptopilla. Laptopilta käsin ohjelmointi saatettiin tehdä manuaalisesti, mutta operointi myös kauko-ohjauksella oli mahdollista.

7.3. KV-vieraiden vastaanotto

Vieraiden saapuminen kilpailuun keskittyi alkuviikkoon, erityisesti maanantai-iltaan. Silloin Turun lentoasemalta noudettiin samanaikaisesti mm. Englannin ja Itävallan joukkueet. Liechtensteinilaiset ja saksalaiset olivat tulleet jo perjantaina. Tanskalaiset, latvialaiset, japanilaiset ja kanadalaiset saapuivat myös tiistain kuluessa. Myöhäisimpiä saapujia olivat ruotsalaiset, jotka tulivat suoraan avajaistilaisuuteen Turun satamasta keskiviikkoamuna.

Vieraille oli järjestetty yhteinen tapaaminen maanantaiksi, jolloin yhteisen illallisen aikana käytiin läpi keskeisimmät kilpailun aloittamiseen liittyvät asiat. Kaikille tilaisuudessa mukana olleille jaettiin tuolloin myös lajikansiot, johon oli koottu englanniksi käännettyinä keskeisimmät kisadokumentit.

Varsinainen kilpailuun ilmoittautuminen tapahtui tiistaina Messukeskuksessa, jolloin pääosa japanilaisten ja hollantilaisten vieraiden ryhmistä saapui paikalle. Vaikka tilaisuus järjestettiin yhtä aikaa suomalaisten Taitaja-ilmoittautumisten kanssa, ei järjestely aiheuttanut normaalia

ruuhkia kummallisempaa vaikeutta. Englanninkieliset lajikansiot olivat näin ollen myös myöhempiin tulleiden kansainvälisten osallistujien saatavissa.

Jälkeenpäin ajatellen maanantain kaltainen iltavastaanotto olisi ehdottomasti pitänyt järjestää myös tiistaina, mutta muiden tehtävien kiireissä tilaisuutta ei pidetty. Tuolloin kuitenkin lajikohtaisia iltavastaanottoja järjestettiin mm. polymekaniikassa ja rakentajalajeissa. Ensin mainitun rahoittajana toimi Machinery Oy ja jälkimmäisen Rakennusteollisuuden liitto.

Iltavastaanottoja järjestettiin myös keskiviikkona ja torstaina. Ensin oli vuorossa Turun kaupungin virallinen juhlavastaanotto Akatemiantalolla, Tuomiokirkon naapurissa. Paikalle oli tuolloin kutsuttu kaikista osallistuvista maista virallisesti vähintään kaksi henkilöä, mutta määrää lisättiin vielä keskiviikon kuluessa. Kaupungin edustajina paikalla olivat juhlapuheen esittänyt kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä lukuisa joukko eri hallintokuntien ja tiedotusyksikön johtoa. Tilaisuus sai juhlallisuudessaan ja edustavan vastaanottajajoukon ansiosta vieraiden varauksettoman suosion ja kiitoksen.

Perjantaille järjestetty iltapäivävastaanotto oli suunniteltu vain kansainvälisille vieraille ja sinne oli virallisesti kutsuttu kunkin osallistujamaan Helsingissä sijainneiden lähetystöjen johtoa sekä Turussa toimineita kunniakonsuleita. Tilaisuuden avasi juhlallisesti Turun apulaiskaupunginjohtaja Jarkko Virtanen ja muita paikalle saapuneita merkkivieraita olivat mm. Suomen Irlannin suurlähettiläs sekä Iso-Britannian lähetystösihteeri.

7.4. KV-osallistujien työkalujen vastaanotto

Osallistumistaan varten ulkomaiset kumppanit lähettivät etukäteen melko runsaasti erilaisia työkaluja ja tarvikkeita. Varsin suuri lähetys tuli Hollannista, jonka kilpailijat osallistuivat mekatroniikan lisäksi myös polymekaniikkaan, CAD:iin, sähköasennukseen ja teollisuusautomaatioon. Hollannin materiaalmäärää lisäsi robottilajin esittelyyn kuuluva rekvisiitta. Muita erillisiä tavaralähetyksiä saapui Saksasta, Itävallasta ja Liechtensteinista. Suurin osa kilpailijoista toi kuitenkin tarvittavan varusteiston mukanaan lento- tai laivarahtina. Minkään materiaalin, työkalun tai laitteen vastaanotossa, kuljetuksessa ja takaisin lähettämisessä ei tullut vastaan ongelmia.

7.5. Työturvallisuus

Tiistaipäivän ilmoittautumistilaisuuden jälkeen kaikille kilpailijoille oli järjestetty tapaaminen lajistandilla kunkin lajin lajipäällikön kanssa, jolloin käytiin läpi tapahtumaan kuuluvat työturvallisuusasiat ja tutustuttiin käytössä oleviin laitteisiin. Tämän tapaamisen yhteydessä kävi ilmi, että ulkomaiset osallistujat olivat tulleet mukaan juuri oikealla asenteella; näkemään ja kokemaan. Kilpailussa menestyminen koettiin kunnia-asiaksi ja tavoiteltavaksi sinänsä, mutta kaikki saavutettava kilpailukokemus ja järjestäjien kanssa käytävät keskustelut olivat lähes yhtä tärkeitä kuin yksittäisten kilpailijoiden menestyminen.

7.6. Tutor-järjestelmä ja tulkkipalvelut

Yhtenä syynä kansainvälisten kilpailijoiden kutsumiseen oli alun perin tarve saada kansainvälisyys näkymään laajemminkin merkityksessä. Halusimme korostaa Turun ammatti-instituutin kansainvälisen toiminnan laaja-alaisuutta ja lähdimme suunnittelemaan tilaisuutta, johon otettaisiin mukaan myös tutortehtäviin koulutettavien maahanmuuttajaopiskelijoidemme panos. Tässäkin mielessä tapahtuma onnistui ja nuoret, niin suomalaiset kuin monikulttuurisuutta edustaneet maahanmuuttajatutoritkin saivat hyvästä yrittämästään pelkäämistään kiitosta. Ne vähäiset ongelmat, joita suuren joukon keskuudessa syntyi, peittyivät siihen reippaaseen ja iloiseen yleiseen yleisilmeeseen, joka oli ominaista koko porukalle.

Kilpailijoiden ja mukana tulleiden valmentajien ja tarkkailijoiden määrää voi pitää varsin hyvänä ja todeta, että laajemman ja vielä kansainvälisemmän joukon vastaanottaminen olisi

aiheuttanut ongelmia tulkkipalveluiden järjestämisessä ja kilpailijoille käännettävien tehtävien ja toimintaohjeiden toimittamisessa. Tämänkin kilpailijamäärän kyseessä ollessa eivät sivutoimisena työnä toteutetut resurssit olleet täysin riittävät ja aiheuttivat melkoista työn lisäystä Turun ammatti-instituutin kansainvälisen koulutusyksikön normaaliin työrutiiniin.

7.7. Kilpailutapahtumat

Keskiviikon avajaistilaisuudessa kaikki kansainväliset kilpailijavieraat olivat paikalla. Viimeisenä saapunut ruotsalaisten ryhmä tuli avajaisiin mukaan aamulaivalta suoraan Turun satamasta.

Avajaistapahtuman pitkittyminen häiritsi hieman kilpailujen alkua ja viivästytti liikkeelle lähtöä. Sen jälkeen suurempia viivästyksiä ei sattunutkaan, vaan tapahtumat alkoivat kulkea lajipääälliköiden ohjauksessa ja komennossa lähes virallisten WSC-kilpailujen tyyliin. Vaikeuksia tuli vastaan joiltakin osin vieraiden kielten hallinnassa, mutta ennakkoon eniten pelätyssä japanilaisten kohtaamisessa ei ollut suuria ongelmia, koska ryhmällä oli tulkkinsa lisäksi käytettävissään oppilaitoksemme palveluksessa oleva syntyperäinen japanilainen, joka puhuu myös sujuvaa suomea.

7.8. Tulokset

Kisan edetessä huomattiin nopeasti, että ulkomaiset kilpailijat olivat tulleet mukaan voitto mielessään. Kisan päätyttyä hyvästä sijoituksesta saatu kunniakirja ei ollutkaan kaikkien mielestä riittävä, sillä kunnon pokaali olisi ollut mieluisampi tulinainen kovasta kisasta.

7.9. Päätäjäiset

Näyttävässä päätäjäisjuhlassa jaettiin palkinnot vain kaikille Taitaja-lajien voittajille. WSC-karsintakilpailuihin osallistuneille kunniakirjat oli jaettu jo lajiständeillä tapahtuneiden pienimuotoisten jäähyväisten muodossa. Kansainvälisten palkintojen ja erityisesti heitä varten järjestettyjen seremonioiden puuttuminen olikin kilpailuissa hyvin menestyneille ulkomaisille jonkinlainen pettymys.

Kilpailun päätäjäisten sijoittaminen perjantai-iltaan vähensi kansainvälisten vieraiden määrää. Useiden ryhmien lennot oli varattu perjantaille, eikä loppujuhlassa ollut enää mukana kuin erilliselle työssäoppimisjaksolle jäävien

WSC-karsintakilpailusta opittua

Vieraiden kiinnostus WSC-lajeihin johtui lähes yksinomaan Helsingin kilpailun läheisyydestä ja tarpeesta valmistautua niitä varten. Helmikuussa 2005 tehdyssä evaluaatiokyselyssä nämä seikat muodostuivat kaikkein tärkeimmiksi mukaan tulon syiksi. Kysymykseen, olisivatko vieraat kiinnostuneita jatkossa tulemaan esim. vuoden 2006 Taitaja-tapahtumaan, saimme myönteisen vastauksen joiltakin osallistujilta.

Eniten hyötyivät kilpailijat, mutta myös observereina toimineet ryhmät, jotka keräsivät aktiivisesti tietoa työturvallisuudesta ja lähes kaikesta muusta tapahtuman järjestämiseen liittyneestä. Kiinnostus oli siinä määrin laajaa, että innokkaimpia valokuvaajia oli mm. estettävä avaamasta omin luvun erään lajin ständikohtaista sähköjakokeskusta.

Kansainvälisten vieraiden kutsumisesta ja käytännön järjestelyistä vastasi työryhmä, johon kuuluivat kilpailupäällikkö Olavi Lähteinen, kv-päällikkö Matti Haapanen ja sihteeri Lucy Volosatova.

Kv-tutoroinnista vastaavat henkilöt olivat tapahtumapäällikkö Jarmo Linkosaari, tutorohjaaja Satu Kavén, opettaja Imad Kawani sekä kv-koordinaattorit Helena Mikkola ja Teija Suominen.

8. TAITAJA 2005

8.4. AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JUHLASEMINAARI

Matti Haapanen
Turun ammatti-instituutti
e-mail:matti.haapanen@turkuai.fi

SEMINAR ON NEW CHALLENGES FOR VOCATIONAL EDUCATION,
MADE IN EUROPE 20.-21.1.05

Vuosittaisten Taitaja-kilpailujen yhteydessä on lähes aina järjestetty seminaari, jossa on pureuduttu ammatillisen koulutuksen ja ammattitaidon kehittämiseen liittyviin näkyymiin. Nyt ammattikoulutuksen juhlavuonna tämä aihepiiri oli entistäkin tärkeämpi, sillä työmarkkinoiden nopea kansainvälistyminen on tuonut mukanaan uusia ongelmia koko Euroopan alueella.

Turussa järjestetyn seminaarin tarkoituksena oli keskustella ammatillisen koulutuksen nykytilanteesta ja uudistamistarpeesta niin eurooppalaisesta kuin globaalista näkökulmasta. Eurooppalaisuus tuli korostetusti esille; yhtenä tärkeänä osateemana oli Suomen 10-vuotinen EU-jäsenyys. Myös suomalaisen koulutusjärjestelmän maailmanlaajuisesti saavuttama myönteinen huomio koettiin alusta lähtien tärkeäksi kansainvälisen keskustelun kohteeksi ja tuota menestystä valottavan PISA-tutkimuksen taustamateriaalin esittely olikin yksi seminaarin kohokohdista.

Muina aihepiireinä olivat mm. maan työvoimatilanne ja siinä tapahtuneet muutokset, ammattisisältöjen uudistuminen, ammatillisten opintojen eurooppalaiset sisällöt, ammattikoulutuksen tulevaisuus ja ammattiopetuksen eri osa-alueiden ongelmakohdat.

Kaiken kaikkiaan tavoitteena oli herättää keskustelua yhä laajemman verkottumisen tarpeesta sekä työelämän eri sektoreilla että kulttuurisesti. Myös osallistujatahot edustivat taustaltaan monialaisuutta ja hyvin erilaisia maantieteellisiä alueita. Seminaarin nimekkäät alustajat saavuttivatkin yleisönsä kiinnostuksen erittäin hyvin ja herättivät myös ansaitsemaansa keskustelua.

Pääpuhujista mainittakoon mm. professori Esko Antola, professori Tapio Varis sekä kansanedustaja Arja Alho ja eurokansanedustaja Alexander Stubb. Mukana niin alustajina kuin kuulijoina oli yritysten, oppilaitosten, valtion ja kunnallisten hallinnollisten organisaatioiden näkyviä henkilöitä. Kansainvälisistä puhujista on erityisesti muistettava Venäjän federaation ammatillisen koulutuksen johtaja Jevgeni Butko, joka esitteli Venäjän ammatillisessa koulutusjärjestelmässä tapahtuvia lähiajan muutoksia. Myös Suomen ulkoministeriön rahoittamien Vietnamin opetusministeriön ja Haiphongin kaupungin edustajien mukana olo ja Vietnamin perinteistä käsityötaitoa laajasti esittelevä alustus korostivat seminaarin globaalia luonnetta ja kansainvälistymisen kentän laaja-alaisuutta.

Työkielenä käytettiin englantia, sillä mukana kuulijoissa oli runsaasti myös kilpailuun osallistuvien ulkomaalaisten oppilaitosten ja muiden tahojen edustajia.

Onnistuneen seminaarin annista on mainittava ne johtopäätökset, joita puheissa korostettiin. Tärkeiksi painopisteiksi kohotettiin koko kansainvälisessä kentässä ja erityisesti Euroopan osalta nuorten ammatinosaajien määrän ja laadun tulevaisuus ja niitä tukevien uudistusten tärkeys. Myöskään ammatillisen jatkokoulutuksen tärkeyttä ja kaikessa koulutuksessa tarvittavien sosiaalisten ja kulttuuristen taitojen merkitystä ei puheiden sisällöissä unohdettu. Koulutuksen arvokeskustelun yhteydessä korostettiin, kuten kansanedustaja Arja Alho mainitsi, että viime kädessä kunkin yksilön kohdalla elämä ei ole tarkoitettu työtä varten, vaan työ elämää varten.

Seminaarin yhteydessä esiteltiin EU-rahoitteisten projektien tuotteita ja seminaariaulassa ollut näyttely oli avoinna torstaina ja perjantaina. Seminaarijulkaisu, johon on koottuna pidettyjen

alustusten pääkohdat powerpoint-esityksineen, on julkaistu ja se toimitetaan elokuussa kaikille seminaariin osallistuneille. Julkaisua on saatavilla myös erikseen tilaamalla.

9. LAJIEN RAPORTIT

1. AUTOKORINKORJAUS

Lajivastaava Erkki Kulmala
Aura-Insituutti
e-mail: erkki.kulmala@aurains.fi

Tulin mukaan Taitaja 2005 -kilpailun järjestelyihin suunnilleen Seinäjoen kilpailujen aikaan. Lajivastaaville ja muille järjestelyihin kuuluville pidettiin useita koulutustilaisuuksia vuoden aikana, joissa pyrittiin saamaan tarkka kuva itse kilpailun toteuttamisesta. Siinä onnistuttiin mielestäni hyvin (3-D kuvat kilpailupaikasta jne). Tekniikan tarpeesta ja ruokailuista oli tarkat suunnitelmat etukäteen, joskin tekniikan toteutuminen kilpailupaikalla hieman ontuikin. Muuten ei järjestelyjen osalta ole huomauttamista, vaikka kilpailupaikka olikin ahdas. Paikkaa pienennettiin vielä viime metreillä ja se tuotti jonkin verran ongelmia mutta soveltamalla siitäkin selvittiin kohtuullisesti.

Lajivastaavan toimenkuvaan kuului myös sponsorien etsiminen ja sopimuksien tekeminen. Tosin itselläni oli jonkin verran epäselvää se, kuka sopimukset lopulta allekirjoittaa. Kilpailun pääsponsorina oli Autorobot Finland Oy, joka toimitti korinoikaisupenkit. Mukana olivat myös Atoy Oy, Suomen 3M, Toyota Auto Finland Oy. Sopimusten teko sujui melko kitkattomasti, koska osa sponsoreista on ollut mukana jo edellisten kisojen järjestelyissä. Myös henkilökohtaiset suhteet ovat etuna sopimuksia tehdessä.

Itse kilpailun rakentaminen sujui kohtalaisesti. Laitteiden saapuminen paikalle viime tingassa aiheutti jonkin verran ongelmia. Kilpailun aikainen sisäinen logistiikka toimi erinomaisesti ja siitä kiitos Alangon Tuomolle ja kumppaneille. Apua saatiin kiitettävästi niin rakentamisaikana kuin purkaessakin. Myös tekniikassa oli puutteita. Pyydettyä 63A pistoketta ei ollut lainkaan sekä paineilmaulosottoja oli liian vähän. Sähköt saatiin toimimaan erillisellä aggregaatilla ja paineilmaongelmat ratkaistiin itse erillisillä jakotukeilla. Paineilmajärjestelmä oli riittämätön koska koneet alkoivat hiipua torstaina kilpailujen aikana.

Tilojen ahtaudesta ja pienistä tekniikkaongelmista huolimatta kilpailut sujuivat hyvin ja kisojen jälkeen saatiin positiivista palautetta kilpailutehtävistä.

Tehtävien aikataulu oli hieman liian kireä ja kukaan kilpailijoista ei saanut viimeistä tehtävää valmiiksi. Tuomarineuvosto päätti, että kaikki kilpailijat lopettavat samaan vaiheeseen jolloin arviointi on oikeudenmukainen. Tuomareita oli yhteensä kuusi ja päätuomarina toimi työnjohtaja Tapio Kajala. Pääsääntöisesti yhtä tehtävää tuomaroivat vähintään kaksi tuomaria. Tuomarit pitivät kisojen aikana yhteensä kolme kokousta, joissa käsiteltiin lähinnä käytännön järjestelyihin liittyviä asioita.

Kilpailutoimisto toimi mielestäni hyvin kisojen aikana ja myös Messukeskuksen tekniikka auttoi parhaansa mukaan. Lopuksi haluan sanoa, että työmäärästä huolimatta oli jälkepäin ajatellen hienoa olla mukana tällaisessa tapahtumassa.

2. AUTOMAATIOASENNUS

Lajivastaava Jukka Telasmaa
Turun ammatti-instituutti
e-mail: jukka.telasmaa@turkuai.fi

Automaatioasennuskilpailu muodostui kolmesta osa-alueesta: asennuksesta, ohjelmoinnista ja vian etsinnästä. Kilpailun kokonaiskestoksi muodostui 18 tuntia. Ensimmäisenä päivänä kilpailijoiden tehtävänä oli asentaa ja johdottaa prosessia piirustusten mukaisesti. Toisena päivänä ohjelmassa oli prosessin säätö- ja ohjausjärjestelmän ohjelmointi, parametointi ja viritys. Kolmantena päivänä kilpailijoiden tehtävänä oli etsiä sähköisiä vikoja prosessista.

Kuvan kilpailulaitteen suunnittelusta vastasi Turun ammatti-instituutti. Ammatti-instituutin automaatioasentajaopiskelijat Mika Lahdenranta ja Mika Leirimaa rakensivat prototyypin annettujen kriteerien perusteella. Jatkojalostukseen ja varsinaisten kilpailuprosessien rakentamiseen osallistui koko luokka. Kilpailulaitteen tekemiseen panostettiin tosissaan. "Aikataulu oli tiukka ja tuli tehtyä pitkiä päiviä", kertoo Mika Lahdenranta.

Kilpailun voitti Joonas Karjalainen Kotkan ammatillisesta koulutuskeskuksesta. "Ohjelmointiosuus oli vaikea", kertoo Karjalainen kilpailujen jälkeen.

Kilpailussa arvosteltiin jokaista työvaihetta ja toimintaa erikseen. Erityistä huomiota kiinnitettiin tulosten oikeellisuuteen ja toimivuuteen sekä työturvallisuuteen ja siisteyteen. Päätuomari Seppo Koskisen mukaan kaikki kilpailijat olivat hyviä, mutta voittaja erottui selkeästi. Seppo Koskinen, joka toimii Fortum Servicen kehitysjohtajana, uskoo kilpailun olevan hyödyksi niin opiskelijoiden oppimisen kuin koulutustason kannalta. "Kilpailu on tasovertailu Suomen eri koulujen välillä ja saa niin opettajat kuin opiskelijatkin yrittämään parhaansa", kertoo Koskinen. Muina tuomareina toimivat YIT Servicen aluejohtaja Tapio Ranta ja lehtorit Jarmo Markkanen ja Pentti Mäntymäki.

Automaatioasennuslaji oli ensimmäistä kertaa SM-kilpailuna. Lajin ohjausryhmän tavoitteena olikin luoda edellytykset myös tuleville kilpailuille. Rakennetut prosessit suunniteltiin tästä syystä toimimaan kilpailuympäristönä myös Tampereen 2006 ja Joensuun 2007 kilpailuissa. Miten tässä onnistuttiin, jää nähtäväksi.

Välittömästi kilpailujen jälkeen pidettiin kritiikkikokous, johon osallistuivat lajituomarit, kilpailijoiden valmentajat, lajin ohjausryhmä, kilpailun tekninen asiantuntija Jari Ilomäki Beijer Electronics Oy:stä ja kilpailija Lassi Saarinen. Tilaisuudesta laadittiin muistio, johon kirjattiin kilpailun järjestämiseen liittyvät onnistumiset ja epäonnistumiset.

3. AUTONASENNUS

Lajivastaava Marko Hahto
Raision ammattiopisto
e-mail: marko.hahto@raseko.fi

Monenlaisten mutkien kautta tuli ilmoitusluontoisena asiana: "Raision ammattiopisto vastaa Taitaja 2005 autonasennuksen kilpailusta." Eräänlaisen uhman kanssa lähdimme Kari Kataviston kanssa suunnittelemaan kilpailua, johon tulisi mukaan myös raskaan kaluston asennusta.

Seinäjoen kisoissa Kari kyseli kilpailupisteiden järjestäjiltä mielenkiintoa lähteä myös Turkuun vetämään rasteja ja kiinnostuneita olikin kaikki viisi valtakunnallista yritystä, paikallista ei edes kysytty, joten yhden lisäjärjestäjän hankkiminen oli edessä.

Semifinaali-koordinaattorina toimi Jorma Höytenen, lajipäällikön ominaisuudessa. Semifinaalit järjestettiin keskiviikkona 10.11.2004 seuraavilla paikkakunnilla; **Lappeenranta** - Etelä-Karjalan ammattiopisto, **Pori** - Porin Tekniikkaopisto, **Kuopio** - Savon ammatti- ja aikuisopisto.

Kilpailuun oli ilmoittautunut ajallaan 28 kilpailijaa 15:sta eri oppilaitoksesta. Jälki-ilmoittautui 3 kilpailijaa kahdesta oppilaitoksesta. Myöhästyneet kilpailijat hyväksyttiin mukaan. Loppujen lopuksi ilmoittautuneita löytyikin 18 eri oppilaitoksesta, joten jokaiseen semifinaaliin saatiin kuusi kilpailijaa, kun rajattiin osallistumisoikeus yhteen per koulu. Jokaisesta semifinaalista kaksi parasta pääsi finaaliin. Semifinaalit olivat järjestetty aivan upeasti, josta vielä kerran näin kiitos kaikille tekijöille.

Kuva: Markku Vitikainen

Paikalliset muutamat yhteistyökumppanit eivät olleet kovinkaan innostuneita panostamaan kyseiseen tapahtumaan ja yhden lisäpisteen hankkimisessa tuli suurenmoinen apu lajimme ohjausryhmään kuulualta Jorma Tahvanaiselta Tapio Päkki Oy:stä. Hän oli keskustellut SnapOn:in Reijo Viitasen kanssa ja SnapOn oli kiinnostunut asiasta.

Yhden Taitaja 2004 kisoissa mukana olleen kumppanin vetäytyminen tuotti hetken ongelmia, apuun saapui lajipäällikkö Jorma Höytenen, joka laittoi pyörän pyörimään ja näin saimme Turkuun myös Volvo-rastin paikallisen jälleen myyjän avustuksella.

Yhteistyökumppanit, jotka rakensivat tulokset käteen periaatteella kilpailurasteja: **Wihuri Oy Autola** (Jouni Kiviranta ja Marko Rämänen), **Toyota Auto Finland Oy** (Timo Huusko ja Petri Salmi), **Robert Bosch Oy** (Vesa Turunen ja Rauno Pakkanen), **Tapio Päkki Oy** (Ville Päkki

ja Jorma Tahvanainen), **SnapOn Tools International** (Reijo Viitanen ja Markku Jussila) sekä **Keskusautohalli Oy** (Jari-Pekka Virta ja Rami Ojanen), suluissa pisteessä toimineet tuomarit. Lajin päätuomarina oli Jorma Höytenen ja varalla Timo Repo.

Edellä mainituille on annettava kaikki kiitos kilpailun onnistumisesta. Keskiiviikkona ensimmäisen kilpailutehtävän käynnistymisen jälkeen ei tarvinnut enää murehtia onnistumisesta, työn hoitivat rautaiset ammattilaiset. Tuomarit toimivat asiantuntevasti, nuoria kilpailijoita hienosti huomioiden ja kaiken aikaa iloisesti työskennellen loppuun asti, vaikka kisa oli pitkä ja rankka. Perjantaina kilpailujen jälkeen lisäksi jokainen esitti pienen selvityksen omasta tehtävästään.

Taitaja 2005 -kilpailun yhteydessä oli mukana WSC-kilpailijoita. Viimevuoden Taitajien Taitaja ei päässyt paikalle, SA-Int ei myöntänyt hänelle lomaa. Helsingin edustajamme ja ruotsalainen kilpakumppaninsa harjoittelivat kolmessa eri pisteessä. Heille ei suoritettu pistelaskentaa.

Oppilaani toimivat tehokkaasti rastien kokoamisessa ja purkamisessa, jokaiselle rastille oli nimetyt avustajat. Kilpailupisteet olivat valmiina tiistaina hyvissä ajoin ja kaikki laitteet oli purettu ja poistettu kisa-alueelta jo perjantaina kello 18:00.

Kisaorganisaatiossa ei sitten kaikki toiminut siten kuin olisi. Kilpailualueenkin kanssa oli ongelmia, johtuen raskaankalustonasennus-kilpailusta, ilmeisesti. Lopuksi kylläkin saimme alueen, jolla pystyimme toimimaan.

Taitaja-organisaatio halusi mahdollisimman paljon tietoa mahdollisimman pian. Lajissamme tämä tuotti ongelmia, koska tehtävät rakennettiin muiden toimesta. Toimitimme tietoa sitä mukaan kuin saimme ja kokoajan esitimme visiomme siitä mitä haluamme, mutta...

Rakennustiimille ei ollut annettu päivitettyjä tietoja. Pohjakuvapiirroksot rakentajilla olivat kuukausia vanhoja. Sähkö-, paineilma-, ja pakokaasuverkostojen rakentajilla ei ollut käytettävissä organisaatiolle annettuja päivitettyjä tietoja. Nämä päivitettyt tiedot olivat jossain, näin ilmeisesti saatiin the laatukäsikirjan mukaisesti hommat hoidettua.

Sponsorointikylyt eivät olleet sitä mitä luvattiin organisaation puolesta. Tämä saattaa aiheuttaa ikävä kyllä mahdollisesti ongelmia Taitaja 2006 lajivastaavalle. Yritykset hakevat näkyvyyttä ja jos luvattua ei anneta, niin silloin ei lähdetä mukaan.

Meille oli myös ilmoitettu, ettei kilpailupisteitä saa purkaa ennen kuin lajin palkintojenjako on saatu suoritettua. Silti lajimme infoscreen haettiin järjestäjien puolesta pois ennen kuin kilpailutkaan olivat loppuneet.

Kiitokset Jarmo Linkosaarelle, hänen kanssaan homma toimi.

Itse sain tavata uusia hienoja ihmisiä ja siten pidän kilpailuja onnistuneena vaikkakin suunn pohjalle jäi paha maku.

Toivotan onnea ensivuoden lajivastaavalle Pekka Niemelle viimevuoden lajivastaavan Pentti Arolan sanoin: "Ruutia on turha keksiä joka vuosi uudelleen." Olitte hienosti järjestäneet paikkakuntanne korjaamohenkilöille kiertokäynnin Turussa.

4. AUTONMAALAUUS

Lajivastaava Tauno Koho
Aura-instituutti
e-mail: tauno.koho@aurains.fi

Autonmaalauksen kilpailutehtävät noudattivat pitkälti samantapaisia tehtäviä kuin aikaisemmissa kisoissa. Uutta oli vesiohenteinen lakka, joka oli tehtävissä mukana ensimmäistä kertaa. Siitä huolimatta sen käyttö onnistui kilpailijoilta hyvin. Kilpailutehtävien suunnittelu ja sovittaminen olosuhteisiin tuotti vaikeuksia, mikä johtui siitä, että maalauskammiota oli käytössä vain yksi. Kilpailut suoritettiin Peltolan ammattikoululla, joka on Messukeskuksesta 15 km:n päässä toisella puolen kaupunkia.

Kilpailun suunnittelu ja toteutuminen vastasi mielestäni odotuksia. Aikataulu kilpailuissa piti hyvin, vaikka sen epäiltiin olevan liian tiukka. Kilpailu suoritettiin kahdessa päivässä. Kolmas päivä oli varattu kilpailijoiden, tuomareiden, avustajien ja valmentajien tutustumiseen muihin kilpailijoihin Messukeskuksessa.

Autonmaalauksen kohdalla kilpailulajin näkyvyys ei ollut riittävä, mikä johtui suurelta osalta siitä, että kilpailu suoritettiin eri paikassa kuin muiden lajien kilpailut. Välimatka osoittautui Turussakin hankalaksi. Autonmaalauksen kilpailupaikalta heijastettiin tosin live-kuvaa valkokankaalle Messukeskuksen automaalausosastolle. Näkyvyyden kannalta valkokankaan paikka olisi voinut olla parempi. Kännykän kuorien maalaus Messukeskuksen automaalauspisteessä toi paikalle paljon nuorisoa ja muita katselijoita ja saavutti hyvän katsojamenestyksen.

Kuva: Henri Tammenniemi

Automaalareiden taidonnäytteitä

Tuomarointi sujui 4 tuomarilta hyvin. Kaikki olivat ammattilaisia ja kokeneita. He olivat myös yksimielisiä kilpailutehtävistä annetuista pisteistä, joten koskaan ei tullut erimielisyyttä pisteytyksen oikeellisuudesta.

Jos Taitaja-kilpailuja tulevaisuudessa järjestetään, niin ensisijainen kehittämiskohde autonmaalauksen osalta on maalausosaston sijoittaminen muiden kilpailijoiden kanssa samaan paikkaan. Valkokankaalle heijastettu live-kuva ei kiinnosta katselijoita riittävästi. Osastolla olisi myös syytä olla koko ajan maalaustoimintaa kiinnostuksen lisäämiseksi (esim. edellä mainittu kännykän kuorien maalaus osoittautui yleisömenestykseksi). Autonmaalauksesta ymmärtävien tuomareiden saatavuus on turvattava. Alalla työskentelevät tuomarointiin sopivat henkilöt ovat työssä automaalaamoissa/ korjaamoissa, eikä heitä ole helppo irroittaa yrityksestä moneksi päiväksi tuomarointiin. On mietittävä keinot, millä

heidät saisi mukaan Taitaja-tuomareiksi; onko se pelkkä raha vai jokin muu pätevä keino?

5. CAD-SUUNNITTELU

Lajivastaava Jorma Lehtimäki
Forssan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus
e-mail: jorma.lehtimaki@fak.fi

CAD-suunnittelu ei alun perin ollut Taitaja 2005 -lajiohjelmassa mukana. Kun tämä kävi ilmi Taitaja 2004 -finaalien yhteydessä Seinäjoella, CAD-lajin toimijat ryhtyivät ajamaan lajia myös vuoden 2005 kilpailuohjelmaan. Kun syynä ollut lajijärjestäjän puute korjautui Forssan ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen lupautuessa lajijärjestäjäksi, kilpailtiin CAD-suunnittelussa myös Turun Taitaja-kisoissa.

Forssan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus on ollut mukana CAD-lajissa sekä WSC- että Taitaja-tasolla useita vuosia, joten järjestelyt lähtivät liikkeelle kitkatta. Taitaja 2005 -kisa oli sopiva kenraaliharjoitus FAK:n valmistautuessa myös Helsingin MM-kisojen lajijärjestelyihin. Lajin ohjausryhmän muodostivat Jukka Koskinen (Future CAD Oy), Harri Saarinen (Turun Oppimiskeskus, joka on FAK:n Turun toimipiste) ja lajivastaava Jorma Lehtimäki (FAK). Tehtävien laadinnasta pidettiin palaveri, jossa sovittiin henkilöt, joita pyydetään laatimaan kilpailutehtävät. Lopullinen työnjako lyötiin lukkoon semifinaalien jälkeen, jolloin mahdollisista laatioista voitiin jäädä ne ehdokkaat, joiden valmennettavat kilpailivat finaaleissa.

Lajin palkintosponsoreiksi saatiin Suunnittelu ja konsulttitoimistojen liitto (SKOL), Toimihenkilöunioni ja ARK-Systems Oy. Kisällisopimus solmittiin Future CAD Oy:n kanssa. Myös ARK-Systems Oy toimitti ohjelmistotuotteita kisällisopimusperiaatteella.

Lajivastaavan lisäksi kilpailuja oli toteuttamassa Jani Koivuniemi ja Harri Saarinen Turun Oppimiskeskukselta. Kilpailussa käytetyt työasemat lainattiin Turun Oppimiskeskuksen CAD-luokasta.

Taitaja-kilpailun yhteydessä pidettiin myös WSC-kilpailu, jossa karsittiin Suomen edustaja Helsingin MM-kilpailuun. WSC-kilpailussa oli mukana myös Hollannin tuleva MM-edustaja. WSC-kilpailun toteutuksesta vastasi Antti Lehtinen Lahden ammatti-instituutista (Koulutuskeskus Salpaus).

Taitaja 2005 CAD-suunnittelun kilpailussa tuomareina oli neljä henkilöä. Tuomarit laativat kilpailun tehtävät ja määrittelivät arviointikriteerit. Tuomareina olivat Jukka Koskinen ja Rami Nevala (Future CAD Oy), Harri Saarinen (Turun Oppimiskeskus) ja Raimo Loikkanen (Seinäjoen Koulutuskeskus). Myös lajivastaava Jorma Lehtimäki toimi tuomaritehtävissä. Saarinen toimi päätuomarina.

CAD-suunnittelun arviointi on mahdollista tehdä kokonaisuudessaan vasta valmiista tuotoksesta.

Osin työ voidaan arvioida paperitulosteesta, osin arviointi joudutaan tekemään tietokoneelle tallennetusta tiedostosta. Arvioitavia yksityiskohtia on oltava suhteellisen paljon. Nämä tekevät arvioinnista aikaa vievän. Pääosa arvioinnista on objektiivista.

Pisteet vietiin ensin tuomariston laatimaan Excel-taulukkoon, jonka tyyppinen pistelaskujärjestelmä oli ollut käytössä vuoden 2003 Taitaja-kilpailuissa. Lopputulos kirjattiin Taitaja-kisan keskitettyyn tulospalveluun ko. excel-taulukosta.

Ensimmäisen päivän tehtäväkokonaisuus muodostui kolmesta erillisestä tehtävästä, jotka oli laatinut Jorma Lehtimäki. Kahdessa ensimmäisessä piti piirtää mallikuvan mukaan kaksikulotteisia piirroksia. Tehtävät mittasivat kilpailijoiden kykyä luoda CAD-ohjelmalla nopeasti ja oikeaoppisesti geometriaa. Kolmantena tehtävänä kilpailijoille annettiin metallinen sulkuventtiili, josta piti laatia käsivaraisluonnos. Käytössä olivat normaalit mittausvälineet. Luonnoksen perusteella laadittiin työpiirustus CAD-ohjelmalla. Tehtävät vastasivat 30 % kokonaispistemäärästä. Kaikki tuomarit osallistuivat arviointiin.

Toisen päivän tehtävät olivat ammatillisia tehtäviä. Rakennussuunnittelun tehtävät oli laatinut Jukka Koskinen ja koneenrakennuksen tehtävät Harri Saarinen. Rakennusalan tehtävänä oli pientalon pohjapiirroksen työpiirustuksen laadinta. Käytössä oli AutoCADin ARK-sovellus. Konealan tehtävänä oli laatia laipan työpiirustukset, jotka oli mahdollista tehdä AutoCAD 2004 Mechanical -ohjelmistolla tai Inventor 8 -ohjelmalla. Tehtävistä oli mahdollisuus saada 40 % kokonaispisteistä. Rakennusalan tehtävät arvioivat Jukka Koskinen ja Jorma Lehtimäki ja konealan Harri Saarinen, Rami Nevala.

Kolmantena päivänä kilpailijat laativat 3D mallin osapiirustusten perusteella. Tehtävän oli laatinut Rami Nevala. Osa kilpailijoista käytti AutoCAD 2004 versiota, osa Mechanical Desktop -ohjelmistoa ja osa Inventor-ohjelmaa. Arviointi oli tehtävä suurimmalta osaltaan tietokoneella käyttäen samaa ohjelmistoa kuin kilpailijakin. Arvioijina olivat Jukka Koskinen, Rami Nevala, Harri Saarinen ja Jorma Lehtimäki. Tuomarityöskentely sujui aikaisempien kilpailujen antamalla rutiinilla.

Pisteityksessä otettiin käyttöön korjauskerroin, joilla voitiin paremmin huomioida eri aihepiirien (rakennustekniikan ja konetekniikan) eroavuudet. Näin pyrittiin estämään toisen aihepiirin suosimista.

Tuomaristo totesi kilpailujen tason nousseen vuosi vuodelta paremmaksi.

Kaiken kaikkiaan kisat onnistuivat hyvin.

6. ELEKTRONIIKKA

Lajivastaava Jari Vainiotalo
Turun ammatti-instituutti
e-mail: jari.vainiotalo@turkuai.fi

Tammikuussa 2003 kävimme hakemassa kokemusta omiin kisoihimme Jyväskylän Taitajakisoiista. Syksyllä 2003 Jari Vainiotalo otti lajivastaavan tehtävät hoitaakseen osallistuen myös kilpailutehtävien laadintaan. Keväällä 2004 tehtiin tarjouspyynnöt kilpailussa tarvittavien mittalaitteiden ja elektroniikkapöytien hankkimisesta. Pöytien hankinta varmistui kesällä 2004. Toimittajaksi valittiin Teklab, joka oli myös yksi lajin sponsoreista. Tarkentavat sopimukset lajin sponsorien kanssa neuvoteltiin päätökseen jo alkusyksystä, vaikka sopimuksia allekirjoitettiin vasta myöhemmin syksyllä. Tässä kohdin onkin syytä olla liikkeellä aikaisin, sillä uuden yrityksen mukaantulo vaatii asian ymmärtämisen myös yritystasolla. Keväällä 2004 pidettiin ensimmäinen ohjausryhmän kokous Turussa johon osallistuivat mm. Nokialta Hannu Niemi ja Finluxilta Jukka Koskinen, sekä elektroniikan valmennusta hoitavia opettajia eripuolilta Suomea. Tällöin saimme tarkennettua elektroniikan lajikuvausten sekä jaoimme semifinaalien ja finaalien tehtävävastuut. Tilaisuudessa totesimme myös yleisesti koko elektroniikkalajin erikoisluonteesta ja lajin näkymättömyyden suurelle yleisölle. Seppo Laurila lupasi tällöin järjestää syksyllä pidettävät elektroniikan semifinaalit Tampereella. Elektroniikkalajin kilpailupaikka on melko helppo järjestää kuntoon. Raskaamman kaluston osalta kyseessä on yhden päivän siirto, ja työ valmistuu yhden–kahden päivän aikana. Itse kilpailutehtävien laatiminen onkin huomattavasti työlämpi toimenpide. Kilpailutehtävien laadintaan osallistuivat Olavi Lähteinen, Erkki Äyri, Jari Mansikkaviita, Jari Koskinen, Jari Vainiotalo ja Matti Kankaanpää. Kilpailupäivänä tehtävien laatijat toivat kaiken tarkistetun materiaalin (kasattavat laitteet, tarvittavat komponentit, dokumentit monistettuna) mukanaan kilpailupaikalle.

Tarkennuksia tehtävien pisteytyksistä ja arvioinnista

Kilpailussa käytetty pistelaskuohjelma toimi osaltamme moitteettomasti. Pistelaskennan maksimipisteiden ollessa 100, saimme jaettua viiden tehtävän kokonaispisteet tehtävien vaativuuden mukaan hyvin. Tosin yhden tehtävän osalta jouduimme soveltamaan ohjelmaa siinä esiintyneen puutteen takia. Ohjelma ei hyväksynyt vähentävää järjestelmää; tässä arviointitavassa annetaan alussa maksimipisteet ja siitä vähennetään virhepisteitä. Arvioinneissa käytettiin vain objektiivista osiota, koska tällöin saimme arvioinneista selkeämmän ja toimivamman.

Kilpailutehtävät

Keskiviikkona aamupäivällä kilpailu aloitettiin piirilevyn suunnittelulla suunnitteluohjelman ollessa vapaavalintainen. Seuraavana oli vuorossa Nokian ja Murundan sponsoroima tehtävä jossa koottiin Nokian käyttämä kännykän testiräkki. Ennen tehtävän alkua Murundan toimitusjohtaja Ari Aalto jakoi kilpailijoille työkalusetin jonka kilpailijat saivat omaksi. Illalla suoritettiin näiden koottujen testiräkkien arviointi. Torstaina aamulla Nokian Hannu Niemi antoi testiräkki-tehtävän voittajalle palkinnoksi uuden Nokian kännykkäpuhelimien. Torstaina aamulla tehtävänä oli mikrokontrollerilla suoritettava hissien ohjaus, joka sisälsi kytkentää ja ohjelmointia. Toisena torstaipäivän tehtävänä oli koota kytkentä piirilevylle, jonka kilpailijat olivat ensimmäisenä kilpailupäivänä suunnitelleet. Nämä piirilevyt jyrättiin Merval Oy:n toimittamalla jyräsimellä kilpailualueella edellisten tehtävien aikana. Perjantaina kilpailua jatkettiin vianhakutehtävällä. Vianhakutehtävä oli asiallinen ja toimi kilpailijoilla hienosti. Tehtävässä oli useampia kortteja joissa kaikissa oli vika, mikä piti paikallistaa. Kokonaisuutena kilpailijoiden oman mielipiteen mukaan kilpailutehtävät olivat sopivan haastavia, osin vaativiakin. Kilpailu sujui niin kuin olimme sen suunnitelleetkin.

Kilpailupaikka

Kilpailupaikkana elektroniikkalajissa oli Elysée Arena. Lajin mahdollisuus nopeaan pystytykseen ja purkuun olivat syynä paikan valinnalle, koska kilpailualue piti koota tiistai-päivän aikana ja purkaminen piti suorittaa perjantaina klo 12.00 – 15.00 aikana. Yleisön palvelemiseksi kilpailupaikalla oli yksi 42” plasmanäyttö jossa näytettiin kilpailijoiden kuvat ja nimet, sponsoreiden nimet ja logot, sekä pistelaskun väliaikatulokset. Päätösjuhla pidettiin Elysée Arenalla illalla jolloin jaettiin mitalit lajikohtaisesti.

Kokonaisuutena Turun Taitaja 2005 -kisat sujuivat elektroniikkalajin kohdalta hyvin. Lajivastaavana toimi Jari Vainiotalo Turun ammatti-instituutista ja päätuomarina Jari Mansikkaviita Jyväskylän ammattiopistosta. Elektroniikan lajivastaavana olen kisajärjestelyihin erittäin tyytyväinen.

7. HEVOSENHOITO

Lajivastaava Eeva Lehtonen
Ypäjän Hevosopisto

e-mail: eeva.lehtonen@hevosopisto.fi

Hevosenhoito-laji oli vuonna 2005 ensimmäistä kertaa varsinaisena SM-kilpailulajina. Kilpailutehtäviä suunnitteli ohjausryhmä, johon kuului opettajia lähes jokaisesta alan oppilaitoksesta. Lisäksi ryhmässä oli alan asiantuntijoita. Kilpailutehtävistä annettiin muutamalle ryhmän opettajajäsenelle oma tehtäväkokonaisuus kehitettäväksi. Lopuksi tehtävät koostettiin yhdessä ja tehtiin kaikkiin pisteetykset jne. Kilpailupaikkana oli ständi, jossa tehtäviä tehtiin osittain käyttäen apuna muovisia hevospatsaita. Oikeat hevoset saimme lainattua Artukaisten Ratsastuskoululta, ja niiden kanssa tehtävät suoritettiin maneesissa. Kilpailuständiä oli lajivastaavan kanssa rakentamassa yksi ryhmän jäsen ja sen ”koristamiseen” oli varattu 0 euroa. Tähän tulisikin jatkossa kiinnittää huomiota. Lajitiimi, joka koostui alan oppilaitosten opettajista, ei saanut yrityksistä huolimatta lajille sponsoreita. Laji sai kuitenkin palkintosponsoriksi Suomen Hippoksen, joka lupasi kustantaa tästä lähtien Taitaja –kilpailujen Hevosenhoito-lajin palkinnot. Muut kilpailuista aiheutuvat kustannukset jaetaan oppilaitosten kesken.

Kilpailutehtävät ja niiden toteutus

Hevosenhoito-lajin kilpailutehtävät perustuvat perusopintoihin, Hevostalous 30 ov, joita siis opiskelevat kaikki hevosenhoitaja-opiskelijat suuntautumisesta riippumatta. Kilpailut alkoivat lyhyellä haastattelutehtävällä, jossa kilpailija esitteli oman oppilaitoksensa ja mm. tulevaisuuden suunnitelmiaan. Tähän tehtävään oli lisätty pintelöintitehtävä, jossa kilpailija pintelöi muovihevosensa jalkoihin tavalliset pintelit. Tästä otettiin aika, samoin pintelöinnin siisteys ja oikea kireys arvioitiin.

Toinen kilpailutehtävä oli oikean hevosen kanssa tapahtuva kengityksen tarkistus. Hevosen hokit tuli tarkistaa ja tarvittaessa vaihtaa. Seuraavana kilpailupäivänä tehtävänä oli muovihevosien varustaminen ravi- ja ratsuvarusteilla. Oikean hevosen kanssa suoritettiin vammahoito-tehtävä. Viimeisenä kilpailupäivänä kilpailija suunnitteli kolmelle erityyppiselle hevoselle ruokintaa esillä olevista rehuista. Lisäksi oli tehtävä, jossa toinen kilpailija esitti hevosen ja toinen teki sille rakennearvostelun. Eri tehtäviä oli yhteensä kuusi.

Kuten kilpailijoidenkin antamasta palautteesta huomattiin, tulisi lajin kehittää entistä pidempikestoisia kilpailutehtäviä. Nykyisillään tehtävät kestävät noin puoli tuntia, joten kilpailupäivä on suuremmaksi osaksi pelkkää oman vuoron odottelua. Tehtävien vaikeustaso oli hyvä, mutta enemmän toivottiin tehtäviä oikeiden hevosten parissa. Tämä tietenkin on haasteena ohjausryhmälle.

Tehtävät olivat hyvin suunniteltu loppuun asti, joka näkyi niiden helppona toteutuksena. Ainoa näkyvä ongelma oli arvostelun vieminen lopulliseen pisteetykseen. Koska tehtäviä oli suunnitellut niin moni eri ihminen ja pisteetyksen oli ohjelmaan oli tehnyt lajivastaava, ne eivät olleetkaan samankaltaisia. Tuomareiden hyvällä yhteistyöllä tästä kuitenkin selvitettiin.

Ohjausryhmä ja lajitiimi valitsivat ns. hevosvastaavat, jotka vastasivat hevosten hausta tallista ja niiden hyvinvoinnista kilpailupäivän aikana. Valittiin myös maneesivastaava, jonka tehtävänä oli siivota ja koristella maneesi kilpailualueeksi.

Tuomarointi

Tuomareiksi lajiin oli kutsuttu alan asiantuntijoita. Kaksi heistä toimii alan järjestöissä ja oman tallin valmentajina ja yksi toimii alan korkeimman tason oppilaitoksen opettajana. Tuomaritoimintaa kehitettiin, varsinkin kilpailijat olivat tyytyväisiä saamaansa palautteeseen. Tuomareille maksettiin päivärahojen lisäksi kilometrikorvaukset ja majoitukset.

Markkinointi

Lajia ei markkinoitu tarpeeksi etukäteen. Silti kilpailujen aikana todella moni median edustaja oli kiinnostunut lajista. Lehtihaastatteluja oli useita, samoin radioon käytiin haastattelemassa kilpailijoita ja lajivastaavaa. Tulevaisuudessa mielestäni tulisi valita ns. tiedotusvastaava, joka huolehtisi lajin näkyvyydestä ennen kilpailuja ja kilpailujen jälkeen.

Kehittämiskohteet

Tällä hetkellä liian suuri osa kilpailujen toteuttamiseen vaikuttavista tehtävistä on lajivastaavan harteilla. Toisaalta on hyvä, että asiat ovat yhden ihmisen hallussa. Mielestäni muutaman ihmisen ryhmä toimisi tässä kuitenkin paremmin. Vaikka ohjausryhmä toimikin hyvin, niin silti kilpailutehtävien lopullinen uloskirjoittaminen ja lopullinen tekeminen jäi sekin lajivastaavan tehtäväksi. Samoin lajin sponsoreiden etsiminen epäonnistui täysin. Näihin asioihin tulee jatkossa kiinnittää huomiota. Ensimmäisistä SM-kilpailuista laji selviytyi kunnialla, tosin kehitettävää löytyi roppakaupalla. Kilpailujen jälkeen lajivastaavan teettämässä palautekyselyssä kilpailijat olivat järjestelyihin ja kilpailujen kulkuun erittäin tyytyväisiä, sehän on tärkeintä!

Kuva: Mikko Laaksonen

Hevosen käsittelyä maneesissa

8. HIUSMUOTOILU

Lajivastaava Minna Pilvinen
Turun ammatti-instituutti
e-mail: minna.pilvinen@turkuai.fi

Taitaja 2005–kisan järjestelyt aloitettiin jo Seinäjoen Taitaja-kisoissa 2004, joissa olimme mukana seuraamassa heidän järjestelyjään ja toimintamallia. Sovimme Seinäjoen hiusmuotoilun lajivastaavan Margit Pirjamon kanssa, että he antavat meille kansion, johon on koottu koko prosessin aikainen toiminta. Tämä oli todella hieno ja tarpeellinen ele. Kansiota saatuja tietoja pystyimme hyödyntämään useissa kohdissa ja ei todellakaan tarvinnut tehdä kaikkea itse alusta asti.

Kilpailun järjestämisen tiimoilta palaverieja pidettiin useita ja mielestäni niistä osa oli kylläkin aika turhia. Oli paljon ristiriitaisia asioita, kuka hoitaa mitään ja mitä ylipäätään tulisi tehdä. Loppujen lopuksi kaikista asioista sai itse ottaa selvää. Mielestäni kovinkaan moni asia ei selvinnyt näiden palaveripäivien aikana. Ohjausryhmäpäivät olivat antoisia ja niissä olisi ollut syytä antaa enemmän aikaa kullekin ohjausryhmälle omaan työskentelyyn.

Tiesimme jo etukäteen, että Taitaja 2005–kilpailuun olisi tulossa paljon innostuneita kilpailijoita, joten jo ensimmäisessä ohjausryhmäpalaverissa päätimme pitää semifinaalit. Tampere otti tehtävän innostuneesti vastaan ja vastuuhenkilöiksi päätettiin Nina Haring ja Seija Jokiperä. Päätimme, että järjestettäisiin vain yhdet semifinaalit ja rajaisimme kilpailijamäärään 50 kilpailijaan. Ajattelimme, että määrä olisi kutakuinkin maksimi, jonka voisi kerrallaan ottaa vastaan. Semifinaalitoiksi päätimme ottaa harjoituspää, koska se oli ollut toimiva käytäntö aikaisemminkin. Kokouksessa päätimme aikaisemman käytännön mukaan, että semifinaaleissa kilpailijat tekisivät kaksi työtä. Aikaisemmista vuosista poiketen päätimme myös, että tällä kertaa kilpailutöitä ei salattaisi niin semifinaalien kuin finaalienkin osalta, vaan julkaisisimme työt mahdollisimman aikaisessa vaiheessa netissä Taitaja 2005–sivuilla. Mielestämme oli korkea aika lopettaa salailu kilpailutöiden suhteen.

Ohjausryhmässä keskustelimme Taitaja 2005–hiusmuotoilun kilpailutöistä hieman kiivaastikin. Ryhmässä oli jonkin verran jakautuneita mielipiteitä koskien tulevia kilpailutöitä. Pääsimme kuitenkin päätökseen, että kaksi kilpailutöistä toteutetaan asiakkaalle ja kaksi harjoituspäille. Näin saisimme kilpailuista tasapuolisemman jokaiselle kilpailijalle ja kahdessa asiakastyössä pystyy kyllä jo näkemään kilpailijan asiakaspalvelutaitoja riittävästi. Päätimme myös luopua yhteistyöstä kosmetologien kanssa, koska näin kilpailu olisi myös tasapuolisempi kilpailijoille.

Rakentamisen aikana kohtasin useita ongelmia ja ainakin itselläni meinasi tulla epätoivo. Viemäreiden tekemisessä oli muutamia erillisiä opiskelijaryhmiä ja aina seuraava ryhmä ihmetteli edellisten työtä ja lopulta jouduimme teippaamaan viemäriputket ”roudarinteipillä”, jotta ne kestäisivät. Viemäroinnista vastuussa olevalle henkilölle oli määrätty aivan liian paljon tehtäviä, joten hänen oli mahdotonta pitää silmällä jokaista kilpailualueutta. Olimme sopineet aikaisimmissa palaverieissa, että osastollemme tulisi muovimatto ja siihen meinattiinkin laittaa messukeskuksen oma matto, joka oli nukkapintainen. Tämähän olisi ollut äärimmäisen epäsiisti koko kilpailun ajan, koska sitä olisi ollut mahdotonta pitää puhtaana. Teimme muutamien soittojen jälkeen ratkaisun, että kilpailupaikkojen alle laitamme muovimaton ja messumatto jätetään sen ympärille, joka toi loppujen lopuksi osastoon väriä ja tyyliä. Valot, sähkö ja sponsoritaulut saimme todella myöhään ja niistäkin joutui monesti soittamaan ja jännittämään tuleeko lainkaan. Sähköä emme saaneet siten, kuin oli sovittu, vaan sähköjohdot menivät maton alta muodostaen hankalia ”paakkuja”, jotka hieman kyllä vaikeuttivat kilpailijoiden käyttämien koneiden kuljettamista. Sponsoritaulut eivät olleet lainkaan sitä, mitä oli markkinoitu sponsoreille ja tämän asian koin erittäin epäonnistuneeksi. Jos en itse olisi ollut koko ajan valvomassa tilannetta ja vaatimassa jo aikaisemmin sovittuja asioita, emme olisi saaneet kovinkaan toimivaa osastoa. Rakennusvaiheeseen kannattaa varata aikaa ja tehdä mahdollisimman selvät pelisäännöt.

Kilpailupäivät onnistuivat mielestäni oikein mukavasti. Jokaisen kilpailutyön yhteydessä käytiin yhdessä läpi kilpailutyö ja arviointikohteet, ja tässä vaiheessa kilpailijat saivat esittää kysymyksiä koskien kyseistä kilpailutyötä. Kilpailijoille arvottiin aina työn alussa kilpailupaikka, jossa oli malli tai harjoituspää jo odottamassa. Tunnelma kilpailualueella oli rauhallinen ja

rento, kilpailijat selvästi kilpailivat itsensä kanssa eivätkä toisiaan vastaan. Tuomarit edesauttoivat myös rentoa ilmapiiriä mukavalla suhtautumisellaan kilpailijoihin ja koko kilpailuun. Kilpailijat huomioivat toisensa erittäin hyvin ja työskentelivät hyvään henkeen. Työskentelyaikaa ja tilaa työskennellä oli riittävästi.

Kuva: Markku Vitikainen

Mallit hankittiin kilpailun järjestäjän toimesta. Ensimmäisenä päivänä tehtävä työ oli muodikas kokonaisuus miehelle, joka piti sisällään värikäsittelyn, leikkauksen ja kampauksen. Tämä päivä oli lyhyehkö, koska ajattelimme sen olevan mukavampaa kilpailijoille sekä myös päivän päätteeksi osastollamme kilpailivat WSC-kilpailijat. Toinen kilpailupäivä olikin sitten huomattavasti raskaampi ja pidempi. Kilpailijat tekivät mallinmukaisen teknisen hiustenleikkauksen ja parranmuotoilun harjoituspäälle. Mallipään oli tehnyt Eneli Tukiainen, joka toimi myös yhtenä tuomareista. Toisen päivän toinen työ oli jälleen asiakastyö, joka oli naisen muodikas kokonaisuus sisältäen kihartamiskäsittelyn, leikkauksen ja kampauksen sekä tarvittaessa värikäsittelyn. Kilpailijat tekivät todella hienoja ja muodikkaita töitä huomioiden asiakkaitaan. Oli mukavaa nähdä näin taidokasta osaamista jo näin nuorissa tekijöissä. Viimeisenä päivänä oli pitkienhiusten kampaus lisäkkeellä harjoituspäälle ja se toteutettiin gaalaan. Toimme aiheeseen sopivan asun osastolle, joka toimi kilpailutyön ideapohjana. Puku oli todella kaunis ja varmasti antoi ideoita ryhtyä työskentelemään, ainakin ihastuksista päätellen. Tämä työ olisi voinut olla ensimmäisenä päivänä tai toisen päivän ensimmäisenä työnä, jotta työt olisivat voineet olla esillä pidempään katselijoiden ihastelemina. Hyvä kehittämiskohde jatkossa, ettei viimeisen kilpailutyön aina tarvitse olla ns. huipentuma, kaikki työhän toisaalta ovat sitä.

Osaston koko n. 100 m² oli riittävä ja avonaiset sivut sekä katsomo antoivat hyvät mahdollisuudet kilpailun seuraamiselle. Pääsponsorina toimi Goldwell, jonka kalusteilla saimme aidon vaikutelman salongista. Kilpailupaikalla liikkeen hengen aitoutta toivat myös esillä olleet tuotehyllyt, joita oli kolme. Kisällisponsorina toimi Hakanit. Muita sponsoreita olivat Wella ja Muotikuu. Ensimmäinen palkinto tuli Suomen Hiusyrittäjiltä, toinen palkinto Palvelualojen ammattiliitolta ja kolmas palkinto Käherryshuollolta. Sponsoreiden saanti ei ollut helppoa, he kyllä mielellään antoivat lahjuksia tuomareille ja kilpailijoille, mutta isompiin sponsorointeihin ei ollut suurta halukkuutta, lukuun ottamatta tietenkin pääsponsoria Goldwellia.

Ohjausryhmän kanssa tapasimme pariin kertaan, joka oli ihan riittävä. Näissä kokoontumisissa saimme tarvittavat asiat sovittua. Suurin rooli oli lajitiimillä, jonka halusin pitää mahdollisimman pienenä helpottaakseen aikataulujen sovittamista yhteen. Pienessä ryhmässä pysytään paremmin asiassa ja ainakin meidän kaksihenkinen ryhmä toimi todella tehokkaasti. Lajitiimiläiseni oli siis Silja Veijalainen. Kisapaikan rakentamiseen saimme apua Kati Hasuselta, Auli Kaupilta ja heidän opiskelijaryhmältään. Opiskelijaryhmästä oli suuri apu kilpailupaikan lopullisessa kokoamisessa, siisteyden ylläpitämisessä ja purkamisessa.

Kokonaisuudessaan kilpailut onnistuivat hyvin ajatellen omaa kokemustaustaa kilpailujen järjestämisessä.

Kehittämiskohteita

Seinäjoki aloitti kansion kierrättämisen helpottaakseen kilpailujen järjestäjien työsarkaa, jota perinnettä tulemme jatkamaan antamalla kansion eteenpäin Tampereelle täydentäen sitä omilla tiedoillamme. Muutamia pieniä puutteita tavaroista oli kilpailupaikalla, mutta saimme ne kuitenkin melko pian hoidettua kuntoon. Hygienia ja siisteys tulisi huomioida enemmän kilpailijoiden kannalta; olisi hyvä olla kaksi pesuallasta välineiden pesuun ja putsaukseen, myös korit permanenttirullien huuhteluun. Tulee mahdollisimman tarkkaan pyrkiä miettimään koko kilpailutyön prosessia; mitä kaikkea siinä voidaan tarvita. Kilpailutöiden järjestystä kannattaa miettiä, varsinkin jos kilpailuissa on harjoituspäätöitä. Näiden töiden tulisi olla mahdollisimman paljon esillä yleisölle. Jos kilpailuissa harjoituspäätöitä voisi osan toteuttaa sokkoarviointina, että vain lopputulos merkitsee. Pitkienhiustenkampanustyössä tulisi muistaa kertoa, että arvioidaan myös kestävyyttä ja työt tehdään, kuten tehtäisiin asiakkaalle. Kannattaa ottaa valokuvaaja (esim. alan opiskelija) kuvaamaan kaikki kilpailutyöt, jotta niistä voisi tehdä kuvakokoelman aina seuraavalle päivälle edellisen päivän töistä. Lopuksi koota kilpailukuvista kokonaisuus, ja tämän voisi toimittaa kaikille kouluille, jotka olivat mukana kilpailuissa. Jaoimme tuotelahjuksia kaikille kilpailijoille, tuomareille ja kilpailun järjestämiseen osallistuville henkilöille, mutta unohtimme mallit, jotka olisi ehdottomasti ollut syytä huomioida.

Rakennusvaiheen jälkeen minulla oli olo, etten haluaisi enää ikinä järjestää kilpailuja, mutta itse kilpailupäivien jälkeen oloni oli kyllä väsynyt, mutta erittäin tyytyväinen ja onnellinen. Saimme hoidettua Taitaja 2005-kilpailut mukavasti läpi hiusmuotoilun osalta ja saimme siinä oheessa aivan valtavan määrän uutta oppia, joka tuntui todella mahtavalta.

9. HUONEKALUPUUSEPPÄ

Lajivastaava Harry Kankare
Turun ammatti-instituutti
e-mail: harry.kankare@turkuai.fi

Huonekalupuusepäalan tiimissä oli mukana oppilaitoksen lisäksi muita puualan toimijoita jotka tekivät arvokasta työtä lajin eteen. Finaalityönä olleen lepotuolin kilpailukäyttöön antaneelle Joonan Nurmiselle suuret kiitokset! Finaalityön suunnittelussa oli mukana myös Juha Sainio joka vastasi Cad- suunnittelusta ja Korpelan Puu - ja sorvaus materiaalien sponsoroinnilla. Työ toimi kilpailutehtävänä mainiosti. Kilpailijat saivat tehtävän valmiiksi annetussa ajassa joten työn suuruus ja vaativuusaste oli riittävä.

Kilpailutehtävän kuvaus:

Puualan kilpailutehtävänä on valmistaa tuote annettujen ohjeiden mukaan. Kilpailijalla on käytössä esityöstettyjen aihoiden lisäksi käytössä osaston koneet ja laitteet. Tuotteen valmistus tehdään perinteisillä puusepäalan puuntyöstökoneilla. Kilpailija tekee katkaisulistan josta näkee tarvittavien materiaalien koot ja määrän. Tästä työ etenee koneelta toisella eri työstövaiheita (asetteita) valmistuen. Loppuun kilpailija suorittaa viimeistelyn, heloituksen ja kokoonpanon.

Kuva: Henri Tammenniemi

Huonekalupuuseppä-kilpailijat ensimmäisenä kilpailuaamuna

Ammatti-instituutti ja muut toimijat:

Ammatti-instituutin Puu 02:a opiskelijoille, suuret kiitokset messuosaston rakentamisesta sekä höyläpenkeille tehdyistä jakkaroista.

Lajisponsorina toimi viimevuotisen tapaan Tekma Oy, joka toimitti osan koneista (6 kpl). Muut koneet tulivat koululta niin että, Awutek toimitti syksyllä 4 uutta konetta osastolle jotka saivat ensikasteen kisoissa. Ja loput vanhat koneet (3 konetta) siirrettiin käyttöön työsalista. Koneiden siirrosta ja osaston rakentamisesta, purkamisesta ja koneiden kuntoon saattamisesta vastasi puuosaston opiskelijat yhdessä opettaja Ilkka Mansikkaniemi ja lajivastaava johdolla.

Koneiden kuljetukset ja nostotyöt hoitivat koulun logistiikka- alan oppilaat ja opettajat. Ja suuri kiitos heille hyvästä yhteistyöstä. Puruputkiston rakensi sponsorityönä Disa Oy. Muut sponsorina toimineet hoitivat asiansa hyvin. Laji- ja kisälli- ja palkintosponsorien menivät

edellisvuoden tapaan. Tuomareiden asut toimitti Projecta Oy. Palkinnot sijoille 4-8 sponsoroiti Makita Oy. Sponsoreiden näkyvyys Taitajan aikana oli hyvin hoidettu.

Kilpailupäivät

Rakentamisviikon jälkeen kisapäivät olivatkin pieni hengähdystauko lajivastaavalle. Kilpailut lähtivät liikkeelle ripeästi heti ensimmäisenä päivänä.

Kilpailijoiden taso oli tuomareiden mukaan erittäin tasainen ja korkea. Kilpailijoilta kyseltiin palautetta kilpailujen jälkeen, mutta he olivat kovin hiljaisia työrupeaman jälkeen. Tuomareille kiitos kolmen päivän urakasta osastolla.

Kilpailu onnistui odotusten mukaan. Toki muutama pieni kömmähdys kuuluu asiaan mutta niistä selvittiin tyylikkäästi ottamalla kilpailijat palaveriin ja selvittää miten jatketaan kilpailua.

Kuva: Markku Vitikainen

Valmis kilpailutyö

Loppukommentti

Jatkossa kilpailutehtäviin ja niiden testauksiin tulisi paneutua huolella. Kilpailutehtävien tulisi hoitaa oma tiimi eikä olla järjestäjän huolena. Näin välttäisiin kilpailutehtävään tulleista virheistä. Itse pidin helpoimpina tehtävinä osaston rakentamisen sekä yhteistyön yritysten kanssa. Ohjausryhmän tiiviimpi mukanaolo vaikuttamassa asioiden kulkuun olisi toivottavaa jatkossa.

Tulevaisuudessa pitää miettiä arvioinnin painotusta niin että työn todellinen jälki, viimeistely saisivat enemmän painoarvoa arvioinnissa.

Tulipahan se homma hoidettua.

10. ILMASTOINTIASENNUS

Lajivastaava Seppo Ohtonen
Turun ammatti-instituutti
e-mail: seppo.ohtonen@turkuai.fi

Kilpailutehtävien perustana oli talotekniikan perustutkinnon opetussuunnitelman kiitettävän tason vaatimus. Lajin näyttävyyteen oli panostettu mm. jättämällä väliseinät pois, sekä käyttämällä muovikanavaa säätöpisteen tehtävässä.

Lajissa kilpailtiin kanava-asennustyössä, kanavanosien valmistuksessa sekä ilmamäärien säätötyössä. Kilpailijan tuli osata lukea piirustuksia, käyttää oikein ja turvallisesti alan työvälineitä ja -koneita sekä paine-eromittaria. Arvioinnissa huomioitiin mm. työhön käytetty aika, mittatarkkuus, työturvallisuus, työtavat sekä valmiin työn ulkonäkö.

Kilpailut alkoivat tarvikeluettelon laadintatehtävällä missä pientalon iv-piirustuksen pohjalta laadittiin osaluettelo, sekä laskettiin tuoteluettelo käyttäen myös tarvikkeiden yhteishinta. Tähän tehtävään varattu kokonaisaika oli 2h.

Asennustyö suoritettiin 3 · 4m:n suuruiseen asennustelineeseen mihin oli valmiiksi kiinnitetty kanavalähdöt sekä kannatinpuut. Kanavalähtöjen sivuttainen paikka piti kilpailijan itsensä määrittää. Työ eteni vaiheittain eri päivinä, annettujen piirustusten mukaan. Työhön varattu kokonaisaika oli 8h.

Ohutlevytyössä valmistettiin kaksi erilaista muuntokappaletta annettujen piirustusten mukaan käyttäen tehtävään varattuja työvälineitä ja -koneita. Tämän tehtävän kokonaisaika oli 6h.

Säätötyö tehtiin kilpailupisteessä, missä oli pientalon iv-koje, sekä tulo- ja poistokanavisto, joissa kummassakin oli iris-säädin ja neljä venttiiliä.

Kilpailualueen sijainti oli hyvä ja näkyvyys oli esteetön väliseinien puuttumisen vuoksi. Kilpailuissa tarvittavat tarvikkeet oli jaettu etukäteen kunkin kilpailijan kilpailualueelle. Varastoinnissa ei ollut minkäänlaisia ongelmia. Yhteiskäytössä ollut levytyötilakin oli riittävän suuri, 4 · 6m. Käytettävissä olevat laitteet siirrettiin Turun ammatti-instituutin ilmastointiasentajien työsalista.

Kilpailuissa käytettävät materiaalit ja telineet saatiin sponsorihankintoina. Sponsorien hankinta sujui helposti, joskin kilpailutoimiston jäykkä sponsorisopimusmenettely aiheutti ihmettelyjä. Käytännössä tunsin kaikki henkilöt ennestään joihin otin yhteyttä. Ainostaan pientarvikkeita jouduttiin ostamaan, vaikka nekin olisi varmaan voinut myös saada lahjoituksina. Myös palkintosponsori löytyi vaikka palkintosumma oli varsin suuri. Kilpailutehtävien puhtaaksi piirustuksissa meinasi tulla hieman kiire, viimeiset korjaukset tehtiin tuntia ennen kilpailun alkua. Suosittelen huolellista ennakkotarkistusta tehtävien osalta.

Tuomareita oli yhteensä viisi, joista kolme oli teollisuudesta sekä kaksi oppilaitoksista. Tuomareiden valinta oli onnistunut, ja kaikki olivat innolla mukana toiminnassa. Tuomariston puheenjohtajana ja vetäjänä toimi ansiokkaasti lehtori Esa Halminen Porista. Muina tuomareina oli lehtori Jorma Vanhanen Tampereelta, projektinjohtaja Tauno Sahonen ja asentaja Jorma Saarinen Tekmanni Oy:stä sekä asentaja Timo Salminen M-Ventti Oy:stä.

Tuomarit saivat päättää itse työnjaostaan, sekä myös tarvittaessa muuttaa kilpailu aikataulua. Ylin vastuu oli kuitenkin lajivastaavalla. Tuomarit tarkensivat ennakkoon laadittuja arviointikriteerejä tarvittaessa ja tein muutokset heti myös viralliseen laskentaohjelmaan. Kilpailuissa oli käytössä sama laskenta- ja tulopalveluohjelma jota tullaan käyttämään myös Helsingin WSC-kilpailuissa. Ohjelma oli hyvä, ja se mahdollisti sen, että kilpailijoiden pistetilanne näkyi lähes reaaliajassa näyttötaululla. Lajikuvaukset pyörivät myös näytöllä koko ajan.

Tuomarit toimivat oikeudenmukaisesti eikä valituksia arvioinnista kuulunut. Heidän tekemänsä työn määrä oli suuri, kiitokset siitä heille.

Syksyllä 2003 oli ensimmäinen Taitaja-tapaaminen, jossa kauneudenhoitoalalta ei jostain syystä ollut lajivastaavaa paikalla. Minuun otettiin yhteyttä ja päivän mietittyäni lähdin "hommaan" mukaan. Työskentelen aikuiskoulutuksen puolella, enkä ollut koskaan kuullutkaan Taitaja-kisoista, joten olin aika "pallo hukassa" koko syksyn palavereissa.

Tutustuminen 2004 Taitaja-kisoihin Seinäjoella oli erittäin antoisaa ja opettavaista. Seinäjoella seurasin kolme päivää kisoja ja pääsin haastattelemaan 2004 lajivastaavaa sekä muita kisojen parissa uurastaneita. Muistiinpanoja alkoi kertyä ja Taitaja-kisat alkoivat hahmottua minullekin. Muistan hyvin tunteen, kun tajusin mikä valtava työ ja vastuu minua odottaisi. Seinäjoen lajivastaavalle suuri kiitos kaikesta tiedoista ja "prossyyreista", joita häneltä sain, pääsin hyvään alkuun suunnitelmissani.

Keväällä 2004 olin jo kovassa vauhdissa suunnitelmissani. Ohjausryhmä oli koottuna ja kutsutkin melkein lähetetty ensimmäiseen ohjauspalaveriin. Ohjausryhmään kuului n. kymmenkunta jäsentä, esim. lajivastaavista entinen ja tuleva (Tampere), opetushallituksen edustaja, työelämän edustajat, ym. tukihenkilöt.

Sponsoroiden "haku" sekä sopimusten teko, joka alussa hirvitti, sujuikin erittäin hyvin ja mielenkiintoa riitti. Keväällä oli sopimukset tehtynä ja tarvike/laitte hankinnat sovittu. Kilpailutehtävien suhteen olin jo valmiiksi asiaa pohtinut ja ensimmäisessä ohjausryhmän tapaamisessa tehtävät hyväksyttiin ja siitä lähdettiin kehittämään kisojen kulkua. Tuomarit sain "houkutelluksi" talkoohengessä melko nopeasti, paitsi yhden opettajaedustajan saaminen paikalle oli työläämpää, koska tuomareille ei makseta palkkaa tai mitään muutakaan korvausta? Kiitokset myös työelämän edustajille, koska he "uhrasivat" yhden työpäivästään Taitajien hyväksi.

Tein kovasti töitä jo kevään sekä alku kesän, tiesin syksyn 2004 olevan tosi kiireinen ja työntäyteinen, koska lajivastaavan ja opetustyöni lisäksi suoritin korkeakoulututkintoa Helsingissä, joten työtä riitti kyllä syksyille. Eli toisin sanoen kauneuden osalta hommat olivat hyvällä mallilla (tuomarit hankittu, kilpailutehtävät sovittu, aikataulu suunniteltu, arviointikriteerit ja tarvittavat lomakkeet tehty...) kun kesälomilta palailimme ahertamaan Taitaja-kisojen onnistumiseksi. Syksyllä oli pistelaskuohjelmaan tutustuminen, joka sekini oli helpompaa kuin etukäteen pelkäsin.

Onnistuminen paljolti itsestä kiinni.

Kaikki tapaamiset ja palaverit antoivat yllättävän vähän tarvittavaa tärkeää käytännön tietoa. Oma aktiivisuus tarvittiin, toisin sanoen, itse piti paljon ottaa asioista selvää jopa vähän stressaamiseen asti, sillä monelta eri henkilöltä saamani tieto oli ristiriitaista ja kaikki piti moneen kertaan varmistaa. Alusta loppuun asti oli varmempaa olla itse paikalla ja tehdä kaikki loppujenlopuksi paljolti itse, jotta "homma olisi hallussa". Paperitöitä kisojen suunnittelu teetti uskomattoman paljon. Tuli sähköisesti vaikka minkämoista lomaketta ja paperia täytettyä (samankaltaisia monena versiona), silti ei aina tuntunut tieto menneen juuri oikealle henkilölle. Viimeisellä viikolla ennen kisoja oli raivostuttavaa kuulla, "ettei asiasta ollut ikinä kuultukkaan" eli mihinkähän ne kaikki huolella ja moneen kertaan täytetyt lomakkeet ja kyselyt olivat joutuneet?

Lajivastaavana itse olen luonteeltani sellainen, että en haluaisi jättää mitään viimetinkaan, koska aina voi tulla muutoksia juuri ennen kisaa, joka vielä teettää töitä. Siksi ihmettelinkin myös sitä, miksi kaikki kansiot (kilpailijan, tuomarien ja lajivastaavien) valmistuivat niin viime hetkellä, olihan niiden sisältö jo paljon aikaisemmin tiedossa. Olisi helpottanut lajivastaavan "loppupaineita", koska meillekin tuli isoja muutoksia vielä pari päivää ennen kisoja.

Kilpailutehtävät oli suunniteltava niin, ettei jäisi ”tyhjää aikaa” kilpailupäiville, mikä on hienoa juuri yleisön kannalta. Huomioimme tämän täyttämällä väliajat näytöshoidoilla. Näytöshoitoihin piti tulla ryhmä ensin Latviasta, sitten Virosta ja lopuksi Ruotsista. Kaikki kuitenkin peruuntui muutamaa päivää ennen H-hetkeä, joten olisi ollut hyvä etukäteen suunnitella ”varasuunnitelma”. Onneksi keksimme lyhyellä varoitusajalla näyttävät ja toimivat näytöshoidot (kiitokset ammatti-instituutin opiskelijoille).

Rakentaminen

Rakentamisen aikataulu tuntui pettävän ”aika pahasti” sekä sovitut ja luvatut asiat puuttuivat tai olivat väärässä paikassa (siitä huolimatta, että ne asiat olivat moneen kertaan kirjattu ja selitetty niitä tietoa tarvitseville). Onneksi sponsoroiden yhteistyö sujui erittäin hyvin ja lopulta saimme tiistaina osaston kisa-kuntoon. Isompi ”moka” oli kuitenkin sponsorikylttien puuttuminen? Saimme ne vasta 1 kilpailupäivän aikana klo. 11.30, jolloin kilpailut olivat jo käynnissä ja katsojat oli pyydettyä ”väistymään”, jotta nosturi pääsi alueelle kylltejä ripustamaan!!! Sponsoroiden mainoskyltit yllättivät myös kooltaan sekä sijoituspaikaltaan, poikkesivat aikaisemmin annetuista tiedoista.

1. Kilpailupäivä, kilpailutehtävänä kasvohoitokokonaisuus sekä käsihoito. Asiakkaina nuoret aikuiset. Sähköt menivät kahdesta hoitotuolista, syynä viallinen pistorasia. Sähkömiehet tulivat nopeasti korjaamaan tilanteen. Arviointikohteena ollut ergonomia huomioitiin sähkökatkoksen aikana. Kehitettävää: Kasvohoito on vaativin kilpailutehtävä ja kilpailijat jännittivät kovasti, siksi olisi hyvä aloittaa helpommalla työllä.

2. Kilpailupäivä, kilpailutehtävänä jalkahoito ja ehostus. Jalkahoidossa asiakkaina miehet, josta tuli paljon kiitosta ja tuomarit sekä yleisö olivat sitä mieltä, että jatkossakin kannattaa käyttää myös miesasiakkaita hoidoissa. Ehostuksessa tehtävä annettiin vasta kilpailun alussa ja se oli silmälasit juhlemeikki, ainakin tuomarit pitivät yllätystä ”hyvänä”. Sähköt menivät neljästä tuolista (koko toinen puoli), syynä liian tiukalle asennetut johdot. Jouduimme vähän siirtämään tuoleja, koska valmentajat olivat sitä mieltä, että valot häikäisevät kilpailijoita. Asennetut sähköjohdot eivät antaneet senttiäkään periksi vaan siirrosta johtuen jostain irtosi johto, mikä vaikutti koko tuoliriviin. Saimme taas apua suht nopeasti, emmekä joutuneet keskeyttämään kilpailuja.

Kuva: Markku Vitikainen

3. Kilpailupäivä, kilpailutehtävänä vartalonhoito sekä säärakarvojen poisto. Asiakkaina nuoret aikuiset. Taas menivät sähköt kahdesta tuolista, syytä ei edelleenkään tiedetä, mutta vartalohoidossa tämä ei pahemmin vaikuttanut ja ergonomia otettiin taas arvioinnissa huomioon.

Kauneudenhoito piti kiinni sovitusta ajasta eli osastolla tapahtui seitsemään asti illalla. Harmitti näyttöshoitujen osalta ettei yleisöä kylläkään riittänyt hirveästi kuin n. neljään, viiteen asti joka ilta. Tähän kannattaa miettiä tulevaisuudessa kehitystä?

Kaiken kaikkiaan olin tyytyväinen kisoihin, kaikki meni niin kuin oli suunniteltu, paitsi sähköt, mihin ei etukäteen osannut varautua. Taitaja-kisat oli mahtava ja onnistunut tapahtuma, pienistä mokista huolimatta. Työtä oli paljon, mutta se oli mukavaa ja antoisaa. Lähtisin uudelleenkin mukaan Taitaja-kisojen järjestelyihin.

Kilpailun suunnittelu ja valmistelu alkoi 21.11.2003 Tampereella Skillsin koneistustiimin kokouksella. Siellä laadittiin tarjouskyselyä sorveista jotka soveltuvat Helsingin taito-olympialaisiin. Silloin myös päätettiin, että kyseiset koneet tulevat Turun kilpailuun tammikuussa. Useiden päätösten kautta syksyllä 2004 päädyttiin lopulta Itävaltalaiseen EMCO-sorviin ja koneet tilattiin tehtaalta lokakuussa. Sorvit oli myyty ammatillisiin oppilaitoksiin eri puolille Suomea, ja olivat siis lainassa Turun kilpailussa ja Helsingin WSC-kisoissa. Yksi kone tulee jäämään omaan oppilaitokseemme Turkuun. Vaikka toimitusaika oli lyhyt, tehdas toimitti koneet Turkuun 11.1.2005 ja varsinaisen kilpailualueen rakentaminen alkoi.

Kilpailun ja kilpailutehtävien suunnittelu perustui suurelta osin Jyväskylän ja Seinäjoen taitajakilpailujen pohjalta. Semifinaali kilpailut Tampereella hoiti suurella ammattitaidolla Timo Leinonen ja Jari Lepokorpi, siitä heille suuri kiitos. Loppukilpailutehtäväksi ehdotin Timolle saaristokaupunki aiheista tehtävää, esimerkiksi majakkaa. Timo innostui tehtävästä heti ja suunnitteli kilpailutehtävän. Parin Tampereella käynnin ja koe koneistuksen jälkeen kilpailutehtävä oli valmis.

Kilpailutapahtuma alkoi tiistaina 18.1.2005 koneiden arvonnalla, vaikka koneet olivat kaikki samanlaisia, niin kilpailupaikoissa oli pieniä eroja. Koko tiistai oli myös varattu koneeseen ja koneen ohjelmaan tutustumiseen. Paikalla oli koko tapahtuman ajan Emcon tehtaalta kaksi asentajaa ja yksi Fanucin asiantuntija paikalla selvittämässä mahdollisia ongelmia. Myös tuomaristo ja suomalaiset asentajat tunsivat kyseiset koneet ja ohjauksen, joten joka kilpailijalla oli heti apu paikalla kun kysyttävää tuli.

Kilpailutehtävä oli siis majakka ja koostui kolmesta osiosta. Joka päivä kilpailija sai kuvan ja aihion josta piti koneistaa majakan osa, joka sopi yhteen seuraavan ja edellisen päivän osan kanssa. Aikaa oli ensimmäisenä ja toisena päivänä seitsemän tuntia, kolmantena päivänä neljä tuntia. Materiaalina oli terästä ja messinkiä. Kilpailutehtävää laadittaessa on aina ongelmana tehtävän helppous tai vaikeus. Tällä kertaa onnistuttiin mielestäni hyvin, koska kaikki kilpailijat saivat tehtävän tehtyä laaditussa aikataulussa ja mittauksen perusteella kuitenkin löytyi paremmuusjärjestys. Kilpailutapahtuma sujui ongelmitta ja monivuotisen kokemuksen perusteella Teräskonttorin edustajat mittasivat kilpailukappaleet, joten tuomariston arviointi sujui kokemuksella ja rutiinilla myös ongelmitta.

Kuva: Markku Vitikainen

Kilpailutapahtumassa kilpailija seisoo koneen edessä ja painelee ohjelmointinappuloita, joten kilpailun näytävyyks on aina ongelma. Vaikka Turun kilpailualue oli iso ja oli uudet isot näyttävät koneet, leveät käytävät alueen ympärillä, kilpailutehtävä ja piirustukset esillä,

terätoimittajan non-stoppina pyörivä työstöä näyttävä video, niin silti suuri yleisö ei pitkään viihtynyt alueen laidalla. Tampereella on ensi vuonna tällä alueella haastetta.

Yleisesti ottaen kilpailu sujui hyvin, mutta aina on jotain parannettavaa. Turussa oli kilpailijoilla liian pieni tila koneen edessä ja aivan liian pieni työpöytä mittalaitteille, piirustuksille, laskimelle ja oheismateriaalille. Myös aika kilpailu- ja tuomaripalautteelle ennen palkintojen jakoa oli laadittu liian lyhyeksi.

Kiitos kilpailujen onnistumisesta sponsoreille ja kaikille jotka olivat ennen kilpailua, kilpailun aikana ja kilpailujen jälkeen auttamassa ja rakentamassa tätä kilpailua.

Tuomariraportti

Päätuomari Timo Leinonen

Tuomaristo:

Timo Leinonen,

päätuomari, kilpailutehtävän tekijä, Tampereen Aikuiskoulutuskeskus (TAKK)

Jari Lepokorpi, TAKK

Timo Rokala, Pertik Oy

Jaakko Wekström, Kauniston koneistus Oy

Yleistä

Kokonaisuudessaan järjestelyt koneistus-lajissa olivat onnistuneet. Laitteet ja työkalut olivat ennakkoilmoituksen mukaiset ja ne olivat toimintakuntoisia koko kisojen ajan (myös harjoittelupäivänä). Tekniset tukihenkilöt olivat paikalla jatkuvasti, jolloin kilpailijoilla oli mahd. ongelmatilanteissa apu välittömässä läheisyydessä.

Kilpailukoneet arvottiin ennen harjoittelua. Harjoittelupäivänä oli mahdollisuus lastuta kilpailumateriaaliin, tosin kilpailijat eivät sitä ehtineet tehdä.

Harjoittelu tapahtui kilpailua edeltävänä päivänä (tiistaina 18.1) ja kilpailusuoritukset kolmena päivänä (19. – 21.1). Kaikki saivat kilpailutehtävät (yksittäiset kappaleet) valmiiksi ja ainoastaan parin kilpailijan kappaleet eivät menneet kasaan (virheellinen kierre).

Yleisölle näytettiin koko kilpailutehtävä (majakka) koottuna, sekä päiväkohtainen piirustus.

Edellispäivän tulokset olivat yleisön nähtävinä koko kilpailun ajan.

Arviointi

Arvioinnissa käytettiin samaa runkoa, joka on käytössä WorldSkills –kilpailuissa, jossa objektiivinen arviointi antaa 84% kokonaispistemääristä. Näin menetellen tuomarointi on selvää ja oikeudenmukaista, koska pisteet tulevat suoraan valmiin kappaleen vaadituista mitoista.

Kappaleiden mittauksessa (objektiiviset arvioinnit) käytettiin optista 3D-koordinaattimittalaitetta, jonka käyttäjät olivat Teräskonttori Oy:stä, joka on myös kyseisen laitteen maahantuoja. Heillä oli myös pinnankarheusmittari ja korkeusmittalaite, jonka käytöstä he vastasivat. Mittausta tarkkaili aina joku tuomareista mahd. mittausvirheiden varalta. Ne

mitat, joita 3D-kone ei voinut mitata luotettavasti, mitattiin käsin tuomareiden toimesta. Mittaustulokset siirrettiin arviointilomakkeille. Kilpailun jälkeen finalistit saivat mukaansa kisakappaleet. Lajivastaava Lauri Vainio toimitti mittaustulokset niitä pyytäneille kilpailijoille.

Kilpailun kulku

Kilpailijat saivat jokaisen päivän alussa 5 minuuttia aikaa vapaasti tutustua piirustukseen. Tuona aikana he saivat esittää kysymyksiä, jotta kilpailutehtävä olisi ennen kisasuoritusta kaikille selvä.

Kilpailijat tekivät työsuunnitelman, ohjelmat ja teräasetukset itsenäisesti. Ennen lastuamista kilpailijoiden ohjelmat ja koneasetukset tarkistettiin tuomareitten/tekniisten henkilöitten toimesta konerikkojen välttämiseksi. Tuomarien hyväksynnän jälkeen kilpailijat saivat käynnistää lastuamisen.

Ensimmäisenä päivänä tehtyjä terägeometrioita kilpailijat saivat käyttää kahtena seuraavan kilpailupäivänä.

Lajijärjestäjä oli lähettänyt ennakkoon kilpailijoille tiedot tarvittavista käsimittalaitteista, jotka he saivat tuoda mukanaan kilpailupaikalle. Lisäksi alueella oli kahdet sarjat lainattavia mittalaitteita.

Lopuksi

Taitaja 2005 –tapahtuma oli loistavasti järjestetty ja puitteet olivat komeat. CNC-sorvit olivat uusia ja ne toimivat lähes moitteettomasti. Konevikojen vuoksi lisäaikaa kilpailijoille ei tarvinnut antaa.

Puutteita/parannuksia kilpailuun kuitenkin jäi. Suurin ongelma oli yleisön palveleminen. Lajissa ei ollut erillisiä lajiesittelijöitä, jota kertoisivat kilpailun kulusta. Tuomarit hoitivat esittelyjä oman työnsä ohessa. Ainoa yleisön pysäyttävä oli terätoimittajan video, jossa pyöri non-stoppina lastuamis-demo. Seuraavalle Taitaja-järjestäjälle (Tampere) asetetaan suuria odotuksia yleisön palvelemis-ongelmaan. Samalla voidaan kehittää itse kilpailua, nyt jokaisena päivänä oli sama osio: kuvasta kappaleeksi. Se vastaa alan ammattia, mutta siinä on yleisöllä vähän nähtävää.

Yksi lisäkehittämiskohde on kilpailun päätyttyä tapahtuva tuomaripalautte. Aikataulut olivat Turussa(kin) niin tiukat, ettei henkilökohtaiseen palautteeseen jäänyt aikaa. Varattu aika kilpailun päättymisestä palkintojen jakoon oli liian pieni.

Haluan kiittää tuomariston puolesta kaikkia Turun finaalijärjestäjiä. Etenkin heidän lajivastaaviaan, joka koneistuksessa oli Lauri Vainio.

14. KUKKASIDONTA

Lajivastaava Kirsi Vesalainen
Varsinais-Suomen maatalousoppilaitos
e-mail: kirsi.vesalainen@tuorla.com

Varsinaisia sidonnallisia kilpailutehtäviä oli 7 kpl ja materiaalin käsittelyä ja esillelaittoa arvioitiin koko kilpailun ajan, joista pisteet annettiin vasta viimeisen sidonnallisen kilpailutyön jälkeen, mukaan lukien loppusiivous ym. Sidonnallisia töitä olivat:

1. asetelma annettuun astiaan ja sen hinnoittelu,
2. seinätyö,
3. tarjoilijoiden kanssa yhteistyössä juhlapöydän koristelu ja yhteistyötaidot,
4. ystävänäpäiväkimppu ja sen paketointi,
6. surulaite sekä
7. sidontatyö annettuihin astioihin.

Kilpailutehtävät olivat monipuoliset ja niihin varattu aika oli riittävä. Erityistä kiitosta sai esillelaiton arviointi, joka nyt oli ensimmäistä kertaa arvioitavana kohteena. Kukat saatiin näyttävästi esille yleisön nähtäväksi eikä ne pyörineet kilpailijoiden jaloissa ja pöytien takana piilossa. Alunperinkin tällä arviointikohteella haettiin juuri tätä. Nyt kun kukat olivat näyttävästi esillä kaikkien nähtävillä, oli yleisönkin helppo nähdä millaisista materiaaleista kilpailijoiden tuli kilpailutyönsä sitoa. Leikkomateriaalia oli riittävästi, jotta kilpailijalla oli varaa valita ja toteuttaa työnsä ilman rajoitteita. Eri värit, muodot, pintarakenteet ja ominaisuudet oli otettu monipuolisesti huomioon. Luonnonmateriaalia oli runsaasti sekä muita oheismateriaaleja esim. nauhat, tikut jne. Niiden käyttö olisi voinut olla monipuolisempaa. Joidenkin tehtävien kohdalla jäi ylimääräistä aikaa ja sen ajan kilpailijat saivat käyttää materiaalin kunnostamiseen ja esillelaittoon, toki tätä varten oli joka päivä varattu oma aikansa.

Kuva: Mikko Laaksonen

Floristikilpailijat raaka-aineensa keskellä

Kilpailuaikataulu pysyi läjässä vaikka heti alkuun aloituksesta myöhästettiin, koska avajaistilaisuus oli eri rakennuksessa ja se venyi annettua aikataulua pidemmäksi, liikaa puhujia/liian pitkiä puheita! Onneksi saimme heti ensimmäisellä ruokatauolla kurottua menetetyt ajan takaisin. Muuten aikataulu piti oikein hyvin ja kokonaisuudessaan järjestelyt meidän taholta meni nappiin.

Kilpailun rakentamisen kannalta kaikki ei mennyt odotusten mukaisesti. Olimme sopineet että voimme tulla rakentamaan osastoamme tiistaina klo 12 jälkeen, jolloin osastomme olisi siinä vaiheessa että pääsisimme laittamaan omat tavaramme paikoilleen (pöydät, astiat, sponsorimateriaalit jne). Kun saavuimme paikalle noin klo 13, osastomme oli täysin tekemättä; vain lattian korotus oli tehty, jopa matto puuttui. Siis ei seinä, ei sähköä, ei vettä, ei mitään! Onneksi saimme kukat ja muut tarvikkeet jaettua ilman osastoakin sekä organisoitua homman niin, että sitä mukaan kun tilaamamme palvelut saapuivat, pysyimme kutakuinkin aikataulussa. Viivästymisen takia jouduimme noin 3 tuntia odottelemaan tyhjän panttina, ei

hyvä! Onneksi oppilaat olivat joustavia ja ymmärsivät tilanteen ja saimme tiistaina kaiken kuntoon. Olimme tilanneet viemäriin ja vasta rakennusvaiheessa kävi ilmi että se oli itse kannettava mallia, miksi asiasta ei tiedotettu aikaisemmin jos se kerran oli mahdoton tehtävä? Niin ikäviltä yllätyksiltä olisi vältytty. Sama koskee seiniä: olimme tilanneet seiniä ympäriinsä ja kuvat oli moneen kertaan tarkistettu ja vielä viikkoa aikaisemmin kysely perään että onko nyt kaikki seinät piirretty niin kuin me ne haluamme ja meille vastattiin että kaikki on ok. Varsinkin seinien osalta piirustukset/logistiikka petti totaalisesti. Jos emme olisi olleet paikalla seuraamassa tilannetta meiltä olisi puuttunut noin 80% seinistä, vaikka kaikki oli piirretty. Onneksi messuseinien rakentajilla oli riittävästi seiniä ja omien mukana olleiden kuvien perusteella saimme ne seinät mitkä halusimmekin. Miksi meidän kuvat ja messurakentajien kuvat eivät olleet samanlaiset? Siinäpä vasta kysymys. Olimme myöskin tilanneet kilpailijoille kohdevalot joiden asentaminen jatkui vielä kun me tiistaina poistuimme. Olimme myös tilanneet lisävaloksi spotteja seinäprofileihin, mitkä eivät ilmestyneet koko kilpailun aikana. Sponsoritaulut tulivat vasta keskiviikkoiltapäivänä paikoilleen, kesken kilpailutohinaan, ei hyvä. Myöskin sponsorilogoja omalta lajiltamme puuttui messulehdestä. Onneksi kukaan sponsori ei hiiltynyt.

Ja koska olimme Turkuhallissa, siellä oli hieman kylmä, mutta tiedostimme asian ja kilpailijat ja henkilökunta oli varautunut sään mukaisesti eikä se olennaisesti haitannut ketään. Tästä kaikesta huolimatta varsinainen kilpailu sujui kuitenkin hyvin, mikä tietenkin oli pääasia! Koska olimme Turkuhallissa, meillä ei ollut suurta yleisömenestystä kuin silloin kun messukeskus oli niin täynnä että yleisön oli pakko sielläkin käydä. Toki alasta kiinnostuneet varmasti meidät löysivät ja kuulutukset meidän olemassaolostamme toimivat hyvin. Keli oli kurja ja ihmiset eivät paljon kahden hallin väliä kulkeneet. Muuten näkyvyys ennen kilpailuja ja kilpailun aikana meidän lajillamme oli erittäin hyvä. Kiitos Siitä!

Tuomarointi sujui hyvin, tuomaritrio hoiti hommansa erinomaisesti. Tuomarointia helpotti myös se kun ei ollut niin suurta ryysistä lajimme edustalla. Oli helppo seurata työskentelyä ja esillelaittoa. Tuomarit olivat erittäin tyytyväisiä kaikkiin järjestelyihin ja koska lämmintä vettä ei saatukaan, sitä ei myöskään arvioinissa otettu huomioon. Kaikki tehtävät olivat selvästi ja ymmärrettävästi ilmoitettu kirjallisesti sekä ennen tehtävän alkua myös suullisesti. Tuomarit pitivät kokonaisuudessaan kilpailuja kovatasoisina ja tehtyjä töitä hyvinä. Parantamisen varaa olisi surulaitteiden tekniikassa. Tuomaripalaveri kilpailun päätteeksi kilpailijoiden kanssa oli yhteispalaveri jossa tuomarit yleisesti kertoivat kaikista töistä. Taitaja 9 -kilpailun loppumeteli hiukan häytti kyseistä palaveria ja jouduimmekin toinemme siirtymään siksi ajaksi pois areenan puolelta.

Kilpailijakommenttina tullut; enemmän henkilökohtaista palautetta ja voisiko sitä saada joka kilpailupäivän päätteeksi niistä töistä mitkä jo on arvioitu. Itse uskon että se olisi mahdollista, vain järjestely/aikataulut kysymys. Ihan hyvä kehittämisen kohde. Ruokailuissa oli jotain häikkää välipalan/ruoan päällekkäisyyksissä. Mutta kukaan ei ruuatta jäänyt ja aika riitti. Kaikesta muusta kilpailija/valmentaja palaute erinomaista. Loppu hyvin kaikki hyvin!

Levy- ja hitsaustyön kilpailupaikat ja rakenteet

Lajilla käytössä oli lattiapinta-ala, jonka mitat olivat 18m x 10m eli 180m². Kilpailijoiden työskentelypaikat olivat samat, jotka olivat käytössä Seinäjoen kilpailuissa vuonna 2004. Kilpailijakohtainen alue oli 4m². Jokaisessa kilpailupisteessä oli L- mallinen työpöytä joka oli sijoitettu siten että yleisö pääsi näkemään kilpailijoiden työskentelyä. Kilpailijan työpisteessä oli yleisön puoleinen seinä osittain läpinäkyvää kirkasta pleksiä ja osittain tummaa pleksiä jolloin yleisöllä oli mahdollisuus seurata myöskin hitsauksen suorittamista. Levyntyöstökoneita oli kahdet samanlaiset koneet, joten näin välttyttiin turhilta odotusajoilta. Polttoleikkauslaitteita oli yhdet kahta kilpailijaa kohden. Yleisö pääsi näkemään myöskin työskentelyä levytyökoneilla. Tuomariston ja kilpailijoiden käytössä oli myöskin sermillä erotettu alue, jossa myöskin pidettiin yhteisiä kilpailuun liittyviä tapaamisia. Tilaa oli käytettävissä kohtuullinen määrä, joskin hitsauskoneet veivät suhteellisen suuren tilan jokaisen kilpailupisteen edestä. Yleisöllä oli mainiot mahdollisuudet seurata kilpailun edistymistä. Koneiden ja laitteiden sijoittelussa oli kiinnitetty huomiota myöskin työturvallisuusasioihin.

Kilpailutehtävät

Kilpailussa oli neljä erilaista tehtävää. Tehtävien vaatavuustaso oli laadittu siten, että niissä oli huomioitu myöskin opetussuunnitelman tavoitteet. Kilpailutehtävät olivat salaisia, joten kilpailijat eivät tienneet ennen kilpailua millaisia tehtävät olivat. Ensimmäisen työn antamisen jälkeen asetettiin yleisön nähtäväksi 3D-kuva kilpailutehtävästä. Kun kilpailija sai työn valmiiksi, palautti hän sen tuomarille, joka antoi hänelle uuden tehtävän, näin kilpailijat etenivät kukin omassa kilpailussaan. Kilpailussa käytettävät materiaalit oli varattu siten, että kilpailijat joutuivat itse valitsemaan osakuvien mittojen mukaisia esivalmisteltuja aihioita, joista he valmistivat osakuvien mukaisia osia, joista sitten valmistettiin kokoonpanokuvan mukaisia tuotteita. Piirustusten laadinnassa lähtökohtana oli opetussuunnitelman perusteet ja hitsausmerkkien kohdalla hitsausstandardit. Muiden mitoitusten kohdalla noudatettiin työtapakohtaisia toleransseja ja ohjausryhmän arviointiin liittyviä mitoituserusteita.

Tehtävien suorittamiseen liittyi piirroittamista, oikaistun pituuden määrittämistä, levy- ja pyöreän putken levityso pillisiä ratkaisuja, särmäämistä, pyöristämistä ja polttoleikkaamista. Kilpailutehtävien kokoonpanohitsaukset suoritettiin puikko-, MAG- ja TIG- hitsausprosesseilla. Tehtävien tekeminen vaati kilpailijoilta työmenetelmien, hitsausmerkkien, hitsausasentojen ja hitsauslisäaineiden tuntemisen lisäksi ymmärtämistä, jotta erilaiset osat voitiin koota piirustusten mukaisiksi kokoonpanoiksi.

Kuva: Markku Vitikainen

Kilpailutehtävien suorittamiseen oli arvioitu kuluvan aikaa noin 15 tuntia. Kilpailun ensimmäinen tehtävä oli paineastia, jonka tiiveyden toteamisesta kilpailijoita informoitiin ennen kilpailun alkamista. Samoin tämän tehtävän kuten myös muidenkin tehtävien hitsisaumojen a-mitat oli määritetty piirustuksissa. Ennen kilpailua tehtävien suorittamisajat oli testattu kahdessa aikuiskoulutuskeskuksessa. Kilpailijat kokivat kilpailun paremminkin kilpailuksi ajasta eikä niinkään laadusta, mikä aiheutti sen, että esim. tämä paineastian tiiveystaso oli heikko, samoin hitsisaumat olivat lähes kaikissa töissä alamittaisia. Kokonaisuudessaan kilpailijat pitivät tehtäviä haastavina ja mielekkäinä.

Työpisteiden järjestelyt ja käytettävät koneet ja laitteet toimivat moitteettomasti. Hitsauskoneiden toiminnasta vastasi Kempin asiantuntija, samoin hän esitteli hitsauskoneet kilpailijoille ennen kilpailun aloittamista.

Tulevaa ajatellen

Kilpailu sujui jännittävässä merkeissä niin kilpailijoiden kuin heidän valmentajiensakin osalta. Laitoin kuitenkin merkille joitain asioita, jotta kilpailusta saataisiin laadullisesti, opetuksellisesti ja ajankäytön suhteen vieläkin parempi, joten ehdotan seuraavia juttuja. Kilpailutehtävien pitäisi olla avoimia sen jälkeen kun semifinaalit ollaan pidetty. Tällä järjestelyllä parannetaan kilpailun laadullista tasoa. Avoimuus mahdollistaa myöskin kilpailun toimimisen toisen asteen näytönä, kun tehtävät täyttää näytöille asetetut vaatimukset. Lisäksi kilpailusta poistuu ajankäyttöön liittyvä epävarmuus niin kilpailijoilta kuin järjestäjiltäkin. Opetuksellisesti alan painopistealueet vahvistuvat. Kilpailun alueellisuuden lisäämiseksi saattaisi olla paikallaan, että oppilaitoksesta kilpailuun voisi osallistua vain yksi kilpailija.

Ohjausryhmä ja tuomarit

Lajivastaavana jouduin hyvin paljon järjestämään ja suunnittelemaan kilpailua itsenäisesti ja tekemilleni suunnitelmille hain ohjausryhmän hyväksynnän. Semifinaalin järjestelyt ja siihen toimintaan osallistuin suhteellisen vähän, päävastuu kuului levy- ja hitsauksen lajipäällikölle. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa, näissä kokouksissa sovittiin kilpailutehtävistä ja tuomarointiin liittyvistä asioista. Tuomaristo koostui kolmesta alansa tuntevasta henkilöstä, päätuomarina toimi henkilö, jolla oli myöskin paljon kansainvälistä kilpailukokemusta tuomaroinnista. Tuomaristolla oli laaja kokemus hitsaus- ja levyrakenteiden tarkastustoiminnasta. Tulevissa kilpailuissa tuomaristo joutuu mahdollisesti toimimaan myöskin näyttöjen vastaanottaja arvioitsijoina. Tuomareiden apuna oli pisteytyksen kirjaamisen hoitava henkilö, mikä vapautti tuomariston keskittymään tuomarointiin ja kilpailijoiden seuraamiseen. Tuomaritoiminnan kannalta erilliset tehtävät mahdollisti

ajantasaisen kilpailutilanteen saamisen yleisön tietoisuuteen. Optimaalinen kilpailutehtävien määrä olisi kolme eli joka kilpailupäivälle oma tehtävä, jonka jälkeen tuomarit arvioivat tehtävät ja illalla pistetilanne on kaikkien nähtävissä. Järjestäjien suurten päälliköiden on turha haihatella sellaisia tapahtumia näistä kisoista, joissa kilpailutilanne muuttuu joka puolen tunnin välein, kun osa pisteistä muodostuu yhteisistä arviointiosioista ja jotka määritetään vasta kilpailun lopussa.

Tulospalvelu

Tulosten seuranta oli yleisölle helppoa, osaston edessä olevalta tulostaululta, jossa näkyi kilpailun edetessä kehittyvä pistetilanne. Samassa taulussa oli myöskin muuta informaatiota levy- ja hitsausalasta sekä lajin järjestävästä oppilaitoksesta, unohtamatta lajia tukeneita sponsoreita. Tulospalvelu toimi moitteettomasti koko kilpailun ajan. Kilpailun tulokset olivat nähtävissä myöskin internetin taitaja sivuilla heti sen jälkeen kun pisteet oli syötetty pistelaskentaohjelmaan.

Sponsorit ja palkinnot

Järjestäessäni ulkopaikkakuntalaisena kilpailua sponsorointiin liittyvät asiat olivat suhteellisen vaikeita. Kaikki sopimukset teki kilpailuhankkeen johtaja ja joskus oli todella vaikea häntä tavoittaa. Lisäksi ongelmia tuotti selkeä tieto siitä millaista näkyvyyttä milläkin sopimuksella tulee saamaan. Ehdotan, että järjestäjän kannattaa nimetä vastuuhenkilö, joka keskitetysti hoitaa lajivastaavien kanssa pelkästään näitä sponsorijuttuja, koska on paljon aloja jotka keskenään kilpailevat samoista sponsoreista. Lajimme selviytyi suhteellisen hyvin sponsorijutuista, mutta sellainen puute oli, että kolmelle ensimmäiselle saatiin sääntöjen määrittämät rahapalkinnot, mutta myös muutkin kilpailijat olisivat ansainneet jotain pientä huomiota. Lämpimät kiitokset sponsoreille sekä kaikille kilpailuun osallistuneille kilpailijoille, kehitettävää riittää, oppimista tapahtuu, julkisuus lisääntyy ja vain osallistumalla aktiivisesti kilpailutoimintaan nostetaan ammatillisen osaamisen tasoa kaikissa oppilaitoksissa.

TUOMARIRAPORTTI TAITAJA 2005 LEVY JA HITSAUS-KILPAILUSTA

Juho Muhonen
Teollisuuden Oppimispaikka Oy

Kilpailutyö edusti perustutkintotyötasoa levy- ja hitsaustyötaitojen osalta. Kilpailutyö oli pysynyt erittäin hyvin salassa kilpailunjärjestäjällä ja oli suuri yllätys kilpailijoille. Kilpailutyöhön käytettävä aika oli suhteellisen väljä, kaikki kilpailijat saivat kilpailutyönsä valmiiksi hyvin annetussa kilpailuajassa.

Tieto- ja taitosovaatimukset tulivat hyvin monipuolisesti esille piirustuksien, käytettävien materiaalien ja monipuolisten käytettävien työmenetelmä vaatimuksien kautta mm. siihen sisältyi oikaistujen pituuksien laskentaa sekä kartionlevitystehtävä.

Kilpailutyön tekeminen suuren yleisömäärän silmien alla antoi paineita työn onnistumisesta kilpailijoille, näitä taitoja erityisesti tarvitaan kansainvälisissä kilpailuissa.

Työn luonteesta johtuen toteuttaminen antoi kovan haasteen ja korkean motivaation kilpailijoille. Työ oli jaettu neljään modulaariseen osaan, mikä helpotti ja nopeutti arviointityötä, joten tulokset osa moduleista saatiin nopeasti sitä mukaan miten kilpailijat etenivät työssään.

Arviointikohteet edustivat objektiivisesti mitattavia kohteita 60% ja subjektiivisesti mitattavia kohteita 40%. Hitsauksen laatua arvioitiin kansainvälisen EN-SFS-25817 standardin laatuluokka C mukaisesti. Materiaalin käyttö, levytyön mitat/ laatu mitattiin ja arvioitiin toleranssimittojen rajoissa. Työkoneiden käyttö, yhteistyötaidot, työskentelytekniikka ja työturvallisuus subjektiivisesti 3-tuomarin arvioinnin pohjalta, arviointiskaala 1-10

Arvioinnissa ja pistelaskussa käytettiin kansainvälistä MM-kilpailuissa käytettyä tapaa.

Tuomaritoiminta sujui erittäin hyvin ja ammattitaitoisesti yhteisten näkemysten mukaisesti, kilpailun aikana ei äänestetty kertaakaan erilaisista arviointinäkemyksistä.

Keskusteltiin yhteisesti siitä, että kilpailutyö voitaisiin julkaista semifinaalikersintojen jälkeen mikä antaisi seuraavia etuja:

- edustaisi samanlaista tapaa kuin mm-kilpailuissa
- salassapito-ongelmat poistuisi
- tasapuolinen
- ajankäyttö toimisi paremmin

Seppo Vuori IWT Salon aikuiskoulutuskeskus
Kauno Merisaari IWT Turun aikuiskoulutuskeskus
Juho Muhonen IWT
World Skills Competition hitsaus ekspertti

17. LIHATUOTTEIDEN VALMISTUS

Lajivastaava Pertti Leino
Turun ammatti-instituutti
e-mail: pertti.leino@turkuai.fi

Lihatuotteiden valmistus oli ensimmäisen kerran mukana Seinäjoen Taitaja 2004-kisassa näytöslajina. Kilpailun toteutuksen onnistuminen ja lajin saama julkisuus oli alamme kannalta tärkeää. Lajitiimi oli yksimielinen siitä, että jatkamme Turun tapahtumassa. Lajin pääsystä kilpailulajiksi ei ollut heti varmuutta, mutta se varmistui lopullisesti keväällä 2004.

HK Ruokatalo Oyj:n mukaantulo suunnittelun alkuvaiheessa varmisti lajimme toteutuksen. Neuvonpidossa kävimme läpi ne tekijät, jotka edesauttoivat lajimme onnistumiseen Seinäjoella. Taloudellisen tuen lisäksi oli tärkeää saada mukaan alan ammattilaisia, joilla on kokonaisnäkemys alasta ja arvostuksesta.

Lajin osaston suunnittelu oli mutkatonta ja eteni vaiheittain lajivastaavien tapaamisissa. Osastomme sijoittaminen muiden hygienialajien kanssa oli hyvä ratkaisu. Osastomme sijainnin vaihtuminen konditoriaosaston kanssa B-hallin keskelle oli onnistunut näkyvyyden kannalta. Suunnitteluvaiheessa yhteistyö eri toteuttajatahojen kanssa toimi mutkattomasti. Meillä oli koko ajan tiedossa millaisia ratkaisumahdollisuuksia oli käytössä.

Osastomme rakentamiseen ei koulullamme ollut kaikkia varusteita. Heti alkuvaiheessa päädyttiin uushankintoihin lihanleikkauspöytien ja kylmiön osalta. Myymälävitriini päätettiin vuokrata.

Lajimme koulutusta annetaan muutamassa oppilaitoksessa eri puolilla maata. Pyrimme saamaan kaikki oppilaitokset mukaan kilpailuun, missä osaksi onnistuttiinkin. Seinäjoella jouduttiin pitämään alueellinen esikarsinta.

Kilpailutyö

Lajitiimi oli yksimielinen siitä, että kilpailutehtävät perustuisivat Seinäjoella toteutettuun malliin. Se on vaativa työsuoritus kilpailijalle. Sian ruhon käsittely on lihanleikkaus opintokokonaisuuden näyttö, minkä arviointi perustuu opetussuunnitelman kiitettävään tasoon. Työtehtävien sisältöä kehitettiin ajankäytön parantamiseksi.

Kilpailijat ja valmentajat sekä ohjausryhmä kokoontuivat Turussa tammikuun alussa. Kilpailutehtävät käytiin läpi kilpailijoiden ja tuomarien kanssa. Tarkoituksena oli selkiinnyttää kilpailutehtävät, arviointikriteerit ja niiden painoarvo pistelaskussa.

Tuomarit, jotka tulivat HK Ruokatalo Oyj:stä, Kokkolan ammattiopistosta ja Seinäjoen ammattioppilaitoksesta, suunnittelivat työskentelytapoja ja perehtyivät laskentaohjelmaan. Tuomari toiminnan merkitys todettiin suureksi kilpailun onnistumisen kannalta.

Messukeskus kilpailupaikkana

Kilpailupaikka oli kooltaan 120 m² eli 30 m² pienempi kuin Seinäjoella. Tilan neliömäinen muoto paransi työskentelymahdollisuuksia. Kilpailupaikan sijainti keskellä B-hallia oli edullinen yleisön kannalta. Kilpailijoiden työskentelyä oli helppo seurata eri puolilta osastoa pleksien takaa. Valokuvat ja tuotevitriini sekä sponsoritunnukset lisäsivät osastolle visuaalista ulkonäköä.

Viranomaistarkastuksessa käytiin työtilat ja raaka-aineen käsittely. Käsitellyt lihalajitelmat

pakattaisiin heti arvioinnin jälkeen ja varastoitaisiin kylmiöön. Jokaisen työpäivän jälkeen pakatut tuotteet kuljetettiin koululle. Standioppaiden avulla pakkaus tapahtui nopeasti. Heidän toimesta leikkauspöydät puhdistettiin kilpailutehtävien välillä.

Työtilan puhdistus työpäivän jälkeen vaati erikoisjärjestelyjä, koska työtilasta puutui lattiakaivot. Puhdistuspalvelualan opiskelijoiden avulla saimme työtilan pysymään hygieenisenä. Uudet lihanleikkauspöydät soveltuivat hyvin kilpailukäyttöön.

Yhteistyökumppanit

Lajisponsorina toimi HK Ruokatalo Oyj. Palkintosponsoreita olivat Suomen Elintarviketyöläisten Liitto ry, Orat Oy ja Lihateollisuusteknikot ry. HK Ruokatalo Oyj palkitsi kilpailijat tuotepalkinnolla ja JTJ-Sales Oy lahjoitti henkilökohtaiset työvälineet kilpailijoille.

Miten toiminta onnistui?

Standioppaiden ja näyttötyöntekijöiden merkitys oli lajin toiminnan kannalta suuri. Kilpailutyö sujui suunnitelmien mukaan. Tehtävät olivat sopivia vaativuudeltaan ja riittäviä eroja syntyi kilpailijoiden kesken. Kilpailijat jaettiin pöytäkohtaisiin ryhmiin tiettyjen työsuoritusten ajaksi, näin tuomarien oli helpompi seurata ratkaisevia työvaiheita.

Käytössä oli kaksi lihanleikkauspöytää, joissa työskentelykorkeus oli säädettävissä kilpailijan mukaan. Kilpailijat vaihtoivat työpaikkoja kilpailun aikana, tämä takasi tasapuoliset olosuhteet kilpailijoiden kesken.

Liharaaka-aine saatiin ajoissa ja kuljetukset toimivat suunnitelmien mukaan. Näyttötyönä toisen vuosikurssin opiskelijat paloittelivat ja leikkasivat kalkkunanruhon ja valmistsivat saaduista luuttomista lajitelmista puolivalmisteita. Osaston kiinnostavuuden ja ajankäytön kannalta ratkaisu oli oikea. Siivouksessa meitä avustivat puhdistuspalveluosaston henkilökunta ja opiskelijat.

Lihavalmisteiden valmistus kilpailulajina sai runsaasti huomiota tiedotusvälineissä. Alamme näkyvyyden toivomme parantavan osaltaan nuorten alanvalintaa.

Kehittämiskohteet

Lajitiimi oli kilpailun kulkuun tyytyväinen. Kehittämiskohteena ehdotetaan, että kilpailutyötä kehitetään edelleen ja tehtävät testataan ennen Tampereen kilpailua. Näin saadaan yhtenäinen ohjeisto kilpailutöitä varten. Eri osissa maata voi olla erilaisia nimityksiä ja työtapoja samojen tuotteiden teossa.

Tuomarien yhteenvedossa todettiin, että pisteytyksessä voisi joidenkin osa-alueiden painoarvoa muuttaa. Kilpailun lopputuloksen kannalta ei asialla olisi Turussa ollut vaikutusta. Muutoksella saadaan kilpailijoiden piste-erot pienemmiksi ja samalla lisättyä jännitystä. Pisteytystä kehitetään kilpailutöiden testauksen yhteydessä.

Näytöstöitä suunnitteluun kannattaa kiinnittää huomiota. Kilpailutöiden lomassa on osastolla taukoajkoja, jolloin yleisölle olisi hyvä olla katsottavaa. Ratkaisut ovat paikkakuntakohtaisia, koska raaka-aineiden saatavuudessa ja jatkokäyttömahdollisuuksissa on eroja oppilaitoksissa.

Hygienialajien sijoittaminen samalle alueelle mahdollistaisi myös yhteiset puhdistuspalveluratkaisut. Lihatuotteiden valmistus ja konditoriaosasto voisi esim. käyttää yhteistä tiskikonetta ja siivouskalustoa.

Kaiken kaikkiaan lihatuotteiden valmistus, osana Taitaja 2005-tapahtumaa, sai erinomaiset kilpailuolosuhteet, näkyvyyden kilpailupaikalla ja tiedotusvälineissä. Kilpailu oli tasaväkinen ja

reilu sekä jännittävä loppuun asti. Voittajat ja kanssakilpailijat palkittiin. Seuraavan kerran tavataan Tampereella 2006!

18. LÄHIHOITAJA

**Lajivastaavat Kirsi Hellman-Suominen
Pirjo-Riitta Suominen**
Turun ammatti-instituutti
e-mail:kirsi.hellman-suominen@turkuai.fi,
pirjo-riitta.suominen@turkuai.fi

Olimme mukana Taitaja-kilpailuissa neljättä kertaa. Lähihoitajalajin suosio on kasvanut jatkuvasti. Ilmoittautuneita tuli niin runsaasti, että jouduimme rajoittamaan semifinalistien määrän kahteen pariin per koulu. Marraskuussa Naantalin ammattiopistossa järjestetyissä semifinaaleissa oli 58 opiskelijaa kilpailemassa pääsystä kuuden parhaan parin joukkoon. Naantalin semifinaaleissa oli runsaasti yleisöä, lehdistöä ja Turku TV oli kuvaamassa kilpailuja.

Kilpailutehtävät

Laji perustuu lähihoitajantutkinnon perusopintojen yhteisiin ja ammatillisiin opintoihin. Kilpailijoilta vaaditaan osaamista eri-ikäisten, taustaltaan erilaisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten kasvun ja kehityksen tukemisen ja ohjaamiseen, hoitoon ja huolenpitoon sekä heidän kuntoutumisensa tukemiseen. Lähihoitajantyö kilpailu toteutuu parityöskentelynä. Tehtävien laadinta toteutui lajivastaavien ja ohjausryhmän yhteistyönä. Työelämän edustajat antoivat merkittävän panoksen kilpailutehtävien työstämisessä.

Kolmena kilpailupäivänä kisailtiin opetussuunnitelman kolmen eri kokonaisuuden mukaan. (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) Kilpailutehtävät olivat kunakin päivänä kilpailijoille samat. Kilpailujärjestys arvottiin ensimmäisen päivän aamuna. Elysée Arenalla toteutunutta kilpailua oli yleisön helppo seurata ja yleisöä riitti koko kilpailun ajaksi.

Omaa suoritustaan kilpailijat odottivat Turkuhallin pukuhuonetiloissa. Kilpailupaikalle kilpailijat saapuivat Turun ammatti-instituutin lähihoitajaopiskelijoiden saattamana. Kilpailijoille laitettiin henkilökohtaiset äänentoistolaitteet. Nämä olivat välttämättömät ja toimivat kiitettävästi kilpailutilanteessa.

Ohjausryhmä ja tuomarit

Lähihoitajantyön ohjausryhmään oli koottu kattavasti työelämäedustus, alan ammattijärjestöjen edustus, opetushallituksen edustus ja opettajaedustus. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa Turussa ja piti muuten yhteyttä sähköpostitse. Tuomarit koostuivat päätuomareista ja päivittäin vaihtuvista asiantuntijatuomareista. Asiantuntijatuomareina

toimivat eri oppilaitosten opettajat ja työelämäntuomareina toimivat ammatissa olevat lähihoitajat. Työelämäntuomareilta saimme paljon myönteistä palautetta ja he pitivät osallistumisestaan oman työn arvostamiseksi. Tuomariitiimien vetäjinä toimivat jokaisena kilpailupäivänä Aira Rajamäki opetushallituksesta ja Lena Öhman-Jokinen Suomen lähi- ja perushoitajien liitosta. Lajivastaavat järjestivät koulutuksen kilpailutuomareille Turun ammatti-instituutissa ennen Turun Taitaja-kisoja.

Lajin kehittäminen

Lähihoitajan lajissa kilpailutehtävät vaihtuivat joka päivä ja tämä tuntuu hyvältä ratkaisulta. Tämä vaatii kilpailupaikan muuttamisen päivittäin eri toiminta-alueiksi. Kilpailupaikan koko oli tänä vuonna riittävä ja yleisö pääsi seuraamaan kilpailuja sekä katsomosta että lavan edestä. Äänentoistolaitteet toimivat ostopalveluna erittäin hyvin ja tämä vaatii ammattitaitoisen henkilön käyttämään niitä. Tulevien kilpailun järjestäjien on syytä huolehtia, että Taitaja 9 - kisoja ei järjestetä samassa hallissa. Kilpailussamme asiakkailla oli tärkeä merkitys. Ensimmäisenä kilpailupäivänä asiakkaana oli 48 esikouluikäistä lasta. Tämän tilanteen organisointi vaatii runsaasti etukäteissuunnittelua ja tilanteessa avustavaa henkilökuntaa (opiskelijoita). Toisena päivänä asiakkaana oli Ruusukorttelin näytelmäkerhon senioreja ja he suoriutuivat tehtävästä upeasti. Kolmantena päivänä asiakkaana olivat koulumme opettaja ja eläkkeellä oleva rouva, jotka myös hoitivat tehtävänsä hienosti. Lajista tekee mielenkiintoisen vuorovaikutustilanteet asiakkaiden / potilaiden parissa.

Kilpailijat työssään lähihoitaja-lajissa

Mielestämme kilpailut jatkossa pitää rakentaa kilpailupaikalle ”lajiperheittäin”. Tänä vuonna laji sai suurta suosiota median taholta. Kilpailuamme kuvattiin sekä paikallistelevision että valtakunnan verkkoon. Lähihoitajalaji herätti runsaasti kansainvälistä kiinnostusta, esim. Ruotsi, Englanti ja Japani. Tämä lupaa hyvää lähihoitajalajin jatkolle ajatellen WorldSkills -kilpailuja.

Olemme tyytyväisiä Turun kisojen lähihoitajalajin toteutumiseen. Päähenkilöt eli kilpailijat antoivat meille viimeisenä kilpailupäivänä parhaan kiitoksen ystävällisestä ja kannustavasta kohtelusta.

Arviointi

Tuomarit kokoontuivat ennen kilpailuja kerran. Jokaisen kilpailupäivän alussa ohjeistettiin tuomareiden työskentely yhteisessä tuomarikokouksessa. Kilpailutilanteen jälkeen tapahtui kilpailijan itsearviointi ja tuomareiden arviointi ja pisteiden antaminen. Pisteteiden sähköisen

syöttämisen ohjelmaan toteutti Maria Komulainen Turun ammatti-instituutista. Kunkin päivän pisteet olivat illalla nähtävillä.

Maalaus ja tapetointi-laji on perinteisesti osallistunut Taitaja-kilpailuihin jo monen vuoden ajan. Siksi perinteitä löytyy lajin kilpailutehtävien laadinnassa ja järjestelyissä yleensä. Toki aina järjestäjän vaihtuessa on hieman uutta opiskeltavaa.

Miten toteutus onnistui suunnitelmiin nähden?

Tänä vuonna maalaussseinät päätettiin rakentaa enemmän katsojaystävällisemmiksi, eli seinät olivat 130 ° kulmassa, jolloin tila oli avara ja maalaustyötä oli helppo katsella. Myös valaistus oli riittävä ja suuntautui laajalta alueelta jolloin haitallisten varjojen määrä minimoitui. Seinien rakentaminen, kulmien tasoitus sekä pohjien maalaustyöt sujuivat aikataulun mukaan. Yhteistyö jo pitkäaikaisten kumppanien kanssa oli joustavaa ja mutkatonta. Materiaalit ja työvälineet saapuivat hyvissä ajoin. Jotakin materiaalia kului odotettua enemmän ja sitä oli haettava lisää. Kun 11 kilpailijaa käyttää samoja materiaaleja on hukkaa odotettavissakin. Sponsorikyltit tehtiin annettujen ohjeiden mukaan, mutta useista kyselyistä huolimatta järjestäjä ei ripustanut kylttejä kattoon riippumaan, vaan ripustimme ne itse kilpailupäivän aamuna vapaisiin seiniin, kun emme ylettyneet korkeammalle. Lajipylväitä olisi saanut olla useampi koska lajimme oli pitkänomaisen muotoinen ja katsojat saapuivat alueelle eri puolilta. Infoskreeni toimi hienosti ja esitteli hyvin sekä lajin että yhteistyökumppanit.

Kilpailutehtävä

Kilpailutehtävät alkoivat seinien pohjatöillä kuten kipsilevysaumauksella. Tuomaristo teki ensimmäisen kilpailupäivän aamuna sävytetyn värimallin, jonka mukaan kunkin kilpailijan oli sävytettävä seinäväri. Tähän seinään maalattiin lisäksi väriraitoja joiden värin kilpailija sai itse valita. Yksi seinä tehtiin vapaavalintaisella efektimaalaustekniikalla. Efektimaalauksen värisävyt olivat kaikille samat mutta eri tekniikat saivat ne näyttämään hyvinkin erilaisilta ja mielenkiintoisilta. Kalustemaalauksen työ käsitti oven kunnostuksen maalausalustaksi sekä maalauksen kiiltävällä vesiohenteisella maalilla. Se osoittautui ehkä kaikkein vaikeimmaksi työksi. Vesiohenteinen kalustemaali kuivuu nopeasti ja olosuhteet vetoisessa hallissa eivät ole kaikkein parhaimmat maalauksen kannalta. Viimeiseen päivään jäi tapetointi kauniilla modernikuvioisella tapetilla ja boordilla.

Kuva: Mikko Laaksonen

Maalarikilpailijat työssään viimeisenä kilpailupäivänä.

Kehittämiskohteet

Parannusehdotukseni on, että seuraavassa kilpailussa kannattaa jakaa kaikki materiaali kilpailijoille, jolloin pystytään paremmin seuraamaan hukkakäyttöä. Samoin yhteiset pastaväripurkit olivat käytön jälkeen aika suttuisessa kunnossa. Samoin haluan huomauttaa että erilaista säilytystilaa tarvitaan paljon sekä pesupaikalle että tuomareiden tilaan, esimerkiksi laskutilaa lomakkeille. Huonoina puolina toteaisin että kilpailuaikataulumme ei sopinut kahvilan aikatauluihin lainkaan. Aamukahvi oli mahdollista saada klo: 8.00 – 10.00 välillä, eli aivan liian aikaisin, ja iltapäivän välipala 14.00 – 16.00 välillä. Kuitenkin ruokailumme oli pääsääntöisesti 13.30-14.00 ja kisa kesti klo 19.00 asti, joten päädyin siihen että keräsin kilpailijoiden välipalaliput ja hain välipalat kilpailualueelle odottamaan paussia.

Tuomariraportti

Tuomaristo koostui kuudesta henkilöstä jotka edustavat maalausalan eri alueita. Päätuomarina toimi ansiokkaasti Tom Rehnström, Akzo Nobelilta. Tarkoitukseni oli hankkia mikrofone kilpailukysymysten esittämistä varten, jonka unohdin, mutta onnekseni sain pian huomata että päätuomarin ääni oli erittäin selkeä ja niin luja että katsojatkin kuulivat kysymykset. Tuomareilla oli koko ajan tekemistä, koska arviointia tehtiin koko kilpailun ajan. Lisäksi kilpailijoiden valmentajat saivat osallistua yhden osa-alueen arviointiin, mikä koski työtekniikoita, -turvallisuutta sekä tuottavuutta ja siisteyttä. Uutuutena oli se että sävytystä arvioitiin värimittarilla (spektrofotometrillä) eikä pelkästään silmämääräisesti kuten aiemmin. Lisäksi ovityön maalausjälkeä arvioitiin kiiltomittauksen avulla. Näin saatiin lisää objektiivisuutta arviointiin. Pistelaskuohjelmasta ei ollut tulostettavissa tuomaristolle moduulikohtaista työlomaketta, johon olisi voinut merkitä yhdelle sivulle kaikkien kilpailijoiden arvioinnin. Tällainen lomake katsottiin erittäin tarpeelliseksi, joten ne laadittiin ennen kilpailuja. ATK- henkilöstä oli suuri apu, kun hän syötti reaaliaikaisesti pisteitä pisteenlaskuohjelmaan, sekä avusti värinmäärityskoneen käytössä. Hänelle suuri kiitos!

Suunnittelun aloitusvaiheessa lajikuvaus täydennettiin huomattavasti aiempaa kattavammaksi. Siinä on toki edelleen kehitettävää, mutta nyt lajikuvaus kertoo lajin tehtävistä sekä niiden kattavuudesta riittävästi.

Semifinaalakilpailuissa kokeiltiin myös pieniä uudistuksia, joiden pyrkimyksenä on jatkossa antaa paremmat ja mahdollisimman tasapuoliset mahdollisuudet kaikille oppilaitoksille menestyä. Samalla kuitenkin pyrittiin siihen, että semifinaalakilpailut mittaisivat yhä paremmin niitä osaamisalueita, joita tarvitaan loppukilpailussa. Semifinaalitehtävien tekeminen jaettiin myöskin osiin useammalle tekijälle, jolloin työkuormaa saatiin hieman kevennettyä.

Finaal kilpailu järjestettiin hyvin pitkälle samanlaisen konseptin mukaan kuin aiempinakin vuosina. Kilpailulaitteistona käytettiin Festo Oy:n valmistamia kappaletavara-automaation laitteistoja. Kilpailulaitteistoista yksi oli Turun ammatti-instituutista, yksi Tampereen ammattiopistosta ja kaksi Jyväskylän ammattiopistosta. Laitteet olivat käytössä aiempien vuosien tapaan lainaperiaatteella, jolloin ainoat kustannukset syntyivät kuljetuksista.

Kilpailutoteutus meni hyvin pitkälle suunnitelmien mukaan. Rakentamisaikataulussa oli välillä hieman tiukkaa, mutta kutakuinkin kaikki työt saatiin tehtyä ajallaan. Laitteistojen testaamiselle ja hienosäädölle olisi pitänyt löytyä enemmän aikaa.

Sponsorien hankinta osoittautui kohtuullisen hankalaksi ja esim. palkintorahasponsorit varmistuivat vasta viime metreillä. Lajilla olisi mielestäni saanut olla enemmän tukijoita, mutta toisaalta sponsoripaketit eivät sallineet pienien materiaalilahjoitusten tai vastaavien antajille mitään näkyvyyttä. Tämä aiheutti hieman turhia kustannuksia lajia järjestäneelle oppilaitoksen koulutusyksikölle.

Markkinointi ja näkyvyys onnistuivat mielestäni hyvin. Yleisön ja median kiinnostusta paransi osastolla samanaikaisesti käyty WorldSkills-karsintakilpailu, jossa mukana oli myös kaksi ulkomaalaista joukkuetta. Lisäksi mekatroniikan kilpailualue toimi Helsingin WorldSkills-kilpailujen malliosastona, jossa testattiin ulkoasun ja näkyvyyden toteutuksen toimivuutta.

Kuva: Mikko Laaksonen

Hollannin Jeffrey Boers (vas.) ja Edwin Kroon mekatroniikan WSC-kilpailussa

Kilpailutehtävät oli jaettu seitsemään osioon. Kolme osioista suoritettiin ensimmäisenä, kolme toisena ja yksi viimeisenä kilpailupäivänä. Lisäksi kilpailu aloitettiin lämmittelyosiollla, jota ei arvioitu. Sen tarkoituksena oli tutustuttaa kilpailijat laitteistoihin sekä tarvittaviin työkaluihin ja

työvälineisiin. Tehtävien aikataulutukset onnistuivat hyvin ja kilpailu saatiin vietyä läpi suunnitellussa aikataulussa.

Tuomariryöskentely kilpailun aikana toimi hyvin. Päävastuu arvioinnista annettiin YIT Yhtymä Oy:n Hannu Leppälälle, joka oli vastuullisena ja aktiivisena tuomarina jo Seinäjoen Taitaja 2004 –kilpailuissa. Avustavina arvioijina oli mukana kilpailevien oppilaitoksien opettajista koottu ryhmä, jossa mukana oli sekä kokeneempia että noviiseja kilpailuarvioijia. Tuomariryhmä toimi kilpailun ajan erittäin hyvin ja oikeudenmukaisesti. Sekä kilpailijat että oppilaitosten edustajat tuntuivat olleen tyytyväisiä tehtäviin sekä arviointiin, koska mitään negatiivista palautetta ei tullut.

Kilpailun aikana käytiin lajin kehittämiskeskusteluja eri sidosryhmien kanssa. Pääosin lajin tehtäviin, laitteistoihin sekä tehtävien tasoon oltiin tyytyväisiä. Logiikkaohjelmointi aiheutti jälleen puhetta ja alustavasti sovittiin jo jatkossa toteutustapaa muutettavaksi siten, että ohjelmoinnissa annetaan kilpailijoille mahdollisuus näyttää taitonsa tutulla ohjausjärjestelmällä. Tämä on teknisesti kohtuullisen helposti toteutettavissa eikä aiheuta kilpailun järjestäjälle lisää kustannuksia.

Kokonaisuutena mekatroniikkalajin kilpailut onnistuivat hyvin ja isommat ongelmat onnistuttiin välttämään. Näkyvyyttä saatiin ihan kivasti ja muutenkin laji oli jostakin syystä enemmän pinnalla kuin aiemmin.

21. METSÄKONEEN KÄYTTÖ

Lajivastaava Mikko Anttila
Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos
e-mail: mikko.anttila@tuorla.com

Metsäkoneen käytön lajin järjestämiseen lähteminen tuntui varsinaisen tehtävän osalta selkeältä ja varmalta, sillä lajin kilpailutehtävät ovat olleet vastaavat ja kaikille tiedossa jo useita vuosia. Ne kerrottiin kaikille osallistujille hyvissä ajoin kesällä. Myöskin oli selvää jo alusta pitäen, että kilpailu käytäisiin cup-periaatteella. Radan rakenteet olivat pääosin jo olemassa Porin metsäopistolla, joka kanssamme oli lajia järjestämässä. Porista oli myös kilpailuun sopivat koneet. Jo ennalta suurimman huolenaiheen aiheutti pääsponsorin löytäminen, sillä lajimme kalusto, 2-3 keskiraskasta metsätraktoria, on hintatasoltaan melkoinen, ja niiden kuljettaminen kallista. Kilpailun luonne tuo mukanaan myös koneiden rikkoontumisen mahdollisuuden, joten jatkuvasti päivystävä huolto tuo osaltaan kustannuksia. Sponsoriksi saimme kuitenkin metsäkoneita valmistavan Timberjack Oy:n, joka hoiti osansa mallikkaasti ja mahdollisti osaltaan kilpailuiden onnistuneen läpiviennin.

Sponsorin löytymistä osaltaan vaikeutti mielestäni jonkinasteinen epä tietoisuus työnjaosta lajivastaavan ja Taitaja-organisaation kesken. Organisaation puolelta sponsoria haettiin tahoista, joihin lajivastaavalla ei ollut minkäänlaista yhteydenottoa, kun taas osittain valmiiksi neuvotellut sopimukset Timberjackin suuntaan aiottiin jättää huomiotta. Asia kuitenkin järjestyi lopuksi mallikkaasti – suuri kiitos pääsponsorimme joustavuudelle.

Radan rakentaminen aloitettiin tiistaina, joskin melkoisesti pohjustavaa työtä oli tehty jo aikaisemmin oppilaitoksillamme. Alue, jolle rata rakennettiin, soveltui tarkoitukseen hyvin. Tilaa oli riittävästi ja pohja kova, mikä olikin tärkeätä, sillä oikukkaiden säiden vuoksi pakkaneen ei asiassa auttanut. Tekemäni muutokset tehtävien lyhentämiseksi ennestään yleisesti käytössä olleeseen käytäntöön verrattuna puhuttivat ennen kilpailua. Asiasta keskusteltiin valmentajien kanssa puhelimesta ja kisapaikalla ennen kilpailua, tehtävät todettiin kaikille tasapuolisiksi, eikä niistä enää kilpailun aikana tai sen jälkeen käyty keskustelua. Joukkueet totesivat radat täsmälleen identtisiksi ja koneet säädöiltään samanlaisiksi, joten pareittain käytävässä kilpailussa kaikilla oli tasavertaiset olosuhteet. Kilpailuaikataulu oli edellisvuosia kireämpi, mikä johtui perjantain palkintojenjaon aikaisempaa varhaisemmasta ajankohdasta. Se oli yksi syy siihen, että päätimme lyhentää kilpailua. Koneissa ei kuitenkaan ilmennyt vähäisintäkään vikaa tai rikkoutumista kilpailun aikana, joten pysyimme aikataulussa todella hyvin. Suuri kiitos koneiden ehjänä pysymisestä voidaan laskea ammattitaitoisten kilpailijoiden ansioksi.

Kuva: Markku Vitikainen

Kilpailu käynnissä lumipyryn keskellä – autenttiset työolot?

Radan sijainti Turku-hallin ja Messukeskuksen välissä ihmisten kulkureitillä oli paras, mitä alueelta saattoi toivoa. Kuitenkin myrskyinen räntäsateinen sää verotti nuorten Taitaja- ja Next Step- vieraiden kiinnostusta kilpailuumme, etenkin kun suurin osa heistä liikkui alueella ilman päällysvaatteitaan – ne olivat autossa tai hallien naulakoissa. Valitettavasti lajin näkyvyys jäi pelkästään meidän järjestäjien vastuulle. Taitaja-organisaatio ei muiden lajien tapaan järjestänyt ainoatakaan valmista taulua tai rakennetta Metsäkoneen käyttö -lajin kilpailukentälle, ja lajista kertova dia-esitys sijaitsi läheisessä hallissa kaukana lajiamme seuranneista katsojista – yhdennäköisyyttä ja tasavertaisuutta muiden lajien kanssa ei ollut. Osaksi se varmasti johtui siitä, että olimme ensimmäistä kertaa kilpailemassa varsinaisena lajina. Toivoisin kuitenkin pohdittavan, miten tasavertaisuutta lisättäisiin ulkona ja sisätiloissa järjestettävien lajien välillä seuraavia kilpailuita suunniteltaessa Tampereella. Taitaja-organisaation vähäisestä panoksesta johtuen, pidän myöskin outona sitä, että lajin sponsoreilta vaadittiin rahapanosta suurten järjestämiseen kohdistuneiden panostusten lisäksi. Tulevaisuudessa Taitaja-kilpailuiden järjestäjien tulisi ottaa huomioon kohdallamme lajin ja sponsorimme näkyvyys kentällä, mikäli halutaan keskustella osallistumisesta kustannuksiin samanlaisin panoksin, kuin sisätiloissa kilpailevien lajien kohdalla. Lajimme ei tarvitse ilmastointia, vettä tai viemärointiä. Ulkokentän vuokrakin on edullinen.

Kilpailua järjestettäessä lajin ohjausryhmä ei kokoontunut täysin ohjeiden mukaisesti, koska välimatka toimipaikkojemme välillä oli pitkä. Toisaalta tutut valmiit tehtävät ja samoilla kaavoilla järjestetyt aikaisemmat kilpailut antoivat tämän anteeksi ja mahdollistivat ”etäyhteistyön”. Tuloksena oli mielestäni erittäin onnistunut kilpailu, joka huipentui sekuntitason rehtiin loppukilpailuun, jossa paras kuljettaja voitti ja kesän WorldSkills – kilpailuihin valittiin kovahermoisimmat edustajat. Mielestäni kaikki lajimme järjestämiseen osallistuneet henkilöt voivat olla panokseensa tyytyväisiä – palaute on ollut positiivista.

Lähtökohta

Lajin suunnittelu käynnistyi syksyllä 2003. Lähtökohtana oli käyttää hyväksi kokemuksia, joita oli kahden aikaisemman, Jyväskylän ja Seinäjoen tapahtumien järjestämisestä. Suurena apuna oli edellisinä vuosina hyvin tehty yritys yhteistyö, eli kun lähdin tiedustelemaan edellisten kilpailujen sponsoriyrityksiltä kiinnostusta lähteä mukaan myös Turun kisoihin, kaikki olivat halukkaita jatkamaan yhteistyötä. Kilpailulajin järjestämisen kannalta hyvin ratkaisevaa oli Heidelberg Finland Oy:n merkittävä panos, joka mahdollisti painokoneiden siirtämisen Jyväskylän, Tampereen, Helsingin ja Turun kouluilta. Kilpailualueen sijainti C-hallissa muuttui pari kertaa matkan varrella, mutta lopullinen sijainti oli mielestäni erittäin hyvä. C-halli oli painoviestinnän lajeja lukuun ottamatta NextStep- messualue, sitä piti käyttää mahdollisimman paljon hyväksi alan markkinoinnissa tuleville opiskelijoille. Semifinaalit järjestettiin koulukohtaisesti, niihin osallistui 16 kilpailijaa. Loppukilpailun konekanta oli suunniteltu kahdeksalle kilpailijalle, jotta saataisiin jokaiselle kilpailijalle täysimittainen kilpailupäivä. Kilpailijamäärä nousi kuitenkin yhdeksään kun 2004 Suomen mestari Teemu Puukko ilmoitettiin karsijaksi Helsingin WSC- kilpailuihin. Myös muut finalistit osallistuivat samalla WSC- karsintoihin, joten se ei ainakaan vähentänyt kilpailijoiden jännitystä.

Tuomarit

Tuomareiksi kilpailuun kutsuttiin tuotantofaktori Marko Kirsiaro Finepress Oy:stä, lehtori Pentti Viluksela EVTEK:sta ja värimestari Timo Määttänen Jaakkoo –Taara Oy:stä. Päätuomariksi kutsuttiin painotekniikanopettaja Seppo Pussinen ESKK:sta. Valinnat osuivat oikeisiin henkilöihin, sillä he sitoutuivat raskaaseen tehtävään loistavalla asenteella, ja kun henkilökemiatkin tuntuivat kohtaavan, oli koossa yksi ratkaiseva osa-alue, jota onnistunut kilpailu vaatii.

Kilpailutehtävä

Tavoitteena oli kilpailutyö, joka on riittävän haastava, mutta mahtuu ajallisesti rajallisiin raameihin. Toisaalta NextStep- messujen yleisö haluttiin saada kiinnostumaan lajista, eli sen piti olla jotain, jota esim. jaetaan yleisölle. Päädyttiin postikorttiin, erilaiset painoarkit molemmille kilpailupäiville. Kilpailutöitä, eli postikortteja painettiin etukäteen Finepress Oy:ssä, ja lajioppaat jakoivat niitä tuhatmäärin messuyleisölle. Varsinkin toisen kilpailupäivän ystävänpäiväkortit olivat menestys, sillä ne loppuivat kesken. Ensimmäisen kilpailupäivän kortit olivat alaan liittyviä ”sloganeja”. Kilpailijapalautte osoitti että työt olivat riittävän haastavia, mutta eivät liian vaikeita.

Lopuksi

Kisojen jälkeen katsottuna on jopa yllättävää, miten hyvin kaikki sujui. Vaikka valmisteluvaiheessa oli monta asiaa jotka arveluttivat, kilpailuhetkellä kaikki sujui hyvin. Varsinkin tuomareille kuuluu tästä erittäin suuri kiitos. Kiitos myös sponsoreille, jotka omalta osaltaan mahdollistivat sen, että ala sai paljon positiivista mainosta.

Yleistä

Taitajakilpailut oli erinomaisesti organisoitu ja kiitos kuuluu Turun ammatti-instituutin väelle ja etenkin puuhämiehenä toimineelle Juha Holille.

Osaston rakenne oli hyvä ja edustavan näköinen, sekä kestävän kehityksen periaatteet huomioon ottava.

Aikataulullisesti kilpailu sujui tahdikkaasti, porrastettujen työosoiden ja aloitusaikojen mukaisesti.

Tuomarointi

Tuomarien perehdyttämiskoulutus, ennen kilpailua, antoi valmiudet sujuvaan ja onnistuneeseen lopputulokseen.

Pisteytysjärjestelmä oli onnistunut ja selkeästi osoitti kilpailijoiden tasojen eroavaisuudet.

Laaja-alaisesti koottu tuomariston ammattialaosaaminen antoi vahvan pohjan arviointikriteerien löytämiseksi ja tasojen määrittämiseksi eri tehtäväkenttä alueilla.

Kilpailutehtävä

Kilpailutehtävä oli riittävän vaativa ja sopivasti rajattu tehtäväaika tekivät suorituksista mielenkiintoisia. Tehtävän aiheen sopivuus, ajankohtaan nähden, lisäsi vetovoimaisuutta Painoviestinnän kilpailuosastoa kohtaan.

Kuva: Markku Vitikainen

Palautteet

Kilpailijoiden palaute tehtävää kohtaa oli positiivinen. Kommentteja ”mielenkiintoinen, vaativa, erikoinen” kuului useamman kilpailijan tunnustuksesta.

Tuomariston palaute kilpailijoille annettiin kilpailun loputtua, toteamalla painoviestintä-alan saavan hyviä ja luotettavia tekijöitä joukkoomme. Tekeminen ja tuotannossa oleminen antavat lisää varmuutta ammatinhallintaan. Lopuksi tuomaristo toivotti kaikki kilpailijat tervetulleiksi alalle.

Muuta huomioitavaa

Vaikka ennakkohuollot painokoneille oli suoritettu ei painokoneiden toiminta kuitenkaan ollut joidenkin koneiden osalta täysin häiriötöntä. Näin ollen suosittelen, jatkoa ajatellen, esimerkiksi kilpailua edeltävänä päivänä koneiden testipainatusta, jonka kilpailun päätuomari hyväksyy.

Muuta palautetta

Päätuomarina kiitän tuomaristoa Pentti Vilukselaa, Marko Kirsiaroa, ja Timo Määttästä erinomaisesta yhteistyöstä. Samalla kiitokset kuuluvat lajipäällikölle Ari Halmeelle ja erityisen työrupeaman tehneelle lajivastaavalle Juha Holille.

23. PAINOTUOTTEEN SUUNNITTELU

Lajivastaava Arto Viitala
Turun ammatti-instituutti
e-mail: arto.viitala@turkuai.fi

Painotuotteen suunnittelun laji järjestettiin viime vuonna Seinäjoella kolmipäiväisenä. Tämänvuotinen kilpailu suunniteltiin samalta pohjalta. Tarkoituksena oli suunnitella avoin ja leppoisa kilpailu mutta riittävän vaativat kilpailutehtävät. Halusin myöskin markkinoida painoviestinnän koulutusta, joten kilpailustandin oli oltava näyttävän näköinen.

Pääsponsorina toimi Hansaprint, ja lajisponsorina oli koneita ja ohjelmia usein koululle toimittanut Varimport sekä AEL. Palkinnot lahjoitti Viestintäalan ammattiliitto ry ja Viestintätyöntekijät VTA ry.

Painotuotteen suunnittelu ei ole varsinaisesti mikään ammatti, vaan se on ulkoasun toteuttajan koulutusohjelman eräs oppisisältö. Kilpailutehtäviä oli yhteensä kolme, joista ensimmäinen oli keskiviikkona ruokalistan suunnittelu nuorille tarkoitetulle ravintolalle. Koko ja värillisyyks oli vapaasti valittavissa, sekä logon sai itse suunnitella. Torstaina oli esitteen suunnittelu Ahtelan leirialueelle, joka oli asiakastyö. Teksti, kuvat ja koko oli määritelty. Tässä oli myöskin käytettävä taitto-ohjelma määrätty. Asiakkaan toiveena oli, että esitteestä selviäisi Ahtelan olevan ympärivuotisessa käytössä ja meren rannalla. Perjantaina suunniteltiin ja toteutettiin painoviestinnän osastolle CD-kotelon ulkoasu. Kilpailijat saivat valmiiksi stanssatun kotelon ja stanssipiirroksen, koska aikaa oli ainoastaan vajaa neljä tuntia. Eri kilpailutehtäviin käytetty aika oli mietitty käyttäen pohjana todellisia ulkoasun toteuttajan käyttämiä aikoja, joita oli tietenkin hieman väljennettävä. Kilpailutilanteessa arvioidut ajat osoittautuivat oikein arvioiduiksi, sillä kaikki kilpailijat suoriutuivat tehtävistään.

Standin pohjasuunnitelma tehtiin ja tilaa kilpailualueeksi oli varattu 7 x 15 m, mutta viranomaistarkastuksessa siitä jouduttiin poistamaan pari neliötä kulkuväylän turvallisen tilan tarpeisiin. Osaston neliömäärä oli riittävä.

Työpöydät ja tuolit olivat koululta, sekä muut pientarpeet. Koneet ja ohjelmat toimitti ja asensi Varimport, kisojen jälkeen ne toimitettiin koululle. Verkotuksesta ja tulostimen lainauksesta vastasi myös Varimport. Koneet toimivat kilpailutilanteessa hyvin, eikä yksikään kone kaatunut. Myös verkko toimi hyvin, ja pelko tulostusten ruuhkautumisesta oli turha. Tulostuksia rajoitettiin kahteen tulosteeseen työtä kohden.

Kilpailussa käytetyt koneet, laitteet ja ohjelmat:

- Tietokone iMac G5
- Microsoft Office
- FreeHand MX
- PhotoShop CS
- InDesign CS
- Illustrator Cs
- Xerox 7700 väritulostin

Pistelaskusysteemi toimi moitteettomasti. Pistetiedot syötettiin kisapäivän päätyttyä ohjelmaan, ja tulokset olivat tarkasteltavissa lajiscreenillä. Tuomarit käyttivät pisteytyksessä paperitulosteita, josta tiedot siirrettiin varsinaiseen pisteytysohjelmaan. Painotukset olivat ennalta sovittuja, laatimani ehdotuksen pohjalta. Pidimme palaverin tuomareiden kanssa kisoja edeltävänä iltana, jossa kävimme läpi pisteytyksen painotuksen ja arvioinnin kriteeristön, mikä varmasti auttoi tuomareita. Tuomarointi ja pisteytys sujuivat moitteettomasti.

Painotuotteen suunnittelun kilpailussa tuomareina oli kolme henkilöä. Lars Gardberg, AEL; Arne Voutilainen, Hansaprint ja Markus Jauhiainen, Hansaprint. Tuomarit olivat kilpailualueen kokoon ja järjestelyihin tyytyväisiä. Yksittäiset tehtävät sujuivat hyvin ja aikataulussa, mutta aikataulu oli erityisesti tuomarien kannalta liian tiukka. Varsinkin torstaina arviointi venyi pitkälle iltaan.

Painotuotteen suunnittelun arviointi on mahdollista tehdä kokonaisuudessaan vasta valmiista tuotoksesta. Osin työ voidaan arvioida paperitulosteesta, osin arviointi joudutaan tekemään tietokoneelle tallennetusta tiedostosta. Arviointi oli subjektiivista. Tuomarien yhteistyö sujui

hyvin. Kaikissa ongelmatilanteissa pääsivät helposti yksimielisyyteen, koska arvioinnin pohjana olivat kuitenkin työelämälähtöisyys ja siellä noudatettavat käytännöt.

Kilpailu sujui mielestäni erittäin hyvin, ja saavutimme sen, mitä haimme: leppoisan tuntuisen kilpailun ja näkyvyyttä koulutusosalalle. Kilpailualue oli suhteellisen hyvässä paikassa, ja yleisöä kävi runsaasti. Huomiota herätti uudet iMac-koneet, joissa litteässä näytössä on myöskin itse kone. Toivon, että kilpailijat olivat tyytyväisiä suorituksiinsa ja suoritettuun arviointiin. Jatkossa pitäisin tärkeänä kehittää yhden päivän tehtäväksi selväsi taittoon kohdistuvaa työtä.

24. PUHDISTUSPALVELU

Lajivastaava Arja Nieminen
Turun ammatti-instituutti
e-mail: arja.nieminen@turkuai.fi

Puhdistuspalvelujen kilpailutehtävien laadinnan kaksi tärkeintä lähtökohtaa olivat koulutus- ja ammattialan monipuolisten osaamisvaatimusten esille tuominen ja kilpailutehtävien laatiminen siten, että kilpailijat voisivat antaa yhden opintokokonaisuuden näytön. Kilpailun toimintaympäristönä oli risteilyalus jossa toteutettiin erilaisia siivous- ja palvelutehtäviä.

Tehtävät olivat seuraavat:

1. Laivan hytin siivous asiakkaan vaihtuessa
2. Hytin ja asiakkaan tekstiilien huoltaminen laivan pesulassa
3. Kirjallinen tehtävä: Tavallisimpien lattiamateriaalien puhdistus, suojaus ja hoito
4. Laivan hytin välisiivous asiakkaan läsnä ollessa
5. Laivan toimiston perussiivous
6. Toimiston palvelutehtävät laivan toimistossa
7. Asiakkaan hyttiinsä tilaaman leikkokukka-asetelman valmistaminen

1. ja 2. tehtävän sisällöt ja osaamisvaatimukset vastasivat perusosaamista mittaavan puhdistuspalvelut – opintokokonaisuuden näyttöä.

6. ja 7. tehtävän sisällöt vastasivat osittain toimitilapalvelut – opintokokonaisuuden näyttöä, joka mittaa osaamista erilaisten palvelujen joustavassa yhdistämisessä. Kilpailijoilla oli mahdollisuus saada tehtävistä osanäyttöä.

Kilpailijat saivat kilpailuja edeltävänä päivänä kilpailutehtävät, niiden arvioinnin perusteet ja toimintaympäristön kuvauksen, sekä tehtävien suorittamiseen tarvittavan oheismateriaalin. Olin laatinut aikataulun siten, että kussakin kilpailupisteessä tapahtui koko ajan ja kaikkien kilpailupäivien ajan. Siitä johtuen aikataulun kanssa tuli paikoin sellaisia ongelmia, että osa kilpailijoista sai tehtävänsä valmiiksi ennen toisia, jolloin he joutuivat odottelemaan kilpailualueella ja heidän aikansa saattoi tulla välillä pitkäksi. Malli, jolla toteutin aikataulua ja jossa tehtävien suoritus tapahtui ikään kuin nonstop-periaatteella aiheuttaa väistämättä, että kilpailijat saavat tehtävänsä suoritettua eri aikoina.

Lajissa oli kolme tuomaria ja he työskentelivät yhdessä koko kisojen ajan. Tuomaroinnissa haastavinta oli monenlaisen tehtävän yhtäaikainen seuraaminen ja arvioiminen. Tuomarit selviytyivät urakastaan hyvin, koska heidän keskinäinen työnjakonsa oli toimiva ja heidän arviointiperiaatteensa olivat yhteneväiset.

Kilpailualueen rakentamiseen oli varattu riittävästi aikaa. Suunnittelun layoutin viime hetken muutostarpeet ja koneiden käynnistymisen kanssa tulleet ongelmat ehdittiin hoitaa kuntoon ja ensimmäisen kilpailupäivän aamuna kaikki toimi, kuten pitikin. Koko kilpailun suunnitteluun ja rakentamiseen osallistunut henkilökunta (niin palkattu kuin opiskelijatkin) teki osuutensa innostuneesti. Apua sai kulloinkin käsillä olleeseen ongelmaan ripeästi ja ammattitaitoisesti. Edellytti avuntarve sitten tavaroiden siirtelyä, tekniikkaa, haavan sitomista tai myötätuntoista kuuntelua, kaikki hoitui.

Puhdistuspalvelualan kilpailun osanottajamäärä on vuodesta toiseen ollut pieni. Osallistujia on houkuteltu mukaan monin keinoin ja osa heistä on lähes määrätty osallistumaan, jotta riittävä määrä kilpailijoita on saatu kokoon. Yksi ratkaisu voisi olla puhdistuspalvelualan yhdistäminen kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinnon kanssa. Opintojen sisällöissä ja tavoitteissa on paljon yhteisiä elementtejä, joita voisi hyödyntää kilpailutehtävien laadinnassa. Kilpailutehtävien toimintaympäristöä voisi esimerkiksi suunnata enemmän kotitalouspalvelujen suuntaan. Kotipalveluyrittämisen esitleminen voisi aikaansaada myös nykyistä suurempaa kiinnostuneisuutta yleisön ja median taholta.

25. PUKUOMPELU

Lajivastaava Maarit Toivola
Turun ammatti-instituutti
e-mail: maarit.toivola@turkuai.fi

Pukuompelun kilpailulajin tehtävänä oli kolmiosainen asukokonaisuus. Semifinaaleissa valmistettiin kokonaisuuteen kuuluvat housut. Ensimmäinen tehtävä Taitaja kilpailussa oli valmiiksi leikatun topin ompelu ja viimeistely annettujen rakennekuvien ja ohjeiden mukaisesti. Toisena tehtävänä kilpailijat suunnittelivat annettuun jakkumalliin hihansuuhalkion ja rannekkeen, sekä piirsivät tarvittavat malli- ja rakennekuvat. Kolmas tehtävä oli suunnitellun yksityiskohdan kuosittelu, kaavojen valmistus ja jakun leikkuu annetusta materiaalista. Neljäs tehtävä oli jakun valmistus ja viimeistely annettujen ja suunniteltujen ohjeiden mukaisesti.

Kuva: Maarit Rintala

Pukuompelun kilpailutyö suunnitteluvaiheessa...

Kilpailu toteutui lähes suunnitelmien mukaisesti. Kilpailu lähti ensimmäisenä päivänä vauhdikkaasti alkuun ja kilpailujännitykset hävisivät työn edetessä. Toisena päivänä sattui kaksi harvinaista konerikkoa, vaikka koneet oli tarkastettu ja huollettu ennen kilpailua. Ensimmäinen kone vaihdettiin varakoneeseen, ja kun toinen kone hajosi kaksi tuntia myöhemmin, otettiin käyttöön osastolla ollut esittelykone. Kilpailuosastolla päivysti koneenkorjaaja, mutta molemmat kilpailijat menettivät kuitenkin vähän aikaa joka hyvitettiin kilpailun lopussa. Viimeisenä päivänä tuomaristo katsoi tarpeelliseksi antaa jakun valmistukseen kaikille kilpailijoille lisäaikaa 15 minuuttia.

Kilpailuosaston suunnittelu aloitettiin ajoissa, mutta osaston sijainnin ja koon muutokset, aiheuttivat ylimääräistä työtä viimehetkiin asti. Lopullinen osasto oli hieman isompi kuin oli suunniteltu ja tilaa oli riittävästi. Osastolle varattiin tilat 8 Taitaja- kilpailijalle ja 3 WSC- semifinalistille. Kilpailuosaston rakentaminen sekä koneiden kuljetus sujui hyvin ja suunnitelmien mukaisesti.

Yritysyhteistyö sujui hyvin tehtävien osalta. Saimme jo kesäkuussa tehtävasponsoriksi Voglia oy:n. Kaikki semifinaali-, Taitaja- ja WSC- semifinaalintehtävään liittyvät kaavat ja materiaalit saimme heiltä. Keväällä sovittiin myös konesponsoroinnista SK-Traden kanssa. He vastasivat koneiden huollosta ja laitteiden toimivuudesta kilpailupaikalla. Palkintosponsorit löytyivät myös melko helposti. Saimme myös muita pienempiä tavara- ja tuotelahjoituksia. Suurempien rahasummien hankkiminen osoittautui todella vaikeaksi. Alamme yritykset kokivat ne liian suuriksi ja monien yhteydenottojen ja hakemusten jälkeen loppui aika ja jäimme ilman lajisponsorioita.

Ohjausryhmä kokoontui keväällä, syksyllä sekä kolmannen kerran kilpailuja edeltävänä iltana.

Koska kolmiosaisen asukokonaisuuden ensimmäinen osa tehtiin jo semifinaalissa, yhteistyö lajipäällikön kanssa oli tiivistä. Tärkeä tehtävä oli myös lajiitiimillä, joka teki ison työn lajivastaavan apuna. Pukuompelun Taitaja-kilpailua olivat omalta osaltaan toteuttamassa kaikki vaatetusosaston toisen ja kolmansien luokkien oppilaat sekä aikuisopiskelijat ja lähes kaikki vaatetusosaston opettajat. Koska työtä kilpailujen järjestelyissä on paljon, oli tärkeää että osastomme opettajille oli annettu resursseja järjestelyjen toteuttamiseen. Kilpailun lisäksi, vaatetusosasto järjesti torstaina omille sidosryhmilleen keskustelutilaisuuden Turkuhallissa.

Tuomareiden työpäivät olivat pitkiä, koska lajissamme samat tuomarit arvioivat kaikki tehtävät. Tuomareiden pistelaskukoulutus on tärkeää ja pisteiden syöttöäkin olisi ollut hyvä päästä kokeilemaan ennen kisaa. Viimeinen tehtävä jatkui pidempään kuin aikataulussa oli suunniteltu, aikahyvityksistä johtuen. Tästä johtuen tuomareille jäikin kovin vähän aikaa viimeisen osion arviointiin. Tulokset saatiin kuitenkin juuri ennen palkintojenjakoa. Pukuompeleijan lajissa tuomarit arvioivat myös näytön.

Kuva: Maarit Rintala

...ja upeat lopputulokset!

Paluukuljetuksessa tuli joitakin kone ja laitevaurioita, tähän olisi hyvä varautua myös budjetissa. Tulevissa kisoissa koneiden etäisyys saisi olla aidasta enemmän kuin 40cm kilpailijoiden työskentelyrauhan parantamiseksi. Kuuluvuuden parantamiseksi äänentoistolaitteet olisivat tarpeelliset sekä aloituksessa että palkintojenjaossa. Yleisö toivoi kilpailijoiden kuvia ja nimiä selkeämmin esille, tässä oli suuria eroja lajien kesken.

26. PUTKIASENNUS

Lajivastaava Simo Wikström
Turun ammatti-instituutti
e-mail: simo.wikstrom@turkuai.fi

Kilpailutehtävänä oli asentaa käyttövesi ja lämpöjohtoputkisto. Käyttövesiputkistoon asennettiin syöttösekoitusventtiili, varusteineen ja kiertovesipumppu, varusteineen sekä suihkusekoittajalle kylmä- ja lämminvesiputket. Liitokset tehtiin tehdasvalmisteiden kierrelliitoksien ja Mapress-puristustyökälulla. Putkimateriaalina käytettiin kupariputkea ja putkisto koeponnistettiin 2 bar: paineella. Lämpöjohtoputkistoon asennettiin kolmitieventtiili, lämpöjohtopumppu, linjasäätöventtiili, paisuntajärjestelmä varolaitteineen ja patteri, -sulkuyhdistäjä varusteineen. Liitokset tehtiin tehdasvalmisteiden kierrelliitoksien ja Mapress-puristustyökälulla. Putkimateriaalina käytettiin sinkittyä, -teräsputkea ja putkisto koeponnistettiin 2bar: paineella.

Kilpailu onnistui suunnitelmien ja toteuksen mukaisesti erinomaisesti. Rakentamisessa ja kilpailutehtävän toteuksessa pystyimme rakentamaan kilpailurakenteet ja itse kilpailutehtävän etukäteen oppilaitoksessa, joten pystyin kellottamaan tehtävään kuluvan ajan, suunnitelmien toimivuus ja tarvittavat asennustarvikkeet. (ei oma oppilas kilpailussa).

Tuomareiden työskentely oli kiitettävää tasoa ja oikeuden mukaista, arviointi perustui mittatarkkuuteen ja putkiston suoruuteen laitteiden asennuksiin ja tehtävä kokonaisuuteen.

Tuomaristo muodostui seuraavasti;

päätuomari LVI - alan lehtori Reijo Nikkinen

tuomarit, LVI - alan insinööri opiskelija Ville Salomaa

Rakennusliiton putkiasentajien toimitsija Matti Salmi.

Markkinointi onnistui kohtalaisen hyvin, näkyvyys oli kilpailupaikalla kohtuullinen. Valitettavasti tiedotusvälineet eivät löytäneet tai ehtineet meidän kilpailupaikalle.

Kaikki kilpailijat saivat kilpailutehtävän valmiiksi, mikä on ensimmäinen kerta Taitaja - kisojen historiassa. Tämä antoi hyvän mielen kilpailijoille, koska kilpailu ei pidä olla nopeuslaji. Toivottavasti tämä käytäntö jatkuu tulevaisuudessakin.

Palkintojenjako oli aivan käsittämätöntä toimintaa, minuutti aikataululla tehty palkintojen jako missä jakajan tärkeimmät sanat olivat kolme päivää kilpaileville nuorille ”minulla on kiire seuraavaan palkintojako tilaisuuteen”. Palkintojenjakotilaisuus tulee olla myös ikimuistoinen kaikille kilpailijoille ei ainoastaan kolmelle ensimmäiselle.

Yleistä

Turun Taitaja-kilpailut olivat selvästi kansainvälinen tapahtuma. Kilpailuissa kävi paljon ulkomaisia tarkkailijoita ja ”tutkijoita” jotka seurasivat hyvinkin tarkasti miten Suomessa kilpailut järjestetään ja millaisia materiaaleja täällä käytetään. Turun kilpailua kyllä kelpasi esitellä esimerkkinä järjestelyistä.

Avajaisissa olisi toivonut olevan enemmän ohjelmallista toimintaa kuin pelkkiä puheita. Lisäksi paikalla oli suuri joukko maksaneita ja kutsutuita ulkomaisia vieraita jotka eivät paljoa ymmärtäneet puheista.

Putkiasennus

Putkiasennuskilpailuun otti osaa kaksi WSC tason kilpailijaa. Suomesta oli mukana Henri Koskinen Joensuusta ja Irlannista oli mukana Mark McGlanaghey. Tehtävän oli tehnyt Suomen ekspertti Kari Hongisto ja lajipäällikkö Sauli Jaara (Samppa). Tehtävän arvioinnissa käytettiin WSC-kilpailuissa käytettävää arviointiohjelmaa. Arviointi oli varsin helppo viedä koneella ja se osoittautui ihan toimivaksi.

Tuomareina kilpailuissa toimivat Suomesta Joensuun talotekniikan opettaja ja Henrin valmentaja Veli-Matti Poutanen ja Irlannista lajin pääekspertti John Smart.

Tehtävä oli kolme moduulia sisältävä, oli viemäriasennus, kupariputkiasennus ja lämpöjohtoasennus.

Kahden ensimmäisen päivän aikana kilpailijat olivat hyvin tasaväkisiä. Mark johti yhdellä pisteellä. Kolmas päivä, eli kupariputkiasennus ratkaisi pelin. Henri oli kupariasennuksessa selvästi parempi ja voitti kilpailun n. 20 pisteen turvin.

Molemmille kilpailijoille annettiin kunniakirjat ja sama esinepalkinto. Kilpailijat saivat hylsyavainsarjan, jonka arvo on liki 230 €. Palkinnot lahjoitti Kemppi Oy ja turkulainen yritys Työkälyt.

Kokemus

Lajin tuleva pääekspertti oli varsin tyytyväinen kokemaansa. Hän tekee tehtävän Helsinkiin ja kun nyt oli käytössä samanlainen workshop kuin Helsingissäkin tulee olemaan, hän voi tehdä tehtävän, joka soveltuu hyvin ympäristöön ja meidän materiaaleihin.

Hän oli erityisen mielissään myös näkemästään Taitaja-kilpailujen luonteesta. Irlannissa tapahtuma on mittapuultaan selvästi pienempi.

Kilpailujen rakentamisesta saatiin myös hyvä kokemus. Kaikki Taitaja-kilpailujen ja molemmat WSC-osion Workshopit oli suunniteltu juuri samanlaiseksi kuin Helsingissäkin tulee olemaan. Työasema toimi pääpiirteissään hyvin. Muutamia muutoksia tehdään Helsinkiin mennessä.

Yhteenveto

Putkiasennuksen kilpailualueen niin Taitaja- kuin WSC –kilpailuissakin pystytti Turun ammatti-instituutin opiskelijat. Pystytystyö onnistui moitteettomasti ja työ sujui ripeästi. Purkamisen suorittivat Keravan ammatti-opiston talotekniikan opiskelijat. Purkaminen sujui myös erinomaisesti. Suuret kiitokset niin Turun ammatti-instituutin opettajalle Simo Wikströmille kuin

Keravan ammattiopiston opettajalle Erkki Lipsaselle. Opiskelijat olivat ottaneet homman tosissaan ja niin rakentaminen kun purkaminenkin olivat harjoitusta Helsingin kisoja ajatellen.

Kilpailu oli onnistunut. Saimme testata moni asioita joita tarvitsemme Helsingissä. Tosin Taitaja-kilpailuiksi laajuus oli niin suuri, että jotain on tehtävä, jotta mahdollisia järjestäjiä voisivat olla myös pienemmät paikkakunnat.

Helsinkiä ajatellen yleisöä saattaa tulla niin paljon, että läheskään kaikki halukkaat eivät mahdu tilaisuuteen. Suurten ruuhkien välttämiseksi on mietittävä miten ajoitetaan mm. peruskoululaisten liikkuminen kilpailuissa.

27. RAVINTOLAKOKKI

Lajivastaava Jorma Haranen
Turun ammatti-instituutti
e-mail: jorma.haranen@turkuai.fi

Taitaja 2005-kilpailujen osalta ensimmäiset varsinaiset suunnitelmat laadittiin Turun Kaksikerran Hirvilammella lajivastaavien koulutuspäivillä 30.10.2003. Noin 30 hengen joukko käynnisti innolla kisojen toteuttamisen. Lajivastaavat saivat tutustuttavakseen pohjapiirroksot hallitiloista ja laati näihin jo ensimmäiset alustavat suunnitelmansa. Ravintolakokki, suurtaloukokki ja tarjoilija toimivat samassa kilpailuympäristössä ja näin ollen tämä edellyttää hyvien suunnitelmien lisäksi saumatonta yhteistyötä.

Ravintolakokkin ohjausryhmän ensimmäinen kokoontuminen toteutettiin Turussa 20.4.2004. Tällöin tutustuttiin tulevaan kilpailutilaan ja laadittiin kilpailuaikataulu. Ohjausryhmä koostui edellisen Taitaja-tapahtuman sekä tulevan tapahtuman järjestäjästä, työnantajien, työntekijöiden ja OPH:n edustajasta. Ohjausryhmä kokoontui kisoja edeltävänä aikana yhteensä kolme kertaa. Viimeisessä kokoontumisessa 1.10.2004 laadittiin varsinaiset kilpailutehtävät.

Ennen varsinaista finaalia toteutettiin karsintakilpailut Helsingissä ja Torniossa 26.10.2004 ja Porissa sekä Kuopiossa 29.10.2004. Tampereella pidettiin semifinaali 13.11.2004. Tämän semifinaalin kahdeksan parasta ratkoivat paremmuutensa Taitaja2005-kilpailuissa Turussa.

Kilpailutehtävä oli kokonaisuudessaan haastava ja vastasi tämän päivän työelämän vaatimuksia. Tehtävät perustuivat ravintolakokkin opetussuunnitelman ammattitaitovaatimuksiin kriteerinä kiitettävä taso ravintolaruokien valmistuksessa. Ennakkoon kilpailijat saivat tietoonsa laatia suunnitelma neljän ruokalajin á la carte -illalliselle kymmenelle hengelle teemanaan saaristo ja raaka-aineina tuore sieni, ahven, sorsa ja jälkiruoan raaka-aineina tyrninmarja ja liekitettävä omena. Lounaan raaka-aineet kilpailijat saivat tietoonsa ensimmäisen kilpailupäivän aikana. Näistä he suunnittelivat yhdessä tarjoilijaopiskelijan kanssa elämyksellisen palvelukokonaisuuden 10 hengen lounaan valmistamalla. Raaka-aineina lounaalla olivat kylmäsavusilakka, lampaanmaksa ja karpalo ja tuorejuusto.

Laitetoimittaja vaihtui Metoksesta Electroluxiin. Tämä osoittautui varsin positiiviseksi vaihtoehdoksi, sillä myös Helsingin Skills-kisaan tulevat myös Electroluxin keittiöt. Turussa saimme ensimäkuä laitteisiin ja niiden toimintaan. Plussaa laitetoimittajalle kertyy myös siitä, että huolto oli koko kisan ajan paikalla ja näin mitään yllättävää ei päässyt tapahtumaan. Kilpailijat kiittelivät keittiöiden toimivuutta, mutta Helsingin kisoja varten tulisi eri keittiöt erottaa toisistaan plekseihin.

Kilpailuja seuranneen yleisön osalta olisi kilpailujen näkyvyyden ja seurattavuuden suonut olevan parempi. Varsinaiset kilpailukeittiöt olivat kaukana yleisöstä ja annokset jäivät valmistustavoiltaan täysin mysteeriksi kisoja seuranneille. Jonkin verran tilannetta auttoi kuitenkin se, että kunkin tarjoilutilan ohessa oli apupöytä, jolle tarjottavat ruuat tulivat esille annoksittain.

Tuomaristossa olivat edustettuna alan ammattilaiset, pätevyys ja kilpailukokemus. Päätuomarina toimi Martti Lehtinen WorldSkills Suomen expertti. Hänen apunaan oli sekä maku- että tekniikkatuomareita. Pistelasku toimi moitteettomasti ja oli teknisesti helppo toteuttaa laaditun atk-ohjelman avulla. Tuomaroinnissa noudatettiin Taitaja-sääntöjä. Tuomarointi oli rehellistä ja asiantuntevaa ja kukin kilpailija sai palautetta tuomaristolta kunkin kilpailupäivän jälkeen.

Kuva: Markku Vitikainen

Tuomaristo framilla

Kehityskohteena voisi mainita kilpailujen seurattavuuden parantamisen kilpailutilaan panostamalla ja sen koon oikein mitoittamalla huomioiden kuitenkin yhteistyön sujumuuden tarjoilijakilpailijoiden kanssa sekä suurtalouksikin mahdollisuuden hyödyntää samaa tilaa.

Kilpailusuunnitelmaa on aloitettu tekemään tammikuussa 2004

Kilpailutehtävät

Suurtalouskokin kilpailu koostui kolmesta tehtävä kokonaisuudesta, missä mitattiin eri osa-alueiden osaamista

- Ennakkotehtävä ja saaristolaispöydän somistaminen ja ruokien valmistaminen 40 %
- Lounasruoan suunnittelu ja valmistaminen 40 %
- Kirjallinen tehtävä (erityisruokavaliot ja keittiöhygienia) 20 %

Ennakkotehtävä ja saaristolaispöytä tehtävässä finaaleihin päässeet kilpailijat saivat ennakkolta tietää kaksi pääraaka-ainetta joiden pohjalta he suunnittelivat niistä valmistettavat tuotteet. Muut ruokalajeihin tarvittavat raaka-aineet kilpailijat saivat kilpailun alkaessa samoin saaristolaispöytään mahdollisesti käytettävät rekvisiitan rekvisiittakorissa. Kilpailijat rakensivat saaristolaisbuffé-pöydän missä oli viisi eri kalatuotetta, kaksi salaattia ja yksi lämminlisäke.

Lounasruoka suunniteltiin pääraaka-aineiden pohjalta, kilpailijat saivat tehtävän missä kerrottiin lounasruoan pääraaka-aineet, pääruoassa kokonainen kalkkunarintafile ja jälkiruoassa puolukka. Näiden raaka-aineiden pohjalta kilpailijat tekivät kirjallisen suunnitelman valmistettavista ruokalajeista sekä erityisruokavalioista. Lounasruoka valmistettiin 40 henkilölle, mikä koostui yhdestä salaatista, lämpimästä lisäkkeestä, pääruoasta sekä jälkiruoasta.

Kirjallisessa tehtävässä kilpailijat suorittivat hygieniapassin yksilötyönä sekä parin kanssa erityisruokavalioihin liittyvän kirjallisen tehtävän.

Kokonaisuudessaan kilpailuaika oli 18 tuntia.

Kirjallinen suunnitelma käytäntöön

Kirjallisen suunnitelman toteuttaminen ja sen siirtäminen käytäntöön onnistui erittäin hyvin. Aikataulut pitivät paikkansa ennakkosuunnitelmien mukaisesti. Tehtävien laadinta, arviointikaavakkeiden luominen ja niihin kriteerien tekeminen oli erittäin hyvin toimiva kokonaisuus. Rakentamisen takia keittiöiden kunnostaminen kalusteisiin (työvälineet) jäi aikataulullisesti liian pieni aika, kaikkia keittiöitä ei saatu varustettua täysin samaan kuntoon, joissakin työvälineissä huomattiin puutteita kilpailun kulussa. Kilpailukeittiönä toimi Electrolux-keittiöt, joiden laitteet toimivat erittäin hyvin. Myös kuljetuksessa hajonnutta kalustoa jouduttiin uusimaan kilpailun aikana.

Sponsorisopimuksissa raaka-aineiden toimittajia oli erittäin kiitettävästi, mutta palkintosponsoreita oli vaikea saada.

Markkinointi ja näkyvyys

Kilpailuja seurasi erittäin suuri joukko alasta kiinnostuneita henkilöitä paikan päällä ja television kautta. Media oli mukana kiitettävästi koko Taitaja-tapahtumassa ja uskon samalla oman lajin näkyvyyden olleen erittäin suuri. Kilpailijamäärän nostaminen kahdeksaan pariin ja myös tuomariston määrän nostaminen kahdeksaan alansa ammattilaiseen toi jo omalta osaltaan näkyvyyttä.

Semifinaaleihin osallistui yhteensä 31 paria ja koulujen sisäisiin karsintoihin huomattavan suuri määrä innostuneita kilpailijoita. Turun alueen paikallisissa lehdissä oli kiitettävästi kirjoituksia alamme kilpailuista.

Tuomarointi

Tuomaristoa tässä kilpailussa oli kahdeksan keittiöalan ammattilaista. Päätuomarina toimi Lehtori Jouni Vyyryläinen. Tuomaristo sai kuukausi aikaisemmin finaalissa tulevat tehtävät ja samalla myös arviointikaavakkeet. Arviointikaavakkeet ovat laadittu niin, että jokaisessa arvioitavasta osasta on laadittu arviointikriteerit. Jokaisella tuomarilla oli omat vastualueensa arvioinnista.

Tuomaristo teki loistavaa työtä ja olivat erittäin sitoutuneita omaan vastuulliseen työhönsä. Kilpailijoille annettu suullinen palaute oli erittäin rakentavaa, palautetta annettiin joka päivä eri tehtäväosuuksien jälkeen. Jokaiselle kilpailijaparille toimitettiin kirjallinen palaute viikolla 9.

Kehittämiskohteet

Suurtaloukokin lajia tullaan edelleen kehittämään. Turun kisoissa pidimme palaverin niin Tampereen kuin Joensuun lajivastaavien kanssa, missä ilmeni kehittämistarpeita.

Kilpailijoiden määrä kuin tuomaristonkin määrä tullaan säilyttämään ennallaan.

Ennakkotehtävä tulee olemaan myös jatkossa. Lounasruoan valmistuksessa tullaan mahdollisesti pääruoan pääraaka-aine kuin jälkiruoan pääraaka-aine antamaan etukäteen tietoon, jolloin kilpailijoilla mahdollisuus tutustua raaka-aineisiin paremmin. Keittiöiden laitekantaa tullaan tarkastelemaan suurtaloukokin työn näkökulmasta.

Kaikki käytetty materiaali tullaan luovuttamaan kaikkien valmentajien käyttöön, millä saadaan tietoisuutta kilpailutapahtumasta lisättyä.

30. SÄHKÖASENNUS

Lajivastaava Seppo Moisio
Turun ammatti-instituutti
e-mail: seppo.moisio@turkuai.fi

Sähköasennuslajin tehtävät olivat tänä vuonna enemmän perinteisen sähköasennuksen tehtäviä verrattuna aiempien kisojen tehtäviin. Tämän mahdollisti se seikka, että automaatio oli nyt ensimmäistä kertaa mukana omana lajinaan ja sähköasennustehtävät haluttiin painottaa enemmän selvän käsillä tekemisen kuin yksittäisellä komponentilla tapahtuvaksi näpräämiseksi.

Tehtävien hahmotteluvaiheessa oli ohjenuoranani tehdä kilpailutehtävät sellaisiksi että ne syntyvät materiaalien ympärille, joita oppilaitos pystyy halvalla hankkimaan tai lainaamaan ja myöhemmin käyttämään opetuksessa.

Ensimmäinen tehtävä oli perinteinen asennustehtävä. Tämä sujui kilpailijoilta suhteellisen hyvin mutta aika meinasi loppua kesken suorittajilta. Tämä taas johti siihen, että tehtävien arvioinnissa syntyi selkeitä eroja koska arvioitavia kohtia oli myös asennuksen jälkeiset mittaukset, dokumenttien teot ja käytön opastus.

Toisen päivän kilpailutehtävänä oli kalustaa katujakokaappi ja kytkeä siihen kiinni syöttö ja yhden kiinteistön lähtö. Tehtävä oli tarkoituksella laadittu sähkölaitospainotteiseksi koska yhtenä näkövinkkelinä oli tuoda esiin myös tämän alan näkyvyyttä ja herättää mielenkiintoa energia-alaan.

Kolmantena tehtävänä oli valmiin moottorikäytön vianhaku ja vikojen korjaus. Tehtävässä painotettiin systemaattisuutta ja tehtävään käytetty aika oli yhtenä arvioinnin kriteerinä.

Lajikokoukset ja muut erilaiset kokoukset

Ensimmäinen lajikokous pidettiin Turussa keväällä 2004. Kokouksessa olivat läsnä kaikki ohjausryhmän jäsenet. Kokouksen anti minulle oli suuntaa-antava ja johti päätökseeni alkaa hahmotella tehtäviä ja haalia kokoon tuomarit sekä viritellä yhteistyötä sähköalan tukkukauppiaiden suhteen. Aloin myös tiedustella Taitaja-organisaation pääsponsorisopimuksia ja pyytää apua markkinointiin.

Ihmettelen vieläkin miksi markkinointiin ei saatu apua liiketoimintayksiköstä vaan kaiken kerjuun sai tehdä lajivastaava. Hyvänä asiana oli kanssapelaajien pieni lukumäärä.

Sähköasennuslaji ottaa kantaa myös siihen, että sähköalan opettajat ovat mukana kilpailun rakennusvaiheessa ja tässä on myös paljon materiaalia, jonka menekistä ei ole selvyyttä kuin vasta rakennusvaiheen loppumetreillä. Nämäkin materiaalit saimme erikoishinnalla eri tukkuliikkeiden avustuksella.

Toinen lajikokous pidettiin syksyllä Turussa, väkenä oli vain ydinryhmä kutsutuista. Päätökset tehtiin tehtävien ja osaston layoutin suhteen. Tämän jälkeen toimintaan tuli pakostakin lisää kierroksia, projektissa alkoi järkiintymisvaihe.

Turku Energian kanssa solmittiin mittava sopimus sponsoroinnista tuomaroinin ja tehtävän laadinnan suhteen, lisäksi tehtävän vaatimat materiaalit sovittiin saataviksi lainakäyttöön ennen niiden lopullista asennusta Turku Energian sähköjakeluverkon osaksi.

Onninen Oy:n kanssa aloimme tutkia asennustarvikkeiden sponsorointia eri valmistajien ja maahantuontien suhteen. Sähköasennustehtävän ja messukeskuksen ATK –verkon sekä tarvittavien energiansyötön kumikaapelien hankinnat suoritettiin tässä vaiheessa.

SLO Oy:n kanssa sponsorointia sovellettiin moottorikäyttötehtävän materiaalien hankinnassa ja messualueen rakenteiden vaatimien asennusten materiaalien suhteen.

Elektroskandia Oy:n kanssa teimme yhteistyötä tavarapalkintojen suhteen ja Insinööritoimisto Tuomo Hinkkanen ky piirsi puhtaaksi lajivastaavan laatimat tehtävät.

Tuomarointi ja sen valmistelu

Tuomarit muodostivat sähköasennuslajissa tiiviin tiimin. Turku Energian Seppo Palm laati sähkölaitostehtävän ja siihen arviointikohteet sekä toimi tehtävän päätuomarina. Tämä tehtävä oli ensimmäisenä valmis.

Sähköasennustehtävän arviointikohteita sorvattiin kahdessa tuomaripalaverissa, mittarit saatiin kohdalleen ja päätuomarina toimi Tekmanni Oy:n Aulis Hellsten.

Moottorikäyttötehtävän vikojen haussa päätuomarina toimi Turun Valo ja Voima Oy:n Tapio Salo. Tehtävän mittareita pohtiessamme tuomareiden kanssa kävimme hedelmällisen keskustelun ja saimme aikaan loppujen lopuksi varsin hyvän tehtävän ja siihen asiallisen arvioinnin.

Muina tuomareina toimivat Laivasähkötyö Oy:n Ari Huczkowski ja Turun ammatti-instituutin Kari Mikkonen.

Kaikille tuomareille haluan lausua suuren kiitoksen isosta työpanoksesta ammatin kehittämisen puolesta.

Lajivastaavan näkemys menneestä

Keskityn tässä vain kolmeen kilpailupäivään ja havaintoihin mitä tekisin toisin ennen niitä. Projektin alkuvaiheessa vaivannut yleinen sekaannus pysyi loppuun asti. Materiaalivirtojen suhteen kannattaisi seuraavissa kilpailuissa perustaa rakennustarvikkeiden ostoon vanhan konkarin vetämä tiimi, jossa apuna toimisi asiasta innostunut markkinointialan opiskelija. Tällä tavalla jokaisen lajivastaavan ei tarvitsisi erikseen kerjätä rakennustarvikkeita vaan homma olisi keskitettyä. Rakennusmateriaalia kuluu yllättävän paljon erilaisten kilpailupaikkojen rakenteisiin. Organisaatio oli potkun jäljessä koko ajan koska materiaaliterve alkoi syyslukukauden avajaisista mutta sponsoriasiat olivat vaiheessa pitkään.

Lajisponsorien mainostaulut ja kilpailijoiden naamataulut tulivat osastolle väärin paikkoihin. Jos lajivastaava niitä viimeisenä rakennusiltana myöhään pyytää ja nekin ovat vielä vaiheessa, niin järjestäjän puolesta luvattu paikalleen asennus oli lopputuloksena surkea ja loi omalta osaltaan hilpeyttä.

Kaikkina kolmena kilpailupäivänä oli yhtenä ohjelmanumerona ravintokupongipeli. Tämä huipentui varsinkin WSC –kilpailijoiden ja -lajipääälliköiden suhteen. Koko WSC –ryhmä eli omaa elämäänsä ja kilpaili miten kilpaili.

Palaute kilpailijoille

Kaikille kahdeksalle kilpailijalle lähetin tehtävät ja kunkin kilpailijan eri osioista saadut pisteet kilpailun jälkeen. Lisäksi lähetin ohjausryhmään tehtävät ja arvioinnin mittarit. Sain kilpailutilanteessa palautetta, että pisteytys tulisi olla avointa, tehtävät tiedossa ohjausryhmässä etukäteen ja kaiken muunkin avoimempaa! Perusteluna oli se, että valmentajan täytyy heti saada tietää mikä hänen opetuksessaan ontuu. Palautteeni ansiosta tätäkin asiaa voi jokainen valmentaja tutkia omassa kammiossaan aivan hiljaa.

Lajivastaava on katoava luonnonvara. Kilpailun aikanakin on siksi paljon suhinna että oman lajin seuraaminen ei onnistu niin hyvin että osaisi erottaa kilpakandidaatit toisistaan. Kaikesta huolimatta kilpailijoille kiitos kovasta väännöstä ja halusta kehittyä sähköasennuksen osalta. Vielä kerran onnea valitsemallanne tiellä.

Kilpailua suunniteltaessa otettiin huomioon lajin säännöt ja perinteet, sponsorit, kilpailuympäristö sekä muut käytettävissä olevat resurssit.

Sponsoreita saatiin riittävä määrä alun taketelun jälkeen. Oli hienoa, että alueen oma rakennusliike lähti pääsponsoriksi ja antoi tukeaan enemmän kuin sopimus olisi edellyttänyt. Vaikka lähdimme sponsorihankinnassa liikkeelle jo varhain, niin sponsorit puolestaan heräsivät vasta, kun tulevat kisat alkoivat läheltä. Jatkossa pitäisi seuraavien kilpailujen lajivastaavien saada työvälineitä millä sponsorit saadaan vakuuttuneeksi jo hyvissä ajoin siitä, minkä kokoluokan tapahtuma Taitaja on.

Erääksi haasteeksi muodostui kilpailupaikan lattia ja rakennuksen kannatinpilarit. Huomattiin, että jokaiselle kilpailijalle joudutaan tekemään kilpailualusta, koska hallin lattia on sen verran epätasainen ja vino. Päädyimme heti aluksi ratkaisuun, missä rakennettaisiin yhtenäinen lattia koko alueelle. Idea jalostui vaiheittain sellaiseksi, että korottaisimme koko aluetta noin metrin verran hallin lattiapinnan tasolta. Varastotarvekin ratkesi siten, että korotetun lattian alle voitaisiin varastoida kilpailussa tarvittava materiaali. Rakentamallamme telineellä saatiin nostettua talonrakennuksen näkyvyys ”korkealle” tasolle. Messukeskuksen edustajien mukaan heidän tiedossaan ei ole, että sinne olisi rakennettu koskaan suurempaa esiintymislavaa. Lisäksi opiskelijat saivat erittäin hyvän harjoituksen 300neliömetrin suuruisen telineen rakentamisesta. Kun telineen rakentamiseen tarvittavat osat ja materiaali saatiin lainaksi, niin projekti oli kaikilla tavoin vaivansa arvoinen. Kannatinpilareiden sijainnin vuoksi jouduimme hieman pienentämään kullekin kilpailijalle varattua paikkaa ja jättämään keskelle haluttua suuremman käytävän. Toisaalta keskelle jäi hyvää tilaa, missä mm. järjestettiin TV1 kuvaama tilanne, missä kukkasidontalajin tyttö kiinnitti kipsilevyä talonrakennuslajin pojan ohjaamana.

Vaikka semifinaaleihin ilmoittautuneiden suuresta määrästä johtuen päätettiin ottaa kymmenen finalistia, niin kilpailupaikoista tuli silti juuri ja juuri riittävän suuria annettuihin tehtäviin nähden. Yhtenä yksityiskohtana voidaan mainita kilpailupaikkojen suunnittelusta ja rakentamisesta se, että ensimmäisenä tehtävänä pystytetyn seinän jälkeen kilpailijat eivät enää nähneet toisiaan ja näin ollen pystyivät paremmin keskittymään omaan suoritukseensa. Asia järjestettiin varsin yksinkertaisesti tuomalla käytettävät rakennuslevyt pystyasentoon seinäksi kunkin kilpailupaikan väliin rakennettuun telineeseen. Näin kilpailutyö ja levyteline muodostivat kullekin kilpailijalle oman rajatun alueen. Kilpailualueemme toisessa päässä työskenteli suomalainen ja lichtensteinilainen WSC-näytöskilpailija kirvestyölajissa. Heillekin saatiin järjestymään sääntöjen määräämän kokoiset kilpailupaikat. Kilpailupaikkaa lukuun ottamatta, heidän lajieksperttinsä hoiti pääosin järjestelyt. Meille kuuluivat myös WSC - laatoituksen ja -muurauksen näytöskilpailujen käytännön järjestelyt eli lähinnä kilpailupaikan rakentaminen ja materiaalien toimitus. Näissä avustaminen otti tietysti voimavaroja, mutta oli kokemuksena todella arvokas.

Kilpailun rakentamisessa ja muissa järjestelyissä ongelmallisemmaksi muodostuivat käytettävissä olevat henkilöresurssit. Rakennusosaston normaalia toimintaa ei ollutkaan aivan niin helppoa valjastaa Taitaja-kilpailun rakentamiseen, kuin mitä oli ajateltu. Rakennusvaiheeseen saatiin kuitenkin lopulta irrotettua tarvittava määrä henkilökuntaa ja opiskelijoita. Avuksi oli myös oppilaitoksen erityisopetusta koordinoiva resurssikeskus, joka antoi meidän osastolla osa-aikaisesti opettavan opettajan kokonaan käyttöömmme rakentamisen, kilpailun ja purkamisen ajaksi. Ei ehkä kohtuuttomasti, mutta kuitenkin jonkin verran jouduttiin panostamaan kilpailujen rakentamiseen ennalta suunniteltua enemmän myös muulta kuin oman osaston kilpailun osalta.

Lajituomarit saatiin nimetyksi varsin helposti. Päätuomari tuli ”perintönä” aikaisemmista kilpailuista ja hyvien yhteistyökumppanien kautta löytyivät loput kolme rakennusalan hyvin tuntemaa tuomaria. Viimeisessä tuomaripalaverissa ennen kilpailua ehdotimme sitä, että jos oppilaitoksemme maanmittausosasto voisi mitata kilpailutyöt ja tehdä tuomareita varten arviointikaavakkeiden liitteeksi mittauspöytäkirjat. Yhteistyö rakennusosaston ja maanmittausosaston kesken sujui kilpailun aikana hyvin, kuten on aina muutenkin sujunut.

Ehdotamme, että tämä yhteistyö voisi jatkua myös seuraavissa kilpailussa siihen saakka, kun maanmittarit saavat oman kilpailulajinsa tai miksei myös tämän jälkeenkin.

Pyrimme ennalta laatimaan tuomareita varten yksityiskohtaiset arviointikohteet sisältävät kaavakkeet. Kaavakkeet antavat ryhtiä arviointiin, mutta toisaalta eivät ehkä kovin yksityiskohtaisina jousta tilanteiden mukana, jos kilpailussa tapahtuu jotain yllättävää. Ehkä kuitenkin juuri arviointikaavakkeiden auttamana tuomarityöskentely sujui kilpailun aikana kohtuullisen hyvin siitäkin huolimatta, että sattumien ja yhteensattumien vuoksi jouduttiin toimimaan osan aikaa vajaalla miehityksellä.

Talonrakennuksen kilpailulaji koostuu kolmesta osa-alueesta: kirvestyöstä, muurauksesta ja laatoituksesta. Tehtävät voivat olla erillisiä tai em. osa-alueiden yhdistelmiä. Tehtävät laaditaan opetussuunnitelmaperusteiden mukaan arviointitasolle kiitettävä. Lopullinen tulos muodostuu eri osioiden yhteispistemäärästä. Ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa lajivastaava ehdotti, että otetaan kirvestyöhön vaihteeksi jokin muu rakenneosaa kuin ulkoseinän kulma. Tämä ehdotus sai kannatusta ja kohteeksi valittiin väliseinät eli sisävalmistusvaiheen kirvestyöt. Kilpailutehtävien laadintaa sitoi jokin verran se, että edellisessä Taitaja-kilpailussa mukana olleita sponsoreita oli tulossa myös näihin kisoihin. Luonnollisesti käyttöön tuli näin ollen heidän materiaalinsa ja menetelmänsä.

Ensimmäinen ehdotus kilpailutehtävästä lähti ajatuksesta, että eri osa-alueista muodostuu ”pesuhuonekokonaisuus”, mutta tämä ajatus muuntui matkan varrella siten, että muuraus-, laatoitus- ja kirvestyö muodostivat kyllä fyysisen kokonaisuuden, mutta eivät keskenään yhtä rakennusteknistä osaa.

Tehtävä muodostui **kirvestyön** osalta kolmiosaiseksi. Ensin tehtiin kaksi kulmittain sijaitsevaa kertopuurankarakenteista kipsilevyypintaista väliseinää. Seinät poikkosivat toisistaan niin, että kumpikin muodosti oman erillisen tehtäväkokonaisuuden. Aikaisemmista Taitaja-kilpailuista poiketen kilpailijoilla ei ollut kaikissa tehtävissä käytettäväänään järjestäjän antamaa apumiestä. Apumiehet annettiin vain alakatto- ja muuraustehtävään, koska näissä yksin toimiminen olisi vienyt turhaa aikaa. Oli jonkin verran yllättävää, että tällaiset perustehtävät kuin rankarakenteiset väliseinät veivät kilpailijoilta huomattavasti arvioitua enemmän aikaa. Kun vielä kilpailun aloitus venyi avajaisseremonioiden vuoksi, niin kilpailuaikataulua jouduttiin heti kättelyssä venyttämään, koska seinät oli saatava valmiiksi alakattotehtävää varten. Toisaalta haluttiin, että yleisö näkee mahdollisemman valmiita tehtäviä. Kilpailuajan pidentäminen aiheutti lievää närää nopeampien kilpailijoiden keskuudessa. Tosin aluksi oli painotettu sitä, että nopeus ei tule ratkaisemaan kuin lopussa tasatilanteessa, kun ei ole muuta perustetta löytää parasta. Seinien varaan tehtiin kolmantena kirvestyötehtävänä alakatto. Alakattotehtävä oli Taitaja-kilpailuissa ensimmäistä kertaa. Alakattoa varten tehtiin järjestäjien toimesta illalla kilpailun jälkeen tukirakenteita seuraavaa päivää varten. Kilpailun jälkeen tehtävästä iltatyöstä oli se hyöty, että vaikka kattotehtävä oli epähuomiossa merkitty jo aikaisempien tehtävien piirustuksiin ja näin ollen se ei ollutkaan yllätys, niin tehtävän tarkempi toteutus ja materiaalit pysyivät kuitenkin salassa! Alakattotehtävän järjestelyjen onnistumisessa pitää mainita erityisesti teräsrankaiset alakattorakeet sponsoroineen yrityksen apu tehtävän toteutuksessa. Heidän kanssaan mm. sovittiin ennen varsinaista tehtävää annettavasta pienimuotoisesta koulutustilaisuudesta, missä käsiteltiin heidän järjestelmänsä kokoamista. Kukaan kilpailijoista ei ollut aikaisemmin tehnyt alakattoa tällaisella teräsrankajärjestelmällä, mutta kaikki selvisivät tehtävästä jopa yllättävänkin hyvin. Sen lisäksi, että testataan jo opitut taidot, voi ja pitää kilpailusta siis myös oppia uuttakin.

Laatoitustehtävä irrotettiin rakennekokonaisuudesta erilliseksi tehtäväksi. Laatoitusta varten rakennettiin jokaiselle kilpailijalle täysin samanlaiset laatoitusalueet, missä oli laatoitettavana kaksi pilasteria ja näiden väliin jäävä seinäosuus. Alustat tuotiin paikalle ja kiinnitettiin aiemmin tehtyyn seinään juuri ennen kilpailun alkua. Näin pyrittiin vähentämään valmentajien osuutta tehtävän toteutuksessa siihen verrattuna, jos tehtävä olisi ollut pidempään nähtävänä. Tämä oli perusteltu näkökohta, koska näinkin menetellen joku valmentajista pyrki valmentamaan huomattuaan ilmeiset puutteet kilpailijan valmiuksissa.

Lopuksi kilpailijat kiinnittivät tekemänsä laatoituksen päälle edellisenä päivänä valmiiksi leikkaamansa palaset oppilaitoksen logon muodostavaksi kohokuvioksi. Tämä lienee pr-toimintaa parhaimmasta päästä, kun korotetulla lavalla juuri katsojien silmien yläpuolella on yhdeksän oppilaitoksen logoa (kymmenes kilpailija ei ehtinyt tekemään logotehtävää)!

Muuraustehtävä jalostui alkuperäisestä kahden suihkun väliseinästä lopulliseen muotoonsa. Tehtävässä puhtaaksimuurattiin pätkä seinää siten, että kilpailija teki itselleen ensin muurausohjurit ja suunnitteli annettuihin mittoihin limityksen. Pari viikkoa ennen kilpailua jouduttiin vaihtamaan ajateltu kalkkihiekkakivi vastaavan kokoisiin poltettuihin reikätiiliin. Tämä johtui siitä, että sponsorin valikoimiin ei kuulunut kalkkihiekkakivet ja tästä ei jostain syystä ollut tietoa. Mielenkiintoiseksi arkkitehtoniseksi yksityiskohdaksi jäi näin ollen syrjälleen muurattavien tiilien näkyviin jääneet reiät. Mutta tässä vaiheessa, kun selvisi käyttöön tuleva materiaali, ei ollut enää järkevää muuttaa laadittua tehtävää. Osa muuraustöistä jäi kesken, koska noudatettiin ehkä liiankin tarkasti annettua ohjetta kilpailun päättämisestä. Mutta kilpailussa tähän asti parhaiten pärjänneet saivat tämänkin työn valmiimmaksi kuin alemmille sijoille tulleet, joten keskeneräisyydellä ei liene ollut vaikutusta lopputulokseen.

Kaikkiaan kilpailut menivät osaltamme lähes suunnitelmien mukaisesti, mutta onnistuminen vaati sitä, että yllättävät tilanteet hoidettiin siten, että kilpailijat ja suuri yleisö eivät näitä tilanteita juurikaan ehtineet huomata. Tämä onnistui sen vuoksi, että mukana olleet opiskelijat ja henkilökunta olivat erittäin motivoituneita kilpailujen järjestämiseen toimien tarpeen tullen ammattitaitoisesti ja ripeästi. Opiskelijat, niin kilpailijat kuin järjestäjät, olivat selvästi ylpeitä itsestään ja syystä.

32. TARJOILIJA

Lajivastaava Vuokko Lindström
Turun ammatti-instituutti
e-mail: vuokko.lindstrom@turkuai.fi

Vaasalaiset heittivät pallon Turkuun. Jo palloa kiinni ottaessani tunsin vihlontaa käsissä, mutta myös päässä. Tiesin, tästä ei helpolla selvitä, eikä ollut tarkoitustaan, sillä halusin alusta alkaen järjestää kilpailun, jossa on jotain uutta, jotain vanhaa ja jotain lainattua... ja PALJON HAASTETTA.

Välillä tuntui, että tulikohan otettua liikaakin haastetta, sillä yksin puurtaminen alkoi muodostua liian vastuulliseksi ja raskaaksikin.

Ensimmäisenä huomasin, että me tarjoilijantyötä eteenpäin vievät kärsimme suhteiden puutteesta. Meillä ei ole perinteitä, me emme näy, meitä ei tunneta, meillä ei ole suhteita, teemme työtämme yksin omassa yksikössämme. Tämän huomasi sponsoreiden vaikeasta mukaan tulosta. Heidän houkuttelemisensa mukaan oli erittäin vaikeaa. Lisävaikeuden rahoituksen hankkimiseen toi Helsingin kisat: monet sanoivat, että ovat mukana Helsingin kisajärjestelyissä eivätkä enää Turkuun panosta. Sen tietoenkin hyvin ymmärsin.

Sponsoreita sain kuitenkin tarpeeksi. Pääsponsorina toimi Altia Oy. Heidän kanssaan oli todella antoisaa tehdä yhteistyötä, sain asiantuntija-apua, sain tukea ja jopa yhdessä suunnittelimme päivän ohjelmia ja kilpailutehtäviä.

Altialle suuret kiitokset niin tuotteista kuin henkisestä tuesta ja lisäksi avusta itse kilpailun toteuttamisissa!

Lisäksi SHR toi rahallisen panoksen. Duni antoi lautasliinat, kynttilät sekä osan pöytäliinoista.

Heirol Oy lahjoitti kolmelle parhaalle komeat viinipullon käsittelyyn tarkoitetut välineet.

CoffeePlease oli mukana espressokahvitarvikkeillaan.

Kesko lahjoitti osan pikkutavaroista.

PAM oli varannut jo Seinäjoella 1. palkinnon luovuttajan osan.

2. palkinto ottikin jo koville. Välillä meni usko ja toivo jopa Turun työnantajiin, he eivät halunneet tukea nuorten, tulevien työntekijöidensä tärkeää kilpailutoimintaa.

Lopulta huomasin kääntyä SHR:n puoleen. SHR lupautui 2 palkinnon luovuttajaksi. Sain käyttää palkintoon osan rahasta, jolla he tukivat kilpailujärjestelyjämme.

3. palkinnon luovutti Hovimestarikilta ry, se tuntui olevan heille itsestäänselvyys.

Tuomareiden hankkiminen oli helppoa, jota toisaalta ihmettelin, kuinka omasta yrityksestään tai päällikkötason paikalta voi lupautua lähtemään pois moneksi päiväksi. Tämä oli sitä oikeaa uhrautumista. Tuomareiden yhteistyöhön ja ammattitaitoiseen paneutumiseen kilpailuun olin erittäin tyytyväinen.

Halusin tehdä erilaisen tarjoilijakilpailun. Olen kiertänyt "tavallisia" kilpailuja jo tarpeeksi, niissä toistuu samat rutiinomaiset kaavat. Nyt halusin jotain uutta niin näkyvyyteen, kuuluvuuteen kuin itse kilpailuosioihinkin.

Asiakaspalvelun tuli korostua kilpailussa. Sainkin yhteistyökumppanikseni Kynnys Ry:n. Heiltä tulivat vammaiset asiakkaat, lisäksi lapsiperheet toivat osan erityisasiakasryhmistä, ne löytyivät yhteistyökumppaneista. Joten erityisasiakkaat olivat koossa juhlaalouaalle.

Juhlailullisella halusin palkita muita yhteistyötä kanssani tehneitä. Asiakkaiden hankkiminen ei ollut vaikeaa, vaikka aikaa vievää.

Jännittänyt tunnelma tarjoilutapahtumassa piti saada laukaistua jollakin tavalla. Pyysin Turun konservatoriota miettimään voisivatko he tulla elävöittämään jännittävää kilpailutilannetta. Siellä oltiin heti valmiita, saivathan heidän oppilaansa näin olla mukana tuomassa oma osaamistaan Taitaja 2005 -tapahtumaan.

Kilpailutehtävät saivatkin raamit keittiölajivastaavalta, joka oli suunnitellut ruokatuotteet kokkilpailuun, tekiväthän tarjoilija- ja kokkilpailijat yhteistyötä ruokien tarjoilun ja esillelaiton suunnittelussa. Minä lisäsin omat mausteeni kokoamalla tarjoilijoiden 8 osatehtävää.

Uutta oli myös yhteistyö kukkasidontalajivastaavan kanssa. Floristikilpailijat valmistivat yhteissuunnittelun pohjalta juhlaillalliselle pöytäkoristeet tarjoilijakilpailijoille.

Kilpailutehtävien kokoaminen vaatikin aikaa ja vaivaa. Paljon oli muistettavaa.

Jätin asioita, joita olisin voinut tehdä aikaisemmin liian viime tippaan, sillä viimeiset päivät menivät kilpailutilan kunnostamiseen ja tavaroiden ja hankkimiseen.

Kilpailutehtävistä sain mielestäni juuri sellaisia kuin halusinkin, asiakaspalvelua vaativia, unohtamatta tarjoilutaitojen hallintaa.

Baariosion kilpailun hoiti Mika Tuuna, siitä kiitos hänelle.

Yllätystehtävässä oli huomioitu yleisö, heidän joukostaan valittiin asiakkaita, joille kilpailijat tarjoilivat kuohuviiniä mansikoiden kera, avattuaan ensin kuohuviinipullon miekalla. Tämä tehtävä oli yleisön viihdytystä kilpailutehtävän avulla.

Lisäksi oli lautasliinujen taittelu erilaisiin ”ravintolakeisseihin” Ja tietenkin kuten aina ennenkin juhlaillallisen ja juhla-lounaan tarjoilu ruokineen ja juomineen. Asiakkaat saivat nähdä myös liekitystä, viinin tuulettamista, ruoan paloittelua salissa jne.

Kuva: Markku Vitikainen

Tarjoilija-laji keräsi kiinnostunutta yleisöä tasaisena virtana

Kehittämis ehdotukseni

Henkilöresurssien jakaminen: rahoituksen hankkija erikseen ja itse kilpailun toteutukseen, suunnitteluun ja tekemiseen eri henkilö.

Taitoja, joita toteuttajalta vaaditaan: Atk-taidot, taitoa suunnitella ja tehdä kirjallisia töitä esim. esitteitä, kirjeitä ja kilpailutehtäviä. Suunnittelu- ja organisointitaidot ovat lähtökohta koko työlle samoin yhteistyötaidot ja tietenkin piiiiiitkä hermo!

Suosittelun myös kirjallisen työsopimuksen tekoa, josta selviää työaika ja korvaus tehdystä työstä.

Ruokailujen järjestäjälle toive:

Tuomareiden ja lajivastaavien täytyy saada ruokaa mihin aikaan tahansa päivästä ja mistä tahansa ruokapisteestä, heillä ei ole aikaa odottaa tiettyä kellonlömää tai juosta eri ravintoloiden väliä.

Työ oli ERITTÄIN haastava niin kuin odotinkin, sain paljon uusia yhteistyökumppaneita, opin paljon ja ennen kaikkea olen ylpeä itsestäni, minä pystyin toteuttamaan sen mitä olin halunnutkin –

ja lisäksi:

Kokonaisuutena olen tyytyväinen kilpailujen onnistumiseen sekä siihen lopputulokseen, jossa **Taitajien Taitajaksi** valittiin tarjoilija-kilpailijamme **Susanna Paananen!** Tämä on tähtihetki meidän koko tarjoilijan ammattikunnalle.

Kuva: Mikko Laaksonen

Susanna Paananen asiakaspalvelutilanteessa

Lopuksi haluan sanoa kauniit ja lämpimät kiitokset kollegoilleni ja koko työyhteisölleni, he edesauttoivat jaksamistani ja olivat aina valmiit auttamaan.

33. TIETOJENKÄSITTELY

Lajivastaava Hannu Hokkanen
Turun ammatti-instituutti
e-mail: hannu.hokkanen@turkuai.fi

Yleistä

Lajikuvaus pidettiin samanlaisena kuin Seinäjoellakin. Ohjausryhmä kokoontui kahdesti ja yhteyttä pidettiin tarvittaessa puhelimitse ja sähköpostitse. Tällä kerralla ohjausryhmään kuului henkilöitä, joilla ei ollut pitkää kokemusta Taitaja-kilpailuista. Seinäjoen onnistuneet järjestelyt helpottivat huomattavasti ohjausryhmän työtä.

Semifinaalit

Semifinaalit järjestettiin syksyllä Helsingissä ja Jyväskylässä. Koordinaattorina huolehdin ainoastaan kilpailijoiden jakamisesta semifinaalipaikkoihin. Tavoitteena oli jakaa ilmoittautuneet oppilaitosten sijainnin perusteella kuitenkin siten, että kummallekin semifinaalipaikalle tulisi suunnilleen yhtä monta kilpailijaa. Semifinaalipaikat jakoivat tehtävä- ja arviointivastuun keskenään. Koostin saamani arviointitulokset yhteen ja ilmoitin finalistit kilpailujen projektisihteerille. Kaikki sujui muuten moitteettomasti, mutta tieto nettisivuillani olevasta tulostaulukosta ei kulkeutunut kaikille kilpailijoille ja valmentajille.

Lajivustajat

Lajivustajina toimivat oppilaat ja he hoitivat hienosti kaikki heille annetut tehtävät. Uutena asiana olivat kaksikieliset standioppaat, joita oli kaksi kerrallaan. Tarkoituksena oli poistaa tulkin tarve. Lajivustajia oli kaikkiaan 12. Olin varautunut siihen, että kunkin oppilaan työvuoro on vain kuusi tuntia päivässä, mutta monet olivat kauemminkin. Lajivustajat olivat myös asentamassa kilpailukoneita sekä rakentamassa ja purkamassa kilpailuosastoa.

Kilpailut

Kilpailutehtävät olin suunnitellut itse. Aiheena oli kilpailujen mukaan Turun saaristo. Tehtävät olivat kuitenkin pääosin keksittyjä, sillä aineiston hankkiminen osoittautui vaikeaksi. Tehtävien tekemiseen oli aikaa riittävästi. Tehtävien testaaminen oli taas tänä vuonna hankalammin toteutettavissa. Omasta oppilaitoksestamme oli kaksi finalistia, joten piti erityisesti välttää tehtäviin liittyvien asioiden vuotaminen oppilaiden tietoon. Lisäksi tehtävien viimeiset versiot valmistuivat vasta kilpailuja edeltävällä viikolla.

Kilpailutehtävät käännettiin ruotsiksi oppilaitoksemme ruotsinkielisen yksikön toimesta. Päävastuullisena oli Marcus Stenman, joka konsultoi tarvittaessa kunkin aihealueen opettajaa.

Kilpailutilanne sujui kuitenkin hyvin. Aikataulut pitivät lukuun ottamatta ensimmäisen päivän alkua. Tänä vuonna kilpailukoneet oli liitetty toimialueeseen ja kullakin kilpailijalla oli henkilökohtainen käyttäjätunnus. Tämä mahdollisti kilpailupaikan uudelleenarvonnan päivittäin. Viimeisenä kilpailupäivänä oli uudentyyppinen nopeuteen perustuva pikataivaltehtävä, joka piti jännityksen loppuun asti. Tehtävätyypin arviointia pitää kuitenkin vielä kehittää.

Tuomarit ja osasto

Rakentaminen viivästyi ja laitteita ei päästy testaamaan tiistai-iltana. Lisäksi osastolta jäi pois tuomaritila. Vaikeuksista huolimatta ammattitaitoiset tuomarit ja lajivustajat hoitivat työn erinomaisesti. Tuomareita oli tänä vuonna yhdeksän, joista yksi toimi ns. kielituomarina. Kielituomarin tehtävänä oli pitää huolta, että ruotsia puhuvat kilpailijat otettaisiin huomioon, mikäli kielestä johtuvia ongelmatilanteita ilmaantuisi. Tänä vuonna niitä ei ilmaantunut, mutta ratkaisu oli silti erinomainen. Kaikki tuomarit olivat erittäin ammattitaitoisia ja he onnistuivat

toimimaan erinomaisesti kaikissa ongelmatilanteissa. Pistelaskentaohjelma oli riittävän samankaltainen Seinäjoella olleen ohjelmaversioon kanssa, joten myös ohjelman käyttö sujui ongelmitta.

Lajin kilpailutoiminta oli jo Seinäjoella hiottu muottiin, jota ei suuremmin enää kannata muuttaa. Sen sijaan lajin näkyvyyttä ja tapahtumaluonnetta pitää vielä kehittää.

Tuomariraportti

Päätuomari Risto Oksanen

Tuomariryhmä toimi mielestäni ripeästi ja ammattitaitoisesti. Yhteistyö sujui ongelmitta ja ryhmän henki oli hyvä. Lajivastaava Hannu Hokkanen oli laatinut ennalta tuomareiden työvuorolistan, kunkin vahvuusalueiden mukaisesti. Tehtäväkohtainen pisteytys oli tehty jo tehtäviä laadittaessa, ennen osion alkamista vastuutuomarit sopivat osion tarkat arviointiperusteet ja laativat pisteytystaulukot. Näin arvioinnissa ei syntynyt mielipide-eroja ja osioiden tulokset ja pistetilanteet saatiin nopeasti yleisön nähtäville.

Yhteiskäyttöosiossa kilpailijoiden käyttämät ratkaisuperiaatteet vaihtelivat. Näin ratkaisuun päätyminen prosessin arviointi todettiin hankalaksi. Tuomaristo päätyi yksimielisesti ratkaisuun, jossa oikean lopputuloksen saavuttamisen katsottiin riittävän.

Kilpailuosioiden järjestys sijoittaminen kilpailupäiville sai kiitosta ja jatkossakin kannattaa kiinnittää huomioita osioiden järjestelyssä siihen, että kilpailu ei ratkea liian aikaisin, vaan jännitys säilyy loppuun asti.

34. TIETOKONEET JA VERKOT

Lajivastaava Jouko Väkiparta
Turun ammatti-instituutti
e-mail: jouko.vakiparta@turkuai.fi

Taitaja 2005 -kisat onnistui Tietokoneet ja verkot -lajin osalta kilpailijoiden joustavuuden, lajivustajien ahkeruuden ja tuomareiden pitkäjänteisyyden ansiosta hienosti. Erityiskiitokset avusta kisojen järjestämisessä ja tehtävien tekemisessä Mika Vilpolle ja lajipäällikkö Marianna Pirilälle.

Ohjausryhmän toimintaan osallistui aktiivisesti vain kolme jäsentä. Tehtävien tekeminen ja muutkin järjestelyt, jouduttiin jakamaan tämän aktiiviryhmän kesken. Muita halukkaita tekijöitä ei ilmaantunut. Muutaman yrityksen edustaja osallistui tehtäviin tekemiseen kyllä kommentoimalla valmista tehtävää ja ehdottamalla pieniä muutoksia - kiitos heille siitä. Pääosin tehtäviin kului kuitenkin kohtuuttomasti näiden aktiivien omaa aikaa, kun heille ei ollut varattu resursseja ollenkaan taitaja kisoja varten. Tehtävien laatiminen ja testaus vie helposti kolmekin täyttää työpäivää/tehtävä. Lajisponsoreita oli vaikea saada ilman laitehankintoja. Karsintoja varten ei myöskään ollut varattu resursseja.

Suunnitelmien mukaan osastolle oli varattu riittävästi tilaa, mutta käytännössä emme saaneet suunnitelman mukaista aluetta. Laitekaappien, pöytien ja laitteiden sijoittaminen pienennetylle alueelle toi ongelmia. Kisojen rakentelu vaiheessa oli ilmeisesti tiedonkulkuongelmia akselilla laji – taitaja toimisto – messukeskus/Elysée. Seuraavassa esimerkkejä ongelmista: Kilpailijoiden väliset kevyet 1,5 m:n seinät muuttuivat 2,5 m:n korkuisiksi. Luultavasti on ollut tiedossa, että messukeskuksella/Elyséellä ei ole 1,5 m korkeita seinäelementtejä. Tilattuja kaksoislevytettyjä väliseiniä kaapelointia varten ei tullut. Seinät oli vielä erikseen varmistettu taitaja toimistolta ja asia oli heidän puolesta OK. Tukevien seinien sijasta saimme ohuet ja heiluvat seinät, johon ei voinut kunnolla suorittaa kaapelointia.

Ensimmäisen kilpailupäivän aikataulu meni heti aluksi pieleen, kun Taitaja-kilpailujen avajaistilaisuus kesti puoli tuntia suunniteltua pidempään. Avajaistilaisuudessa oli liikaa puheita eikä siellä huomioitu ulkomaalaisia vieraita mitenkään (kukaan puhujista ei pitänyt puhettaan englanniksi). Ensimmäistä päivää leimasi kiireen tuntu, kun ruokailu ja päivän päättäminen painoivat päälle. Toisena kilpailupäivänä tuli muutamia häiriöitä kilpailun aikana, jolloin jouduimme antamaan kilpailijoille lisää aikaa. Viimeisenä kilpailupäivänä tehtävä kesti puolen päivän ajan ja se onnistui suunnitelmien mukaan.

Tuomarityöskentely onnistui olosuhteisiin nähden hyvin. Tuomareina toimi pääsääntöisesti samat henkilöt kuin tehtävien valmisteluissa. Tämä johti siihen, että pisteiden syöttö viivästy. Kilpailijat eivät saaneet väliaikatietoja omasta suorituksestaan ennen seuraavaa päivää. Lajivastaavan pitäisi voida keskittyä yleiseen lajin järjestelyyn sekä laitteiden ja tarvikkeiden hoitamiseen eikä hänen pitäisi hoitaa tuomarointia. Valitettavasti Turussa lajivastaava joutui toimimaan joka tehtävässä myös tuomarina. Purkamisen nopea aloittaminen heti kisojen päättämisen jälkeen tuotti ongelmia palkintojen jakoon ehtimisessä. Kuitenkin palkintojen jaosta puuttui vain yksi kilpailija, joten informaatio tämän suhteen kulki suhteellisen hyvin.

Resursseihin nähden kisat onnistuivat loistavasti. Suuri kiitos talkooväelle. Lajissa testattiin myös WSC 2005 Helsinki -laitteistoja ja käytäntöjä. Kilpailuista saatiin paljon arvokasta kokemusta tulevia kisoja ajatellen.

36. VIHERRAKENTAMINEN

Lajivastaava Maarit Maaranen
Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos
e-mail: maarit.maaranen@tuorla.com

Kuvaus kilpailutehtävästä

Kilpailutehtävä käsittää kilpailualueesta tehdyn vihersuunnitelman, jonka kilpailijat toteuttavat heille annetussa ajassa. Tehtävä käsittää pienessä mittakaavassa kaikki pihan elementit: kiveykset, tukimuurit, istutukset, vesiaiheet jne. Kilpailu on parityö. Kilpailu mittaa käytännön työtaitojen hallintaa ja arvioitavia kohteita ovat mm. mittatarkkuudet, erilaisten viherrakennusmateriaalien käsitteleminen, työn eteneminen ja työturvallisuus sekä yleisvaikutelma.

Taitaja 2005 kilpailutyö sisälsi betonilaatoitusta, tukimuureja kahdella eri kivellä tehtynä, vesiaiheen, pergolan ja istutuksia. Työ oli vaativa ja hieman ylimitoitettu (vain kaksi kilpailijaparua sai työn kutakuinkin valmiiksi kilpailuajassa).

Kilpailun suunnittelu ja toteutus

Kilpailun suunnittelu eteni aikataulussa ja toteuttaminen alkoi joulukuussa 2004 hiekkalaatikkoelementtien rakentamisella Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitoksessa. Itse kilpailualueen rakentaminen sujui myös aikataulussa. Kilpailualueen koko oli rajoittava tekijä kilpailun alkuvaiheessa, sillä viherrakentamisessa varastoitavan tavaran määrä on suuri. Jokaisella kilpailijaparilla oli riittävästi tilaa työn tekemiseen ja koneiden määrä oli riittävä, eli kukaan ei joutunut odottelemaan vuoroansa.

Lajin markkinointi ja näkyvyys

Lajin näkyvyys kilpailun aikana oli hyvä. Sponsorinäkyvyys kilpailun aikana olisi saanut olla suurempi. Lajiscreen oli sijoitettu osastollamme liian kauaksi yleisöstä sekä taitajatoimiston tuottamat mainostaulut olivat liian pieniä osaston ja hallin kokoon verrattuna. Sponsorinäkyvyydessä on kehittämisen varaa, sillä kaikkia sponsoreita ei kohdeltu tasapuolisesti, vaikka heillä oli allekirjoitettu samanlaiset sopimukset (osa mainoksista puuttui sekä osastolta että julkaisuista).

Lajin markkinointia alan oppilaitoksiin tulee kehittää, jotta saamme useammasta koulusta kilpailijoita mukaan ja tätä kautta alaa markkinoitua tuleville opiskelijoille sekä kilpailuun osallistujien määrää kasvatettua.

Tuomarointi

Tuomarointi työ onnistui hyvin ja tuomarit olivat alansa ammattilaisia. Tuomarointiin käytettävää aikaa tulisi olla enemmän ja arviointia tulisi kehittää vielä niin että tuloksia syntyisi kilpailun aikana, jolloin lajin seurattavuus helpottuisi. Tuomarointi työn kehittämiseen liittyy myös se, että kilpailijat saisivat palautetta tuomareilta arvioinnin jälkeen, jolloin kilpailusta oppiminen olisi vielä tehokkaampaa. Tällöin myös opiskelijat saavat mahdollisuuden kysyä tekemistään ratkaisuksista.

Kehittämiskohteet lajin sisällä

- Sponsorinäkyvyys parempi
- Suunnitelman teettäminen ulkopuolisella suunnittelijalla
- Tehtävän mitoitus kilpailuajaksi tarkempi
- Materiaalien käyttö rationaalisempaa (esim. mullan käyttö huomioiden talviaika)

- Tuomarointityöskentely kilpailun aikana
- Arviointi ja palautekeskustelu kilpailijoiden kanssa
- Aikataulu ja muut muutokset kirjallisesti jokaiselle kilpailijaparille

Suurkiitos kaikille mukana olleille sponsoreille, tuomareille ja kaikille muille toimijoille. Ohjausryhmän toiminta on tukenut työn tekemistä ja luonut kattavaa verkostoa eri viheralan toimijoiden kesken. Viheraluerakentajien kannustava tuki on ollut myös arvokasta työn etenemisessä. Toivon kiinnostuksenne säilyvän viherrakentamisen kilpailutoimintaa kohtaan.

37. LABORANTTI JA PROSESSINHOITAJA

Laboratorioalan lajivastaava Piia Koskiranta
Kemiantekniikan lajivastaavat Jussi Sajamo ja
Sari Hyvärinen
Turun ammatti-instituutti
e-mail: piia.koskiranta@turkuai.fi
jussi.sajamo@turkuai.fi, sari.hyvarinen@turkuai.fi

Kilpailutehtävien ideointi käynnistyi jo syksyllä 2003 kun saimme järjestäjän taholta pyynnön lähteä mukaan Taitaja 2005-näytöslajiksi. Projektin suuruus ja merkitys tulivat heti selväksi, minkä vuoksi oli hienoa, että laborantit ja prosessinhoitajat lähtivät yhdessä toteuttamaan hanketta, jolloin vastuuta ei tarvinnut kantaa yksin. Suunnitteluvaihe selvitettiin lajivastaavatiimin voimin, mutta kun kisat lähestyivät, toimijoita värvättiin myös koulun oppilaista ja opetushenkilöstöstä. Oli ilo toimia ihmisten kanssa, jotka osasivat ja halusivat auttaa.

Lajin toteutukseen haettiin ideoita myös Seinäjoen Taitaja 2004 –kisoista, jossa käynti oli opettavainen kokemus ja ainakin omalta osaltani avarsi käsitystäni kisoista. Teimme heti keväällä paljon suunnitelmia ja toukokuun loppuun mennessä lajin layout ja lajikuvaus olivatkin jo valmiina. Laitekanta ja välineet olivat pääosin oppilaitoksesta, lukuun ottamatta toista bioreaktoria, joka lainattiin Turun AMK:sta sekä laminaarikaappia, jonka Kojair kisällisopimuksella lainasi kisojen ajaksi.

Lajisponsoreiksi saimme Fortum Oil Oy:n sekä Kemianteollisuus ry:n, joiden taloudellisen tuen turvin saimme tarvittavat kustannukset katettua. Lisäksi molemmat sponsorit toimittivat messuille AV-materiaalia elävöittämään osastoamme.

Lajin ohjausryhmä saatiin nimettyä hyvissä ajoin ja yhteistyö oli avointa ja kannustavaa. Ohjausryhmä antoi matkan varrella hyviä ideoita lajin toteutukseen ja kannusti järjestelyjen hoidossa kiitettävästi.

Taitaja 2005 –projektin etenemistä vauhditti hyvä aikataulus ja säännölliset palaverit. Myös projektin johto, lajipäällikkö ja koko Taitaja-toimiston henkilökunta osasivat piiskata meitä tarvittaessa, eikä tekemättömiä töitä päässyt juuri syntymään.

Kilpailun toteutus

Kokonaisuudessaan järjestelyt lajissa olivat onnistuneet. Kilpailutehtävät laadittiin perustutkinnon kiitettävän tason mukaan kummallekin lajille erikseen, tavoitteena saada molempien lajien eri osaamisalueet yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Kilpailijoita oli kummassakin lajissa kaksi, joista muodostettiin kaksi kilpailuparia yhdistämällä yksi laborantti- ja yksi prosessinhoitajaopiskelija. Laitteet ja välineet olivat ennakkoilmoituksen mukaiset ja ne olivat kilpailijoilla tasa-arvoiset. Tasapuolisuuden vuoksi myös kilpailupaikat arvottiin ennen kilpailua. Kilpailijoilla oli mukanaan omat / sponsorin työvaatteet, muistiinpanovälineet ja laboratoriopäiväkirjat merkintöjä varten.

Kuva: Sari Hyvärinen

Kilpailijat tekivät aluksi työn aikataulusuunnitelman, joka esitettiin tuomareille. Itse kilpailu eteni täysin suunnitelman mukaan: prosessinhoitajat vastasivat bioprosessin ohjauksesta ja bakteerien kasvatuksesta bioreaktorissa ja laborantit laitekalibroinneista, liuosten valmistuksesta ja niiden kemiallisesta analysoinnista sekä bakteerikasvuston kvantitatiivisesta määrittämisestä. Kolmas päivä oli varattu laitteiden alusajoa, raportointia ja jätahuoltoa varten. Tapahtuman aikana kilpailijoilla oli mahdollisuus tutustua myös muihin lajeihin. Tehtävät olivat melko vaativia, mutta ennakkoharjoittelun ansiosta kilpailijat selvisivät tehtävistä kiitettävästi. Vaikka kilpailijat kohtasivat pieniä laiteteknisiä ongelmia matkan varrella, he "pitivät pään kylmänä" ja suoriutuivat tehtävistä hienosti. Kilpailun aikana opiskelijat työskentelivät keskittyneesti, eikä alkujännityksestä ollut tietoaakaan, vaikka kiinnostunutta yleisöä riitti kolmen päivän aikana välillä jopa tungokseen asti. Kilpailun jälkeen kilpailijat olivat niin innoissaan kokemuksesta, että olivat valmiit lähtemään vastaaviin kisoihin tulevaisuudessaakin.

Tilat ja tekniikka

Kilpailu käytiin Messukeskuksen B-hallissa, noin 30 neliömetrin alueella. Kilpailutilassa olivat ainoastaan tuomarit ja kilpailijat sekä lajivastaavat tarvittaessa. Kahdelle kilpailuparille tila oli sopiva, joskin kirjoitus- ja laskutilaa oli jälleen kerran turhan niukalti. Kilpailun toteutuksessa suurimmaksi ongelmaksi muodostui lajin tekninen toteutus, erityisesti veteen, viemärintiiniin ja paineilmaan liittyvät asiat. Etukäteissuunnitelmista huolimatta järjestäjät eivät olleet huomioineet pyytämäämme viemärintijärjestelmää ja alkuperäisen suunnitelman osoittautunutta viemärintiinin osalta toimimattomaksi, varasysteemin aikaansaaminen oli nopeasti tarpeen. Tilanteesta selvittiin hankkimalla suuri saavi, oppopumppu ja metreittäin letkua, joiden avulla jäähdytys- ja jätevedet saatiin pumpattua letkuja pitkin lähimpään viemäriin. Myöskään luvattua paineilmaa ei saatu toimitettua palo-ovien vuoksi viereisestä hallista, joten asia ratkaistiin tuomalla osastolle oma kompressori. Myös bioprosessissa syntyvien hajuhaittojen poistamiseen vaadittavien ilmastointipoistoputkien asennus jäi järjestäjiltä tekemättä, mutta se lienee ollut pikku juttu, koska valituksia "oudoista" tuoksuista ei onneksi kuulunut. Muuten kaikki toimi kilpailupäivien aikana moitteettomasti.

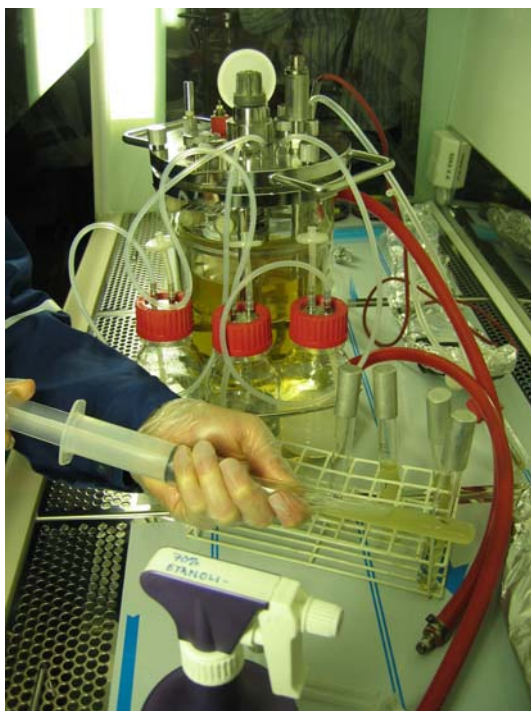
Tuomariraportti

Päätuomareina toimivat Jari Kurppa ja Minna Kujanpää, molemmat oppilaitoksemme opetushenkilökuntaa. Tuomarit olivat samat kaikkina kolmena päivänä, jolloin tuomarit saivat kilpailijoista hyvän kokonaiskuvan. Kilpailupäivät sujuivat suunnitelmien mukaan: tuomarit seurasivat kilpailijoiden työskentelyä ja antoivat kannustavaa palautetta kilpailutehtävien lomassa sekä jokaisen kilpailupäivän päätteeksi. Palaute annettiin myös viimeisen

kilpailupäivän loputtua ennen tulosten julkistamista. Yksittäisten tehtävien arviointi sujui aikataulussa, vaikka ensimmäisenä päivänä palautteen anto venyi hieman yli annetun kilpailuajan.

Kilpailutehtävien arviointikohteet oli pisteytetty etukäteen ja arviointi oli lajin luonteesta johtuen yksinomaan subjektiivista. Kilpailijat olivat tuomareiden mielestä osaavia ja melko tasaisia, jonka johdosta piste-erot jäivät pieniksi. Jatkossa tulisi tutkia mahdollisuutta arvioida joitakin osioita objektiivisilla kriteereillä.

Tuomareilla oli käytössään verkkoon kytketty tietokone, johon he syöttivät antamansa pisteet kilpailutehtävän suorituksen päätteeksi. Pistelasku sujui valmiin ohjelmiston ansiosta hyvin ja tulokset saatiin yleisön nähtäviksi pikaisesti.

Kuva: Sari Hyvärinen

Valmistuuko tässä Taitajien taikajuoma..?

Loppusanat

Yleisesti ottaen kilpailu oli erittäin onnistunut. Tästä erityiskiitos kuuluu yhteistyöryityksillemme, toimivalle ohjausryhmälle ja oppilaitoksen opettajille ja oppilaille, joiden ansiosta saimme rakennettua hienon kilpailun. Myös itse kilpailijat ansaitsevat kiitoksen, koska he olivat aivan ihastuttavia nuoria naisia ja miehiä, joilla yhteistyö sujui hyvin. Uskon, että saimme yhdessä luotua rennon ja reilun kilpailuhengen, mitä pidän parhaana saavutuksena.

Kilpailualue oli suhteellisen hyvässä paikassa ja mielestäni melko siisti ja näyttävä kaikkine laitteineen. Lajijärjestelyissä panostettiin yleisön palvelemiseen siten, että lajia ja alaa esiteltiin niin lajioppaiden kuin AV-esitystenkin avulla. Samoin työpisteet sijoitettiin lähelle yleisöä. Itse lajitolpan puute oli kuitenkin selkeä haitta, koska ilman lajivastaavia ja -oppaita lajin tunnettavuus ja tapahtumien kulku olisivat jääneet yleisöltä "hämärän peittoon".

Kilpailusta saatu palaute, jota tuli sekä kisojen aikana että kisojen jälkeen, oli yksinomaan positiivista. Olimmehan ihka ensimmäistä kertaa mukana Taitajissa ja selvisimme hyvin, vaikka aiemmin mukana olleiden tukea ei ollutkaan saatavilla.

Tiedonkulun ja jopa itse tiedon puutteen koin kuitenkin ongelmalliseksi. Samoja lajikohtaisia tietoja kyseltiin järjestäjän taholta useaan kertaan ja siitä huolimatta kisojen aattona monta teknistä asiaa oli hoitamatta. Toisaalta järjestäjät lupailivat ehkä liikoja tai kenties rahat yksinkertaisesti loppuivat kesken?! Itse tiedon puutteeseen suurin syy lienee se, ettei lajilla ole

aiempaa historiaa. Jouduimme siis tekemään kaiken alusta ja miettimään eri muutostekijät oman porukan voimin. Ja koska olin projektin alkuaikoina ammatillisestikin melko vihreä ja oman opettajaurani alussa, en ehkä osannut kysyä oikeita kysymyksiä oikeilta ihmisiltä. Itse en saanut aivan sellaista apua, kuin olisin toivonut, mutta joka tapauksessa homma ”hoidettiin kotiin” kunnialla. Lajikohtainen kansio sekä entisen lajivastaavan oleminen uuden lajivastaavan tukena ovat varmasti avuksi jatkossa. Jonkinlaisena puutteena pidin myös resurssien vähyyttä, koska ei saisi olettaa, että aina joku tekee ilmaista työtä.

Sponsoreiden kanssa yhteistyö sujui alkuun päästyään hyvin. Jonkin verran työtä tehti lajisponsorien hankinta, mutta asian ratkettua ko. tahojen näkyvyys ja toiminta ständillä kilpailujen aikana oli kiitettävää. Ohjausryhmä ei mielestäni toiminut myöskään aivan toivotulla tavalla, jonka vuoksi ohjausryhmän kokoonpanoa tulee miettiä tarkkaan ja ennen ryhmään nimeämistä tulisi varmistua jäsenehdokkaan mielenkiinnosta ja innokkuudesta toimia ko. elimessä.

Vaikka emme mitään suurempia virheitä tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa tehneetkään, niin ehkä ne samat pikkuvirheet olisi tehty, vaikka aikaa olisi ollut kaksin verroin (olimmehan lajina mukana ensimmäistä kertaa). Kaiken kaikkiaan lajivastaavana oleminen oli rankka mutta opettavainen kokemus. Näin jälkikäteen olemme kuitenkin tyytyväisiä, että uskalsimme ottaa haasteen vastaan. Tekisimme homman jopa uudestaan ja jos mahdollista, vieläkin paremmin.

Tehdaskunnossapito esittäytyi Turussa ns. demolajina. Laji ei perustu suoraan mihinkään suomalaiseseen toisen asteen perustutkintoon vaan pohjautuu Euroopassa yleisesti tunnettuun polymekaanikon ammattiin ja sitä lähinnä Suomessa ovat kunnossapito- ja koneenasentajien tutkinnot.

Tavoitteet ja etukäteissuunnittelu

Yleisesti

Tarkoituksena oli esitellä yleisölle tehdaskunnossapidon sektoria ja myös testata kilpailujärjestelyjä WSC2005Helsinki -kilpailuja silmällä pitäen. Suomalaisten kilpailijoiden välille suunniteltiin karsintakilpailua paikasta Suomen ammattitaitomaajoukkueeseen.

Alueen suunnittelu ja rakentaminen

Alueelle piirrettiin tarkka layout koneiden ja työpöytien vaatimien tilojen mukaan. Alueen tyyli poikkesi yleisestä linjasta ja oli ilman ns. trussirakenteita. Tämä siksi, että vieressä oli WSC 2005 Helsinki –kilpailujen rakenteita testaava mekatroniikka-laji ja tästä tyylistä ei haluttu suuresti poiketa. Alue oli pieni ja laitetoimittajan tuomien varakoneiden sijoitteluun tehtiin myös varasuunnitelmat. Fortumille (sponsor) annettiin tilaa heidän oman kunnossapitotoimintansa esittelemiseen ja huomion kerääjäksi he tulisivat asentamaan alueelle lämpökameran, jonka kuvaa heijastettaisiin yleisölle. Myös koneiden ja työpisteiden vaatimat sähkö- ja paineilmalinjat suunniteltiin etukäteen jotta voitiin valmistaa tarvittavat ylikulkusillat näiden suojaksi.

Rakentaminen oli tarkoitus suorittaa omin voimin. Koneenasentaja-oppilaita oli rakentamiseen ja lajin esittelyyn nimetty neljä poikaa.

Kilpailutehtävä

Tehdaskunnossapidon sektori on hyvin laaja ja on vaikeaa ellei mahdotonta tehdä siihen kattavaa kolmen päivän kilpailutehtävää. Tehtävän idea otettiin polymekaniikan WSC 2003–kilpailutehtävästä ja sitä supistettiin käytettävissä olleeseen kilpailu-aikaan sopivaksi. Tehtävänanto oli englanninkielinen. Kilpailijat valmistivat pienen laitemekanismin osat sorvia, jyrsin- ja porakonetta apuna käyttäen. Asetetut tarkkuusvaatimukset toivat tehtävään suuria haasteita ja toivat esiin suurimman kilpailijoiden välisen taitoeron. Valmistuksen jälkeen mekanismi asennettiin ja siihen kytkettiin liikekomponentit sekä niitä ohjaava automaatio. Arviointi oli n. 90% objektiivista.

Kilpailijat

Suomen maajoukkuepaikasta kilpaili lopulta kaksi kilpailijaa ja kansainvälisyyttä lajille toivat kilpailijat Liechtensteinistä ja Itävallasta.

Kuva: Markku Vitikainen

Juha Kelkka selviytyi Suomen WSC-edustajaksi Turun karsinnasta

Tuomarit

Tuomareiksi kutsuttiin opettaja Mikko Hauninen Turun ammatti-instituutista ja polymekaniikan WSC-expertti Klaus Holzer Itävallasta. Turun ammattikorkeakoulun automaatiolinjan opiskelijat Erno Pennanen ja Mikael Bergfors osallistuivat automaatio-osuuksien arviointiin. Lajivastaava toimi tuomariston sihteerinä.

Sponsorit

Lajia sponsoroivat Machinery Oy sekä Fortum.

Toteutuma

Rakentaminen

Rakentaminen sujui pääosin suunnitelmien mukaan. Sähköjen ja paineilman saaminen viivästyi ja viivästytti niitä käyttävien laitteiden koekäyttöä. Lisäksi koska toimitetut koneet olivat uusia, niin niissä ilmeni joitain odottamattomia vikoja ja toimintavirheitä myös itse kilpailun aikana.

Näkyvyys

Alueen yleisilme oli siisti vaikka nähtävissä oli selvästi ns. ”tekemisen meininki”. Kilpailualueen ja yleisön välinen aitarakenne oli turvallisuuden kannalta pakollinen, mutta samalla hieman eristi kilpailutoimintaa yleisöltä. Sponsorit olivat tyytyväisiä saamaansa näkyvyyteen, mutta koska olivat lajiaitojen sisällä, niin kontakti yleisöön jäi pienemmäksi. Yleisöä kuvannut lämpökamera kiinnosti myös pienten gallup-kyselyjen perusteella yleisöä.

Kilpailutehtävä

Kilpailun vaatiman täysin uuden tehtävän luominen olisi käytössä olleilla resursseilla ollut mahdotonta. Vanhan WSC-tehtävän modifiointi ja parantelu sopi paremmin suunnitelmiin; Olihan etukäteisvalmistelut siltikin huikkeen suuret. Tehtävämateriali saatiin Sveitsistä useista pyynnöistä huolimatta vasta joulukuussa ja se asettikin osaltaan suuria paineita erilaisten tilausten ja esivalmistelujen tekemiselle. Saatua materiaali oli paperiversiona ja vain tarvittava osa siitä siirrettiin binäärisiksi ja suunniteltiin uudelleen. Itse kilpailu oli onnistunut vaikka kukaan kilpailijoista ei ehtinyt saada tehtävää täysin valmiiksi. Tämä siksi, että kilpailijoille muodostui realistisempi kuva WSC-tasoisesta kilpailutehtävän vaatimuksista käytännössä. Muutenkin kilpailuaikataulukko oli onnistunut, koska alueella oli koko tapahtuman aukioloaikana kilpailutoimintaa. Kilpailijoiden työtaakkaa oli porrastuksella hieman kevennetty mutta muun henkilöstön päivät muodostuivat raskaiksi.

Kilpailijoiden kommentit

Kilpailijat olivat tyytyväisiä kilpailuun, mutta jotkut olivat pettyneet omaan suoritukseensa. Kilpailijoilla oli hyvä työrauha, vaikka alueella toimi myös suuri määrä ulkomaisia tarkkailijoita. Etenkin suomalaiset kilpailijat olisivat halunneet myös aamupalalla pullan sijasta sämpylän.

Tuomariston kommentit

Tuomaristo oli yleisesti tyytyväinen sekä tehtävään että itse kilpailuun. Pääpaino oli mekaanisessa osuudessa ja siten erotuttiin hyvin toisista lajeista. Arvioinnit oli pääosin objektiivisia ja subjektiivisessa arvioinnissa jouduttiin uudelleenäänestykseen vain kolme kertaa. Siis hyvin yksimielistä tuomarointia. Itse arviointiohjelma oli alun vaikeuksien jälkeen helppokäyttöinen ja toimiva. Pneumatiikkaverkon painevaihtelut vaikeuttivat välillä sekä tehtävän rakentamista että arviointia, koska laitteet eivät toimi oikein liian alhaisella käyttöpaineella.

Kilpailupaikan purkaminen

Raskaita koneita lukuun ottamatta kilpailualue saatiin tyhjäksi jo perjantai-illan aikana. Suurempien koneiden lähettäminen viivästyi ja lajivastaava sai vetoisessa, kylmässä hallissa flunssan.

Veneenrakennuksen kilpailutehtävä oli tavanomaisia taitoja vaativa työkokonaisuus, joka vastaa veneveistämön/korjaamon työtehtäviä. Työkohteena oli lujitemuoviveneen sisustusvarustelu- ja korjaustöitä, jotka oli jaettu eri osioihin ja arvioitiin erikseen. Tarkennettuna osiot olivat sisällöltään

- A) Laipion mallinnus ja asennus piirustuksessa merkitylle alueelle.
- B) Septic- järjestelmän asennus tankilla ja imutyhjennyksellä.
- C) Gelcoat pinnan naarmun korjaus ja liitossauman viimeistely.

Kilpailu tehtävän suunnittelu aloitettiin neuvottelukunnan kanssa noin kymmenen kuukautta ennen kilpailua. Tehtävä eli ja muuttui alkuaikana melko paljon, mutta kun päälinjaukset löytyivät loppu oli vain hienosäätöä. Päävastuu suunnittelun ja toteutuksen käytännön toimista oli lajivastaavalla. Kilpailutyössä käytetyt veneet valmistettiin TAO:n oppilastyönä syksyn aikana. Myös muut valmistelut hoidettiin kaikki mahdollisimman valmiiksi opiskelijoiden kanssa. Kilpailupaikan rakentaminen onnistui joutuisasti, hyvien esivalmistelujen johdosta ja messukeskuksessa olevien palvelujen vuoksi, esim. opiskelijoiden tekemät sähköistykset sujuivat joustavasti.

Näkyvyyttä lajille saatiin mm. kutsumalla ja tuomalla paikalle eri yhteistyö tahoja esim. veneenrakennuksen tutkintotoimikunta, alan yrittäjiä ja opiskelijoita.

Tuomaritoiminta kilpailussa järjestettiin kolmikantana, jossa päätuomarina toimi työnantajien edustaja, sekä työntekijöiden edustaja, opettaja puolen edustus toteutettiin kiertävästi, eli jokaisen kilpailijan valmentaja suoritti arviointia muista, mutta ei omasta kilpailijasta. Tehtävä onnistui kohtuullisen hyvin, ainoastaan opettaja arviointia olisi voinut vielä tarkemmin ohjeistaa.

Kehittämiskohteita on varmasti useita, mutta tehtävä jota käytimme on veneenrakennuksen näyttötutkintoaineistosta, jota on kehitetty. Hyvänä koekenttänä pääsimme testaamaan tehtävää. Ala on hyvin laaja-alainen, joten tehtäviäkin pitää olla monia. Suomalainen veneenrakennus on hyvin tunnettua ja arvostettua maailmalla, joten koulutusta pitää jatkossakin kehittää ja ylläpitää, jotta korkea osaamisemme tälläkin alueella voisi kukoistaa.

41. RASKAAN KALUSTON ASENNUS

Lajivastaava Kari Katavisto
Raision seudun koulutuskuntayhtymä,
Raision ammattiopisto
e-mail: kari.katavisto@raseko.fi

10.10.2003 kävin Esa Joswigin kanssa Seinäjoella, heidän ohjausryhmänsä kokouksessa. Tämän jälkeen olen ollut mukana järjestämässä ko. lajin asioita yhdessä Marko Hahton kanssa, Esa Joswig jäi pois kuvioista. Ensimmäinen Taitaja 2005 -kokous oli 30.10.2003 Turussa, jossa ei ollut vielä lajia 41. Ehdotin kokouksessa em. lajin perustamista, joka tyrmättiin välittömästi. Pienen "kiristyksen" jälkeen kuitenkin asiaa alettiin harkita, josta suurkiitos Tuomo Alangolle. Hän ilmeisesti ymmärsi asian tärkeyden. Myös Jarmo Linkosaaren kanssa asiointi oli myönteistä. Muut johtajat eivät ymmärtäneet asian tärkeyttä (ilmeisesti). Myöhemmät kokoukset ovat olleet melkein päätä seinään hakkaamista, laji oli ja ei ollut. Marko Hahto lupasi ottaa lajivastaavan hommat autonasennuksesta (laji 3).

Kuitenkin ensimmäisen kokouksen jälkeen aloin ottaa yhteyttä raskaankaluston maahantuojiin, että olisiko halua tulla mukaan järjestämään lajia Turun messukeskukseen 19–21.1.2005. Ensimmäinen maahantuojan edustaja oli Veho-Groupilta Göran Hellberg, jonka kurssilla olin 5-7.11.2003. Hellberg oli heti kiinnostunut asiasta ja lupasi, että he olisivat mukana. Vuoden 2003 loppuun mennessä oli myös Sisu Autolta Veijo Lamminen ja Volvo Truckilta Raimo Lehtilä mukana.

Kevät 2004 meni muutaman Taitaja 2005 -kokouksen merkeissä.

Syksyllä 2004 24.9. oli ensimmäinen maahantuojiin kokous Raision ammattiopistolla, jossa päätettiin suurinpiirtein tehtäväalueista. Eli Veholta tulisi moottoriyö, Sisulta jarrutyö ja Volvosta sähkötyö.

Taitaja 2005 tilanpuutteen vuoksi alueelle mahtuisi vain yksi auto ja muut olisivat mukana osakokonaisuudella. Alkusyöksyllä oltiin vielä hallissa C kahvion vieressä, jossa olisi myös logistiikan osatehtävä. Halli C siksi, että raskaankaluston asennus ei voinut olla lähellä autonasennusta, joka oli hallissa A. C-hallissa meillä oli tilaa varattuna n.80m² vähennettynä logistiikan osuus. Loppusyöksyllä myytiin ko. alue Ylelle, jolloin meidän "heitettiin ulos". Taas neuvoteltiin, päästiin yhteisymmärrykseen, että raskaankalustonasennus olisikin autonasennuksen kanssa samassa hallissa A. Tilaa tehtiin mm. hävittämällä käytävä autonasennuksen ja koneistuksen välistä.

Syksyn alussa aloin myös kutsumaan kilpailijoita, koska laji olisi kutsukilpailuna oleva näytöslaji. Opetushallituksen julkaisemasta kirjasta "Koulutusopas peruskoulun jälkeiseen koulutukseen" hain Suomen ammatillisista kouluista missä on raskaankaluston koulutusta. Sen jälkeen aloin soittamaan ko. kouluille. Muutama koulu ei lähtenyt mukaan, mutta sain kuitenkin kasaan kuudesta koulusta kilpailijoita. Lajiin oli tarkoitus saada kuusi kilpailijaa kolmeen tehtävään. Syksyn aikana vaihtui yksi kilpailija ja tammikuun alussa vielä toinenkin kilpailija vaihtui. Lajissa ei ollut karsintoja, koska vain kuusi kutsuttiin.

Maahantuojiin kanssa käytiin useita yhteydenottoja loppusyöksyn ja tammikuun aikana. Tehtäviä hiottiin ja suunniteltiin.

Tammikuun 14. perjantai oli ensimmäinen tuomarikokous, jossa oli läsnä päätuomari Hannu Mäkilän sijainen Harri Kauppi, pistetuomarit Göran Hellberg, Matti Keinonen, Veijo Lamminen, Juha Korpelainen, Jari Vahtera, Raimo Lehtilä, lajivastaavat Kari Katavisto ja Marko Hahto. Kokouksessa päätettiin tehtäväalueista, pisteiden syötöstä ja sensellaisista asioista. Samalla tuli Volvon tehtäväauto, joka oli 11m pitkä bussi, josta tehtävä sijoittui auton etuosaan takaosan ollessa "taukopaikkana". Edellisenä päivänä vietiin jo Vehon irtomoottori.

Tammikuun 17. maanantaina oli jo vipinää halleissa kun oppilaani olivat auttamassa rakentamista. Sisulta haettiin etuakseli tehtävää varten. Kaikki laitteet asetettiin omille paikoilleen ja testattiin, että kaikki toimii. 18. tammikuuta oli kilpailijoiden ilmoittautuminen ja heitä näkyi hallissakin.

19. tammikuuta alkoivat kilpailut avajaisten jälkeen klo 10.00 ja jatkuivat non-stopina klo 19.00 asti. 20. ja 21. tammikuuta kilpailut jatkuivat aikataulun mukaan.

Kilpailutehtävinä olivat: Sisu Auto- Levyjarruongelma; Volvo Truck- Sähköongelma ja Veho Group- Moottorityö.

Kilpailujen lopuksi näytettiin kilpailijoille miten työ tehtiin.

Tuomarien toiminta oli erinomaista ja asiantuntevaa.

Kilpailut sujuivat ilman ongelmia (kiitos hyvien yhteistyökumppanien työpanoksesta). Saimme kehuja yleisöltä ko. lajin toteuttamisesta. Erityisesti mieltäni lämmitti Tampereen jatkamisesta ko. lajin kilpailusta.

Purkaminen sujui erittäin nopeasti ja hyvin lukuunottamatta kolmen oppilaan vaatteiden tahraantumista maaliin, pesula sai vaatteet ennalleen.

Toivottavasti ensi vuonna kilpailut ovat vieläkin paremmat.

10. TAITAJA 2005

10.1. Avajaiset

Taitaja 2005 –tapahtuman avajaiset järjestettiin 19.1.2005 Turun Messukeskuksen auditoriossa. Tilaisuus suunnattiin kilpailijoille, jotka saapuivat paikalle lajivastaaviensa johdolla. Samalla avattiin juhlallisesti myös valtakunnallinen Ammattiosaajan juhluvuosi 2005.

Tilaisuuden puhujina olivat:

Pertti Paasio, Ministeri

Tuula Haatainen, Opetusministeri

Kirsi Lindroos, Puheenjohtaja, Next Step –messujen järjestelytoimikunta

Lauri Ihalainen, Puheenjohtaja, SAK

Leif Fagernäs, Toimitusjohtaja, EK

Timo Lankinen, Hallitusneuvos, Hallituksen puheenjohtaja, Skills Finland

Ilkka Kanerva, Puheenjohtaja, Taitaja 2005 –neuvottelukunta

Kati Kokkonen, Puheenjohtaja, Sakki ry

Mika Stepanoff, Puheenjohtaja, Ammattiopetuslautakunta (Turku)

Puutteeksi havaittiin tilaisuuden yksikielisyys, sillä ulkomaiset WSC-osanottajat olisivat innolla kuulleet/lukeneet tervetuliaispuheet.

Johtuen tilanahtaudesta, suurta yleisöä ei valitettavasti voitu kutsua tilaisuuteen.

10.2. Tapahtuman kävijät

Kuva: Markku Viitikainen

Kuhinaa A-hallissa viimeisenä kilpailupäivänä

10.3. Palkintojenjako

10.4. Päätösjuhla

Virallinen päätösjuhla ja voittajien palkintojenjakotilaisuus järjestettiin heti viimeisen kilpailupäivän päätteeksi, 21.1.2005 Elysée Arenalla. Tilan valinta oli helppo, sillä kilpailualueet oli helppo siirtää pois vieraiden tuolirivien tieltä ja taloon varmasti mahtuivat kaikki halukkaat vieraat. Monien kilpailijoiden vanhemmat ja ystävät olivatkin paikalla, samoin kuin paikallinen nuoriso.

Puhujina ja palkintojenjakajina toimivat:

Liisa Hyssälä, Ministeri
Rauno Saari, Maaherra
Heli Kuusi, Ylijohtaja
Kirsi-Marja Kajander, VPJ, Suomen Yrittäjät
Markku Liitola, PJ, Turun Yrittäjät
Timo Lankinen, Hallitusneuvos, Hallituksen Puheenjohtaja, Skills Finland ry

Palkintojenjaon jälkeen 'Poika', eli Taitaja-patsas, luovutettiin Seija Mattilan ja Jussi Karlssonin toimesta seuraavalle kisaisännälle, Tampereelle.

Tilaisuudesta ei haluttu vain palkittavien lavan halki marssitusta, vaan kunnon show ja juhla nuorille osanottajille. Niinpä Elyséen lavalla esiintyivät illan aikana aerobic-ryhmä Turun Urheiluliitosta sekä tulishowryhmät Flamma ja Titinki. Kerosiinin hajun hälvettyä illan päätti paikallinen The Crash-yhtye, joka tarjosi ainutlaatuisella keikallaan juhlijoille myös uusia kappaleitaan.

10.5. Taitajasta Yrittäjyyteen –kilpailu

10.6. Palautetta ja kehitettävää

11. NEXT STEP –YHTEISTYÖ

Kuva: Markku Vitikainen

YleX-lavalla esiintynyt PMMP veti auditorion pullolleen nuoria

12. Taitaja 9

Jarmo Linkosaari
Tapahtumapalvelupäällikkö
e-mail: jarmo.linkosaari@turkuai.fi

Taitaja 9-kisa on peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille tarkoitettu leikkimielinen kädentaitojen kilpailu. Kisalla halutaan innostavalla tavalla tuoda ammatillista koulutusta tunnetuksi nuorten keskuudessa ja nostaa taitoaineiden, erityisesti tekniikan-, tekstiilityön ja kotitalousalojen arvostusta. Kisaaminen aloitetaan kunkin ammatillisen oppilaitoksen alueella pidettävillä paikalliskilpailuilla joista sitten pääsee aluekilpailuihin parhaat. Kahdestatoista aluekilpailusta valtakunnalliseen finaaliin pääsee 36 joukkuetta. Valtakunnallisia loppukilpailuja on järjestetty ennen Turku kaks kertaa Espoossa ja kerran Seinäjoella. Jyväskylän Taitaja 2003 -tapahtuman yhteydessä loppukilpailu oli vähän erilaisella konseptilla toteutettu.

Kuva: Markku Vitikainen

Kesämopo siinteli silmissä...

Turun finaali toteutukseltaan muistutti suuresti Seinäjoen kilpailua ja oikeastaan ainoana erona oli se, että kilpailun suunnittelussa ja toteutuksessa käytettiin runsaasti hyväksi varsinais-suomalaista, eri ammatillisten oppilaitosten Taitaja9-yhteistyötä.

Loppukilpailun suunnittelu alkoi tutustumisella Seinäjoen loppukilpailuun. Seuraavana vaiheena oli maaliskuussa 2004 pidetty palaveri varsinais-suomalaisten Taitaja 9 -toimijoiden kanssa. Tässä tilaisuudessa loppukilpailujen johtaja esitti oman mallinsa miten yhteistyötä voitaisiin tehdä.

Suunnitelmaan tehtiin joitakin muutoksia mutta muuten peruseriaatteiltaan malli hyväksyttiin toteutettavaksi. Tässä suunnitelmassa eri koulut tuottaisivat tehtävät loppukilpailuun ja samoin tuomarit ja kisan muutkin toimitsijat tulisivat samoista kouluista. Tällaiseen malliin olimme oikeastaan pakotettuja koska Turun ammatti-instituutin resurssit eivät yksin olisi riittäneet. Toisaalta järjestely vankisti edelleen hyvää yhteistyötä Taitaja 9:ssä paikallisella tasolla. Kilpailutehtävien laadintaan tulitaisiin kiinnittämään runsaasti huomiota.

Keskeisinä tehtävien suunnittelun kulmakivinä haluttiin pitää:

1. Yleisöystävällisyys
2. Miten taitoa mitataan juuri ko. tehtävässä?
3. Kuinka tiimityö näkyy tehtävässä?
4. Miten yleisö kokee tuomaroinnin?
5. Tyttö/poikalajien tasapuolisuus kokonaisuudessa
6. Työturvallisuusseikat
7. Työturvallisuusseikat

Varsinainen kilpailutehtävien työstäminen alkoi tiimipalaverissa 26.8. Forssassa. Tällöin sovittiin eri tehtävien ja tehtäväkokonaisuuksien vastuut ja annettiin suunnittelutehtävät.

Kilpailun alustava ohjelma ja kilpailukaavio esitettiin. Salossa 10.9. eri tiimit esittelivät tuotoksiaan ja kuulun pohjalta otettiin aktiivisesti kantaa ja yhdessä sovittiin miten edetään. Kilpailun organisaatio sovittiin alustavasti.

Tämän jälkeen Taitaja 9 -toimijat keskittyivät omiin paikalliskilpailuihin ja Salo omaan aluefinaaliinsa.

Salon aluefinaalissa koekäytettiin Loimaan opettajana Kari Salosen luomaa ajanottojärjestelmää ja muutenkin pidettiin Varsinais-Suomen aluefinaalia koekenttänä kokeiluihin ratkaisuista joita aiottiin toteuttaa Turussa.

Jokainen paikalliskilpailujärjestäjä tuotti ainakin yhden kilpailutehtävän aluekarsintaan Saloon. Torstaina 25.11. oli seuraava tapaaminen jossa sovittiin lopullinen kilpailuaikataulu ja sovittiin lopulliset tehtävät.

Liite 1 Kilpailuaikataulu

Liite 2 Kilpailujen toimijat

Liite 3 Kisattavat lajit

Tehtävien tekijät saivat 25.11. tehtäväkseen kokeilla kilpailutehtävää ennen seuraavaa 17.12. pidettävää kokousta jossa jokainen tehtävä vielä käytiin läpi ja saatettiin kilpailutehtävät visuaalisesti samaan muotoon.

Lopullinen kilpailukaavio julkistettiin.

Liitteet 4-7

Joulukuun alussa alkoi saapua finaalijoukkueiden nimitietoja ympäri maata ja näistä tehtiin kooste. Finaalin kotisivut avattiin 22.11. joihin pyrittiin saamaan kaikki se tieto mitä tulevat kisailijat kilpailusta haluaisivat tietää. Tässä onnistuttiinkin hyvin. Tarkentavia soittoja tuli hämmästyttävän vähän.

14.12. kilpailutehtävät esiteltiin ohjausryhmälle josta tuli hyväksyntä.

20.12. lähti sähköpostiviesti kaikille finaalkilpailun joukkueiden johtajille sisältäen kaikki mahdolliset tiedot.

12..1 pidettiin kaikkien tuomareiden ja lajin tekijöiden viimein yhteinen kokoontuminen jossa vielä kerran käytiin läpi finaaliapäivä.

Jokainen joukkue sai henkilökohtaisen oppaan kisapäiväksi ja heidän koulutustilaisuutensa oli 17.1.

Kisa-alue rakennettiin torstai-iltana 20.1 16.00-24.00 Turku-halliin.

Kilpailijoille oli varattu Naantalın kylpylästä majoitustilaa jonka varaamisesta vastasi kukin kilpailujoukkue itse. Jokaiselle joukkueelle oli kisakansliassa tehty kirjekuori jossa oli joukkueen kilpailunumerot, tunnisteet, ohje kilpailupäivään(Liite 8) sekä ruoka- ja kahviliput. Joukkueita oltiin vastassa Turku-hallissa 7.00 alkaen ja tästä varsinainen kisa sitten saattoikin alkaa tuhatpäisen katsojajoukon edessä.

Itse kisa sujui aivan suunnitellusti. Aikataulussa pysyttiin osin hyvien juontajien ja toisaalta loistavasti toimineen kisaorganisaation toimesta. Ainoa valitettava virhe sattui viimeisen tehtävän aivan lopussa jossa tuomarille sattui inhimillinen virhe.

Vuoden 2005 finaaliin oli ympäri Suomea paikalliskarsintoihin osallistunut reippaasti yli 600 joukkuetta ja nyt meillä oli sitten voittajat selvillä.

Maskulainen AMS-voittajajoukkue saikin upeat moposkootterit joilla huristella koulumatkoja!

Kuva: Markku Vitikainen

Auton tavaratilan täyttäminenkin käy kilpailutehtävästä, kun sijoitettavia laatikoita on enemmän kuin normaalilla kauppareissulla.

Onnistuimme hyvin kilpailuorganisaation yhteistyössä. Opastus joukkueille oli samoin hyvää. Juontajat onnistuivat tehtävissään ja aikataulu piti loistavasti. Ja se mikä tärkeintä; osallistuvat joukkueet olivat pääosin tyytyväisiä kisapäivään. Valitettavaa oli ehkä liian iso tila jossa intiimiys kärsi ja valitettavasti tuotimme meteliä saliin liikaa joka häiritsi samaan aikaan pidettäviä taitaja kilpailuja. Taukotilat olivat valitettavasti kehnot.

Erityiskiitoksen ansaitsevat Varsinais-Suomen Taitaja 9-toimijat:

Tuomo Alanko, Sari Isotalo, Kari Jaakkola, Olli Laivo, Petri Lindberg, Minna Luoto, Petri Lähde, Seppo Lähde, Jari Palkki, Kari Salonen, Erkki Vainio, Tomi Vuorela ja Mika Öhberg.

Kiitos vielä kerran kaikille järjestelyissä mukana olleille ja kiitos hyvin suoritetusta työstä. Me teimme hyvät kisat.

Kuva: Markku Vitikainen

Taitaja 9-finaalin voittajien Sini Laihon, Antti Burin ja Mika Terhokosken riemua kilpailun ratkettua.